

זהר כי תשא

פרשת כי תשא:	
זהר:	
<p>וידבר יהוה אל משה לאמר כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם וגו' רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפרי עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי ורבי חייא עמיה אמר רבי אבא ודאי נשתתף בהדי שכינתא אוריכו להו עד דמטו לגבייהו כיון דמטו גבייהו אמר רבי אלעזר ודאי כתיב (תהלים לד טז) עיני יהוה אל צדיקים ואזניו אל שועתם האי קרא קשיא וכו':</p>	<p>וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם וגו' רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי היו הולכים מטבריה לצפרי עד שהיו הולכים ראו את רבי אלעזר שהיה בא ורבי חייא עמו אמר רבי אבא ודאי שנשתתף עם השכינה חכו להם עד שהגיעו אליהם כיון שהגיעו אליהם אמר רבי אלעזר ודאי כתוב עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם פסוק זה הנו קשה וכו'.</p>
<p>(זה המאמר תמצאנו בפרשת פקודי דף רכה עיין שם כי שם מקומו):</p>	
<p>תא חזי הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שרייא על מלה דאתמני ואי תימא ישראל היך אתמנון אלא כופרא נטיל מנייהו והא אוקמוה והושבנא לא הוי עד דאתכניש כל ההוא כופרא¹ וסליק להושבנא ובקדמיתא מברכין להו לישראל ולבתר מנין ההוא כופרא ולבתר אהדרן ומברכין לון לישראל אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהון מותנא:</p>	<p>בא וראה הרי פרשוה אין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה ואם תאמר איך ישראל נמנו אלא כפר נטל מהם והרי פרשוה והחשבון לא היה עד שכנסו את כל אותו הכפר ועלה לחשבון ובראשונה היו מברכים את ישראל ואחר כך את המנין של אותו הכפר ואחר כך חוזרים ומברכים את ישראל נמצאו ישראל מברכים בראשונה ובסוף ולא עולה בהם המות.</p>
<p>מותנא אמאי סליק במניינא אלא בגין דברכתא לא שרייא במניינא כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שריא עליה ויכיל לאנזקא בגין כך נטלין כופרא ופדיונא לסלקא² עליה מניינא והא אוקמוה ואתמר:</p>	<p>למה המות עולה במנין אלא בשביל שהברכה לא שורה במנין כיון שהסתלקה ברכה הצד האחר שורה עליו ויכול להנזק לכן נוטלים כפר ופדיון לעלות (מעליהם) עליו מנין והרי פרשוה ונתבאר.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פקודא לית³ מחצית השקל בשקל הקדש רעיא מהימנא מאן מחצית השקל איהו כגון חצי⁴ ההין ודא ו' ממוצע בין שני ההי"ן⁵ אבנא למשקל בהדה⁶</p>	<p>מצוה לתת מחצית השקל בשקל הקדש רועה הנאמן מה זה מחצית השקל זהו כמו חצי ההין וזו ו' ממצע בין שתי</p>

¹ פי' מקבצים כל השקלים בארגז אחד, ומברכים ישראל קודם המנין, ואחר שמונין השקלים חוזרים ומברכים (מ"מ).

² ס"א מעלייהו (נוסף בדפ"ו).

³ שייך לעיל בתר שפי' מנורה מג' דברים שנתקשה משה, ועכשיו מפרש פקודין דשקלים וחדש שנתקשה בהן, כנ"ל ששקלים אמצעי, וחדש שימושא (יהל אור).

⁴ והענין מחצית ו' השקל י' כמש"ו (יהל אור).

⁵ דע כי הז"א נאצל מצד ה"ח דא"ו ונקרא עשרה גרה ויש בו ג"כ כללות ה"ג דא"ו וא שהם י' אחרים הרי עשרים גרה אבל הנוקבא נאצלה מצד ה"ג לבד וזהו (שמות ל יג) מחצית השקל דהיינו עשרה לבד והיא (שמות ל יג) תרומת ה' גם כבר ידעת שנוק' יצאה מאחורי הז"א מבין חדוהי באמצע הת"ת שלו וז"ס מחצית השקל כי הת"ת הוא קנה המאזני' וב' כפות המשקל מכאן ומכאן הם סוד ח"וג ומחצית השקל דהיינו קנה השקל שהוא חצי הת"ת שם תרומה לה' יציאת הנוקבא כנזכר באד"ר וזהו שאמר כאן ודא ו' ממוצע בין ב' ההין היינו ת"ת דז"א ממוצע בין ב' ההין דהיינו לאה ורחל שזו לוקחת מחצית הת"ת וזו לוקחת מחציתו (זהר הרקיע). יש לדקדק מה ענין ו' למחצית השקל שהוא י'. ועוד שכך אמר לקמן ממחצית השקל דאיהו י'. ועוד דאמר שאבן המשקל היא י' ואם מחצית השקל הוא ו' איך ישקל ו' עם י'. אבל נראה שבא ליישב שתי קושיות שבפסוק, אחת שהקדים החצי קודם שהודיע השקל השלם, וכך היה לו לומר זה

זהר כי תשא

<p>7^י עשרים⁸ גרה השקל דא יו"ד העשיר⁹ לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא לא ירבה על י' והכי אתמר בספר יצירה עשר ספירות בלימה עשר ולא אחד עשר והדל לא ימעיט דא צדיק לא ימעיט מעשר כמה דאת אמר עשר ולא תשע ממחצית השקל¹⁰ דאיהו י' [נ"א מחצית השקל עשר הוא]:</p>	<p>הה"ן אבן לשקל בה זו י' עשרים גרה השקל זו יו"ד העשיר לא ירבה זה העמוד האמצעי לא ירבה על י' וכך נאמר בספר יצירה עשר ספירות בלימה עשר ולא אחד עשר והדל לא ימעיט זה צדיק לא ימעיט מעשר כמו שנאמר עשר ולא תשע ממחצית השקל שהוא י' (מחצית השקל עשר הוא).</p>
<p>אמר ליה רעיא מהימנא <מלאך> את בשמים רחים את ממאריך לית תוואה בכל אינון מלין יקירין דיפקון מפומך דהא מאן דאיהו מלכא או</p>	<p>אמר לו רועה הנאמן (מלאך) אתה בשמים אהוב אתה מרבונך אין תמיהה בכל אותם דברים נכבדים שיצאו מפך</p>

יתנו עשר גרה בשקל הקדש, והשניה שאחר כך חזר ואמר מחצית השקל תרומה לה' שנראה מיותר. לכן בא ולמדנו שיש שתי בחינות של מחצית השקל, האחת כוללת וסתמית מבלי נדע סך השקל והוא הו' שחוצה ומתמצע בין שני ההין, והשניה חצי העשרים גרה שהוא עשר, ודוגמתו חצי ההין שחוצה בין שני ההין, וגם במידתו הוא ו' שהרי ההין י"ב לוגין וחציו הוא ו', כן הוא מחצית השקל שסתמו על הו' מפני שחוצה בין ב' ההין, ובבחינה זו יצדק לקראו בשם מחצית סתם. ועל זה התחיל ואמר מאן מחצית השקל, כלומר למי יכון לקראו בשם מחצית קודם הודעת כמות השקל, ותיירץ שהוא כמו חצי ההין כאמור, והוא הו' הממוצע, ואחר כך פירש מחצית השניה הפשוטה ואמר שהאבן היא י' והשקל הוא יו"ד, שהוא כפל ה', ואם כן שים האבן שהיא י' בכף אחת ותשקול לנגדה ו"ד והוא י'. ועל כן אחרי הודיע הכתוב שהשקל הוא יו"ד חזר ואמר מחצית השקל תרומה לה', וירצה המחצה מעשרים גרה זה יהיה תרומה לה'. האמנם סוד הענין נלע"ד דס"ל דלא היו צריכים ישראל לברכה לפני ולאחריה כמ"ש לעיל, דאם כן התינו בעשיית המשכן שהוצרכו לכפרה אבל בשאר כל הזמנים יכתבו שמותם בפנקס וימנו אותם בשתי ברכות, ולמה לא עשה כן יואב כששלחו דוד למנות את ישראל שבזה לא ישלוט בהם המות. לכן פירש דלעולם יש כח בעין הרע לשלוט במנין אם לא יהיה על ידי השקלים, ושבבהם לא הוצרכו לברכות אלא די להם בכוונת סוד הדבר. ויובן בהקדים שתי הקדמות מהרב זלה"ה, האחת מ"ש בפסוק (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו, ששם נתן כלל גדול שלעולם משקל הוא בסוד אור החכמה הנשקל על ידי הדעת שהוא מלשון המשקל העומד באמצע, ופירש משקל על סוד שם ע"ב דמילוי יודין וכן פירש שם שקל כנודע, וגם קדש הוא ד' יודין בכללות עשר דהיינו ת' וד' כוללים הרי קד"ש. וההקדמה השניה היא שבהאיר אור אבא נדחה כל כח החיצונים כידוע. והנה ביסוד אבא יש ה' חסדים וה' גבורות, ובהיותם תוך יסודו יש בחינת דעת בנתים שמחברם והוא הו' הממוצע בין ב' ההין, וקאמר שבו יוכר שיווי השקל אם נוטה לאיזה צד, ובודאי שכיון שו' זו שהוא הדעת המכריע ומחבר ב' ההין הוא כלול משתייהן ויש בו בחינת י', ה' חסדים וה' גבורות, ונמצא שהוא ו' והוא י' (רמ"ז).

⁶ בה דא (דפ"ו).

⁷ השוקל משובח משלשתן [מדה משקל ומשורה] והנה הוא סוד אהיה שהוא הדעת העליון אשר במזלא קדישא דדיקנא דעתיקא, ובתוכו מתלבש שם ההויה דיודין, שהוא בגמטריא ע"ב, וזהו ענין משקל כי המ' רומזת לארבעה יודין שבשם זה, העולים בגימ' מ'. ואותיות שקל כבר ביארנו בסוד הש"ק, ובסוד פסוק ארבע מאות שקל כסף הנז' בריש אדרא רבא, והוא כי אחר שמנינו הארבעה יודין בחשבונן הפשוט, שהם מ' של משקל, עוד הם נמנין כל יוד מהם כלולה מעשר שהם ארבע מאות, כמנין ש"ק מן משקל, ואות ל' היא חשבון ההויה כ"ו עם ד' האותיות עצמן שהם ל' של משקל. עוד לסיבה אחרת נקרא הדעת בשם משקל. והוא כי היכר המשקל אם הוא שוה או פחות או יותר איננו ניכר אלא בלשון המשקל אשר למעלה באמצעיותו זקוף ועומד כפי נטייתו והכרעתו לכאן או לכאן. וכבר ידעת כי בחינת הלשון הוא בדעת עליון ונודע כי המשקל נשקל על ידי אבנא חדא למשקל בה כנז' פ' תשא ברעיא מהימנא דף קפ"ז ע"ב. והנה כל אבן היא בחי' אות יוד והיא סוד המוח שהיא החכמ' והאבן הזו היא סתומה שאין האור שבתוכה יוצא לחוץ אבל יש אבנין נקיבן אשר אור האבן היא יורד דרך הנקב ההוא למט' וגם אור אחר עולה דרך הנקב ההוא מתתא לעילא כמו שנבאר בע"ה (שער מאמרי רשב"י כא ע"ב).

⁸ שהיא אבן שתיה, רועה אבן ישראל, ו' י', קוב"ה וכנ"י כנ"ל. וענין חצי ההין, דהין י"ב לוגין, ו"ק דעד"א, ו"ק דנוק', חצי ההין עד"א. וזה בבחי' ו"ק ובבחי' ע"ס שקל כ' גרה עד"א וכנ"י כמ"ש עשרה עשרה הכף בשקל הקדש, ור"ל הכ"ף, כ', דב"פ עשרה כ' גרה, וכ"ה בת"ת ויסוד, ו"ו שבשם, לכך נקרא מחצית ו' אחד, דא' שבאמצע הוא"ו הוא בינה, אלף בינה, כידוע. ו"ו הנ"ל הן י"ב מזלות של הרקיע, והא' שבאמצע הוא התנין המלך כמ"ש בס"י (כ סע"א), והן לעולם ו' מזלות למעלה מהארץ ו' למטה שהארץ באמצע בין ת"ת ויסוד כנ"ל (יהל אור).

⁹ דת"ת תמיד עשיר, ואף בגלות אסתלק בבניה, ויסוד נקרא דל בגלות כידוע (יהל אור).
¹⁰ עשרה גרה (יהל אור).

זהר כי תשא

<p>ברא דמלכא לית תוואא דיפקון מרגלאין בפתוריה מליין סגולות מליין נהורין לבר נש אחרא איהו תוואא אמר ליה בריך אנת רעיא מהימנא מתמן ואילך אימא אנת דעלאין ותתאין נחתו למשמע מינך אמר ליה אשלים מלולך אמר ליה [לא אית] (יאות) כען למימר יתיר אימא אנת עד זמנא אחרא:</p>	<p>שהרי מי שהוא מלך או בן המלך אין תמיהה שיעלו מרגליות בשלחנו מלאות סגולות מלאות אורות לאדם אחר זוהי תמיהה אמר לו ברוך אתה הרועה הנאמן משם ואילך אמר אתה שהרי עליונים ותחתונים ירדו לשמע ממך אמר לו השלם דבורך אמר לו אין כעת לומר יותר אמר אתה עד פעם אחרת.</p>
<p>פתח רעיא מהימנא פקודא בתר דא לקדש את החדש בגין דסיהרא קדישא איהי כלה¹¹ דמתקדשת:</p>	<p>פתח הרועה הנאמן מצוה אחר זו לקדש את החדש משום שהכלה הקדושה היא כלה שמתקדשת</p>
<p style="text-align: center;">קפח/א</p>	<p style="text-align: center;">רע"מ</p>
<p style="text-align: center;">רע"מ:</p> <p>על פי בית דין דאיהו נבורה בגין דתמן ליואי דאתמר בהו וקדשת את הלויים¹² ולבתר דאתחזיא סיהרא דיאותו לאורה¹³ מברך עליה ברוך אתה יהו"ה אלהינו מלך העולם אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם ובמי¹⁴ מתקדשת ומתברכת בתפארת בגין דאיהו עטרת תפארת לעמוסי בטן¹⁵:</p>	<p>על פי בית דין שהוא גבורה משום ששם לויים שנאמר בהם וקדשת את הלויים ואחר שנראית הלבנה שיאותו לאורה מברך עליה ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם ובמי מתקדשת ומתברכת בתפארת משום שהיא עטרת תפארת לעמוסי בטן</p>
<p style="text-align: center;">זהר:</p>	<p style="text-align: center;">זהר</p>
<p>רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארשא עד דהוו אזלין רמש ליליא יתבו אדהוו יתבין >שריאת צפרא לאנהרא קמו ואזלו< (נהיר יממא אמרו קום וניהך קמו ואזלו שריאת צפרא לאנהרא) אמר רבי חייא חמי אנפוי דמזרח דקא מנהרין השתא כל אינון בני מדינתא¹⁶ דטורי נהורא¹⁷ סגדין לגבי האי נהורא >דנהיר באתר דשמשא עד לא יפוק ופלחין</p>	<p>רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך עד שהיו הולכים ירד הלילה ישבו עד שהיו יושבים התחיל הבוקר להאיר (אמרו נקום ונלך) קמו והלכו אמר רבי חייא ראה את פני המזרח שמאירים עכשיו כל אותם בני המזרח של הרי האור משתחויים לאור הזה שמאיר במקום השמש טרם שיצא ועובדים אותו שהרי</p>

¹¹ ר"ל כמו כלה דצריכה קידושין, וזה ע"פ ב"ד, שאומרין מקודש (יהל אור).

¹² אין כזה פסוק, אמנם מופיע כמה וכמה פעמים בדברי רשב"י: ע"י ח"ג קט ע"ב, קמו ע"ב, תיקו"ז לג ע"ב, סג ע"א, פח ע"ב, צה ע"א, קסה ע"א, אולי כוונתו לפסוק (במדבר ח ט) והקרבת את הלויים. או פסוק יג: והעמדת את הלויים, או פסוק יד: והבדלת את הלויים. והאיר לי יד"נ הרה"ג ר' י"ד בוקשפן, שהלשון "אתמר" בזהר אפשר דקאי על לשון חז"ל ושונה מ"דכתיב", וצ"ע בדבר. ועי' רמ"ז ח"ג מ ע"ב: פעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות.

¹³ אור הוא בחסד, דתמן ברכה, דברכות כהנים כידוע. לפיכך מברך עליה, שתחלה שמאלו תחת לראשי ואח"כ וימינו תחבקני (יהל אור).

¹⁴ ר"ל ואח"כ יחוד בת"ת, ולכך אומר עטרת תפארת (יהל אור).

¹⁵ תצא דף רפ ע"ב כי ישבו אחים יחדיו (הערת זהר). ועי' שער מאמרי רז"ל (ז ע"ג): והנה כתר דידיה מקומו בת"ת שלו וז"ש עטרת ת"ת לעמוסי בטן. כי עטרת דידיה היא בת"ת דידיה מחציו ולמטה שהיא סוד הבטן אשר שם המעין אשר היו הנשמות של בני ישראל גנוזות קודם נתינתם ברחם הנוק' זמ"ש לעמוסי בטן הם ישראל הנק' עמוסים מני בטן.

¹⁶ הן בני קדם (הגרמ"מ).

¹⁷ הם הרים גבוהים שבמזרח שלרוב גובהם מאיר בהם אור השחר, ולכן היושבים שם משתחויים לאותו האור להיותם נבדלים משאר האומות (רמ"ז). משום דשם גם הרי חושך, כמ"ש מן ארם ינחני בלק מהררי קדם, והן הרי חושך כמש"ש בזהר, כן אמר כאן דטורא נהורא (הגרמ"מ).

זהר כי תשא

<p>ליה> (ופלין ליה שמשא עד לא יפוק) דהא כיון דנפיק שמשא כמה אינון¹⁸ דפליחין לשמשא ואלין אינון דקא פליחין לנהורא >דא וקראן> (דקא קראן) להאי נהורא (דנהיר באתר דשמשא עד לא יפוק) אלה>א< דמרגלא דנהיר ואומאה דלהון באל>ה< דמרגלא דנהיר¹⁹:</p>	<p>כיון שיוצא השמש כמה הם שעובדים לשמש ואלה הם שעובדים לאור הזה וקוראים לאור הזה אלהי המרגלית המאירה ושבועתם היא באל"ה המרגלית המאירה.</p>
<p>ואי תימא <פולחנא דא למננא הוא> (דדא פולחנא למננא הוה) מיומין עתיקין קדמאין חכמתא ידעו ביה בזמנא דשמשא נהיר עד לא יפוק²⁰ ההוא ממנא דפקיד על שמשא נפיק²¹ ואתון קדישין דשמא עלאה קדישא רשימן על רישיה²² דשמשא²³ ובחילא דאינון אתון פתח לכל כוי שמיא ובטש בהו ועבר וההוא ממנא עאל גו ההוא והרא דנהיר סחרניה דשמשא ותמן שכיח עד דנפק שמשא ואתפשט בעלמא:</p>	<p>ואם תאמר שעבודה זו היא לחנם מימים ראשונים הקדמונים ידעו בה חכמה בזמן שהשמש מאיר טרם שיצא אותו הממונה המפקד על השמש יוצא והאותיות הקדושות של השם העליון רשומות על ראשו (של השמש) ובכח אותן האותיות פותח את כל חלונות השמים ומכה בהם ועובר ואותו ממנה נכנס לתוך אותו הזהר שמאיר סביב השמש ושם נמצא עד שיוצא השמש ומתפשט בעולם.</p>
<p>וההוא ממנא איהו פקידא על דהבא ועל מרגלן סומקן ואינון פליחין לההוא דיוקנא דתמן ובנקודין וסימנין דירתו מקדמאי מיומין עתיקין אולי וידעי נקודין דשמשא למשכח אתרין דדהבא ומרגלן אמר רבי יוסי עד כמה יהון פולחנין סניאין אלין בעלמא דהא שקרא לית ליה קיימין לקיימא:</p>	<p>ואותו הממונה מפקד על הזהב ועל מרגליות אדמות והם עובדים אל אותו הדמות של שם ובנקודות וסימנים שירשו מהראשונים מימים קדמונים הולכים ויודעים נקודות השמש למצא מקומות של זהב ומרגליות אמר רבי יוסי עד כמה יהיו עבודות רבות אלו בעולם שהרי שקר אין לו עמודים לתמיכה.</p>
<p>פתח אידך <ס"א רבי חייא> ואמר (משלי יב יט) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה²⁴ לשון שקר תא</p>	<p>פתח אחר (רבי חייא) ואמר (משלי יב) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון</p>

¹⁸ לה ע"א (הערת הזהר).

¹⁹ הוא סוד שם מ"ב דמרגלה, שמשם אחיזת שבעה כוכבי לכת, וחמה היא באמצע הז' כוכבים, והכל תלוי בגלגל חמה, ותמיד בכל יום מאיר אות א' מזה השם כידוע, והן סוד אתון קדישין שכתוב בסמוך, והן מוציאין חמה ממקומה, וע"כ בא האור קודם בוא השמש, אך אלו השוטים עובדים לזה האור עצמו [חושבין] שזהו אלה דמרגלה, ואינון יודעים שהכל בכחו ית', אך ע"ז השם שמאיר עכשיו בעת הזאת נגדלין המרגלאין, וזה השם מושל ע"ז ובעת הזאת והכל מאתו ית' (הגרמ"מ). אלוה שעושה המרגליות המאירים (מ"מ).

²⁰ פ' כשהתחיל להאיר השמש בעובי הרקיע ועדיין לא יצא גוף השמש לאויר העולם, אותו ממונה שעל השמש הוא קודם לצאת עד שלא תצא השמש, והוא עומד בזהרורית שיש סביבות השמש ועובדים אותו בני אדם, ואזי מוצאים אבנים טובות, וזה כי הוא ממונה עליו (מ"מ).

²¹ נמחק בדפ"ו. קל ע"ב (הערת הזהר).

²² היינו שם מ"ב, והכי מפרש לקמן, והטעם מפני ששם זה הוא פועל בגבורה לפתוח חלונות הרקיע, והענין ששם מ"ב הוא שם ל"ב נתיבות ועשרה מאמרות שבו, כל מעשה בראשית כנודע, לכך בו נבקעות חלוני רקיע כמתחלת מעשהו, והטעם ששביל מהלך השמש שהוא סוד הדעת היוצא מחכמה נסתם אחר פעולותיו להיות הבינה נעלמת, ורקיע מגין וסותם בעד השמש שבתוכה, ולכך פותח בכל יום שערי מזרח, דהיינו חכמה דמתמן אור נפיק לעלמא ובוקע חלוני רקיע דהיינו קרומא דחפי על מוחא וסתים מוחא, ולהיות סתום צריך שיסתתמו אותם החלונות מיד ופתיחתם בבקיעה בכח שם זה שהוא ל"ב נתיבות וכו' כדפי', וכן ברקיע התחתון שביל מהלכו נסתם עד שהוא חוזר ונבקע, והיינו בוקע חלוני מה שהוא חלון נבקע, וטעם זה להעלים מה שהוא מן הרקיע ולמלעה כדפי' בנסתר (אור יקר).

²³ מוסגר בדפ"ק.

²⁴ מלשון מרגוע ונחת דהיינו בגאולה (אור יקר).

זהר כי תשא

<p>הזי אלו כל בני עלמא²⁵ הוו פלחין לשקרא²⁶ הוה הכי אבל <האי> נהורא וזהרא דנהיר²⁷ ודאי קשוט איהו ככבי רומא²⁸ דרקיעא קשוט אינון אי בטפשו וחסרונא <דדעתא> דלהון אינון אמרי וקראן להו²⁹ אלהא לא בעי קודשא בריך הוא לשיצאה עובדוי מעלמא אבל לזמנא דאתי לא ישתצון ככביא ונהורין דעלמא אבל מאן ישתצי אינון דפלהו לון:</p>	<p>שקר בא וראה אלו כל בני העולם היו עובדים לשקר היה כך אבל האור הזה והזהר שמאיר ודאי הוא אמת כוכבי רום הרקיע הם אמת אם בטפשותם וחסרון דעתם הם אומרים וקוראים להם אלוה לא צריך הקדוש ברוך הוא לכלות את מעשי ידיו מהעולם אבל לעתיד לבא לא יכלו הכוכבים והאורות של העולם אבל מי יתכלה אותם שעובדים להם.</p>
<p>וקרא דא הכי הוא שפת אמת תכון לעד אלין ישראל דאינון שפת אמת³⁰ (דברים ו ד) יהויה אלהינו יהויה אחד וכלא איהו אמת³¹ ורזא דאמת³² ומסיימי יהויה אלהיכם אמת ודא איהו שפת אמת תכון לעד:</p>	<p>והפסוק הזה הוא כך שפת אמת תכון לעד אלו ישראל שהם שפת אמת ה' אלהינו ה' אחד והכל הוא אמת וסוד האמת ומסיימים ה' אלהיכם אמת וזוהי שפת אמת תכון לעד.</p>
<p>ועד ארגיעה ועד רגע מבעי ליה מאי ארגיעה אלא עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא עד זמנא [דייתין] (דיתן) ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעל³³ ובזמנא דארגיעה ישתצי לשון שקר (ה) לשון [מה] ישתצי מאינון³⁴ דקראן אלהא למאן דלאו הוא אלהא אבל ישראל דאינון שפת אמת כתיב בהו (ישעיה מג כא) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו:</p>	<p>ועד ארגיעה ועד רגע היה צריך להיות מה זה ארגיעה אלא עד כמה יהיה קיומם בעולם עד לעתיד לבא ותהיה לי מנוחה מהעבודה הקשה שעליו ובזמן שארגיעה תתכלה לשון שקר אותם שקוראים אלוה למי שאינו אלוה אבל ישראל שהם שפת אמת כתוב בהם עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.</p>
<p>אדכרנא חדא זמנא דהוינא אזיל בהדי רבי אלעזר פגע [בגברא חדא (נ"א בהגמון חד)] <ביה הגמונא> (בגברא חדא) אמר ליה לרבי אלעזר אנת ידעת מאורייתא דיהודאי אמר ליה ידענא אמר</p>	<p>נזכרתי פעם אחת שהייתי הולך עם רבי אלעזר פגש בו הגמון אמר לרבי אלעזר אתה מכיר את תורת היהודים אמר לו מכיר אמר לו האינכם אומרים</p>

²⁵ פי' אם כולם היו עובדים לע"ז של עץ ואבן היו נרקבין מיד, אבל יש שעובדים ג"כ לכוכבים יאבד של עץ ואבן יאמרו האחרים שלא נאבדו יש בהם ממש, ואם יאבד הכל נמצא מאבד עולמות מפני השוטים (מ"מ).

²⁶ שהיה מבטלה, אמנם פלחין לנהורא וכיוצא שהם שמי מרום וכי יאבד עולמו מפני השוטים (אור יקר).

²⁷ האור והזוהר, הזוהר הוא הלבוש של האור שהאור מתלבש בה, והוא מאיר ג"כ אך אינו כמו האור, לכן הוא ר"ק זוהר, והן ב' בחי' משם מ"ב, ז' אתוון מז' שמות, והז' שמות הן כמו לבוש להז' אתוון, שהן ביצירה והן בבריאה, ובודאי הן קשוט שהן שמהן קדישין (הגרמ"מ).

²⁸ ז' כוכבי לכת שהן בעשיה שאינון כ"כ כמו השמות, מ"מ גם הם אמת, והן לבוש להז' שמות, והב' בחי' אלו אמת, שהן מושלים על המרגלה, אך הכל על יד כח א"ס ית"ש (הגרמ"מ).

²⁹ לאלו הכוכבים (הגרמ"מ).

³⁰ פי' אמת הוא ז"א ושפה דיליה היא מלכות (מ"מ).

³¹ כלומר הכל הוא סוד האמת, כמ"ש חותמא דגושפנקא הוא אמת, שהוא כלל הכ"ב אותיות של התורה, ראש, תוך, סוף, והן רמוזי בר"ת של ה' אלקינו ה' אחד גי' כ"ב, וכן ה' אלקינו ה', הן ג"כ ג' בחי' של ראש, תוך, סוף, אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, וז"ש וכלא איהו אמת (הגרמ"מ).

³² כלומר שכשם שהשם הוא סוד אמת כו', אלקינו בפשוט ובגלופי גי' אמת, ולכן גם ישראל נכלל באמת, ואלקינו הוא כלומר המשגיח עלינו, כי אלקים הוא משגיח, ונמצא משגיח עלינו בחותם אמת, ולכן נקראו ישראל שפת אמת מלשון שפת הים, וזהו ומסיימי ה' אלקיכם אמת, כלומר ה' המשגיח אליכם בסוד אמת, ודא איהו שפת אמת והבן, וסוד אמת ז' פעמים ס"ג, שמשם אחיזת ויניקת הכל, ואמר ג' פעמים אמת נגד ג' בחי' שבאמת סת"ר והבן (הגרמ"מ).

³³ דעלוי (דפ"ו). כי מה שהקב"ה נותן טובה לעוברי רצונו הוא כמשא כבד עליו כביכול, וזהו סוד גלות השכינה, וזהו שהוצרך להיות שמש לעובדי ע"ז מחמת עוונותינו, וכשיבא משיח ב"ב אז יטלו מלכותא קדישא עליונין ויהיה ליה נייחא (הגרמ"מ).

³⁴ "הלשון מה ישתצי מאינון" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "אינון".

זהר כי תשא

<p>ליה לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט ואורייתכון קשוט ואנן דמהימנותא דילן שקר ואורייתא דילן שקר והא כתיב (משלי יב יט) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר אנן מיומין דעלמא קיימין במלכותא ולא אעדי מינן לעלמין דרא בתר דרא תכון לעד ודאי ואתון זעיר הוה לכו מלכותא ומיד אעדי מנכון וקרא אתקיים בכו דכתיב (שם) ועד ארגיעה לשון שקר:</p>	<p>שאמונתכם אמת ותורתכם אמת ואנו שאמונתנו שקר ותורתנו שקר והרי כתוב שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר אנו מימות העולם עומדים במלכות ולא סרה ממנו לעולמים דור אחר דור תכון לעד ודאי ואתם מעט היה לכם במלכות ומיד סרה מכם והפסוק התקיים בכם שכתוב ועד ארגיעה לשון שקר.</p>
<p>אמר ליה חמינא בך דאנת חכים באורייתא תפה רוחיה:</p>	<p>אמר לו אני רואה בך שאתה חכם בתורה תפח רוחו</p>
<p>קפח/ב</p>	
<p>דההוא גברא אלו אמר קרא שפת אמת³⁵ כוננת לעד הוה כדקאמרן אבל לא כתיב אלא תכון זמינא שפת אמת דתכון מה דלאו הכי השתא דהשתא שפת שקר קיימא³⁶ ושפת אמת שכיב לעפרא³⁷ ובההוא זמנא דאמת יקום על קיומיה³⁸ ומגו ארץ תצמח כדין שפת אמת תכון לעד <וגו>:</p>	<p>של אותו האיש אלו אמר הכתוב שפת אמת כוננת לעד היה כמו שאמרנו אבל לא כתוב אלא תכון עתידה שפת אמת שתכון מה שאין כך עכשיו שעכשיו שפת שקר עומדת ושפת אמת שוכבת לעפר ובאותו זמן של אמת תעמד על קיומה ומתוך ארץ תצמח אז שפת אמת תכון לעד וגו'.</p>
<p>אמר ליה ההוא [הגמון] (גברא) זכאה אנת וזכאה עמא דאורייתא דקשוט ירתין בתר יומין שמענא דאתנייר אזלו מטו חד בי חקל וצלו צלותהון כיון דצלו צלתהון אמרו מכאן ולהלאה נתחבר בשכינתא ונזיל ונתעסק באורייתא:</p>	<p>אמר לו אותו הגמון אשריך ואשרי העם שירשים תורת אמת אחר ימים שמעתי שהתגיר הלכו הגיעו לשדה אחת והתפללו תפלתם כיון שהתפללו תפלתם אמרו מכאן והלאה נתחבר בשכינה ונלך ונתעסק בתורה.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר (ישעיה מא יא) הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך וגו' זמין קודשא בריך הוא למעבר לישראל כל אינון טבאן דקאמר על ידי נביאי קשוט³⁹ וישראל סבלו עליהון כמה בישין</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר (ישעיה מא) הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך וגו' עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לישראל כל אותן טובות שאמר על ידי נביאי האמת</p>

³⁵ הנונין בסגול (הערת הזהר). בשלמא אי הוה כתיב כוננת בלשון הווה אז יהיה כמשמעו שמיד מזמן הוויתה היא מתכוננת וקיימת, והוה קשה מה שהקשית, אבל כיון דלא כתיב אלא תכון דמשמע לעתיד מוכח דאפילו בימי שלמה שהיה מלך גדול לא התכוננה אלא שעתידי להתכונן. ועוד נראה דר"ל עוד ענין אחר והוא שהגמון הקשה לו מכח היות להם ההצלחות והמלכות זמן רב, ולזה השיבו רבי אלעזר שאם כן היל"ל כוננת שהוא פועל יוצא וכמשה"ה (טז י) כוננו ידך, (תהלים ט ח) וכוונן למשפט כסאו, אז היתה הכוונה שהאמת כוננת את מחזיקיה, אבל לא כתיב אלא תכון שהוא מהנפעל שר"ל שהיא תתכונן ולעתיד, באופן שהשיבו מכח הבנין ומכח הזמן. ובהכי ניחא מאי דהוה מצי להשיבו ממה שהאמת בעצמה לא גרעה ממה שהיתה, שהרי תמיד החזיקה ישראל שהם אותם שקבלוה, שאפילו בכל צרתם לא סר לבבם ממנה, אלא שרצה להודיעו שאין ראייה מההצלחה דאם כן היל"ל כוננת לאחרים (רמ"ז). עי' תיקו"ז תיקון סג [קי ע"א] (לש"ו). ז"ל: אמת א' ברישא דאלפא ביתא מ' באמצעיתא ת' בסופיה עשורא דיליה י"ד ה"א וא"ו ה"א וכו' בגלותא אתמר ותהי האמת נעדרת ושקרא שלטא בעלמא (ובזמנא דאתתקן אמת ואסתלק לאתריה אתמחי שקרא מעלמא הה"ד (משלי י"ב) שפת אמת תכון לעד כוננת לא כתיב אלא תכון לעד וכו'.

³⁶ היא נוק' דסט"א (מ"מ).

³⁷ פ' שהמלכות בגלותא ירדה לבריאה שנק' עפר המשכן (מ"מ).

³⁸ פ' שבאים מוחין לז"א, ונעשה בסוד הגדלות על ידי אימא, וז"ש ומגו ארץ תצמח, מכח ארץ העליונה שהיא בינה (מ"מ).

³⁹ להורותינו על דרך הסוד הסיבות העצמיות לקיום ישראל בגלות הארוך שלנו. הסיבה הראשונה היא זמין קב"ה, ותמצית הדבר הוא על דרך שאמרנו המפרשים שדבר ה' הוא פועל גמור, וכמשה"ה (תהלים לג יא) עצת ה' לעולם תעמוד וגו', (שם לג ט) כי הוא אמר ויהי, ירצה שהרי ראינו שהכל נהיה במאמרו. והענין על פי הסוד הוא כי הנה בזמן המשיח יבוא השפע מפנימיות עתיק, כמשה"ה (ישעיה ל כ) כאור שבעת הימים,

זהר כי תשא

<p>בגלותהו⁴⁰ ואלמלא כל אינון טבאן⁴¹ דקא מחכ<א>ן וחמאן כתיבין באורייתא לא הוו יכלין למיקם ולמסבל גלותא:</p>	<p>וישראל סבלו עליהם כמה רעות בגלותם ואלמלא כל אותן טובות שמחכים ורואים שכתובים בתורה לא היו יכולים לעמד ולסבל את הגלות.</p>
<p>אבל אזלין לבי מדרשות פתחין ספרין וחמאן כל אינון טבאן דקא מחכאן וחמאן כתיבין באורייתא דאבטח לון קודשא בריך הוא עליהו ומתנחמין בגלותהון ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון ואמרי אן הוא אלהכון אן אינון טבאן דאתון אמרין דזמינין לכון וכי כל עמין דעלמא יכספון מנייכו:</p>	<p>אבל הולכים לבית מדרשות פותחים ספרים ורואים כל אותן טובות שמחכים ורואים שכתובים בתורה שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא עליהם ומתנחמים בגלותם ושאר העמים מחרפים ומגדפים אותם ואומרים איה אלהיכם איה אותן טובות שאתם אומרים שמעתדות לכם וכי כל עמי הארץ יתבישו מכם.</p>
<p>הדא הוא דכתיב (שם סו ה) שמעו דבר יהו"ה החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם וגו' מאי החרדים אל דברו אינון דסבלו כמה בישינ כמה שמועות שמעי אלין על אלין אלין⁴² בתר אלין וחרידו⁴³ עליהון כמה דאת אמר (ירמיה ל ה) כי <וגו'> קול חרדה שמענו פחד אינן⁴⁴ שלום וגו' אינון חרדים תדיר אל דברו⁴⁵ כד אתעביד דינא:</p>	<p>זהו שכתוב (שם סו) שמעו דבר ה' החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם וגו' מה זה החרדים אל דברו אלו שסבלו כמה רעות כמה שמועות שמעו אלה על אלה ואלה אחר אלה וחרדו עליהן כמו שנאמר (ירמיה ל) כי וגו' קול חרדה שמענו פחד ואין שלום וגו' אותם חרדים תמיד אל דברו כשנעשה הדין.</p>
<p>אמרו אחיכם שונאיכם אלין אינון אחוכון בני עשו מנדכם כמה דאת אמר (איכה ד טו) סורו טמא קראו למו דלית עמא דקא מבזין לון באנפי ומרקקין באנפייהו לישראל כבני אדום ואמרי <כלהו> (כלכו) מסאבין כנדה ודא איהו מנדכם למען שמי יכבד יהו"ה אנן <דאמרין> בנוי דאל חי די בן יתיקר שמה אנן שלטנין על עלמא בנין</p>	<p>אמרו אחיכם שונאיכם אלה הם אחיכם בני עשו מנדיכם כמו שנאמר סורו טמא קראו למו שאין עם שמבזים אותם בפנים ורוקקים בפני ישראל כמו בני אדום וכולם אומרים שטמאים כמו נדה וזהו מנדיכם למען שמי יכבד ה' אנו (שאומרים) בני אל חי שבנו יתכבד שמו אנו שולטים על העולם בשביל אותו</p>

שהם ז' מדות של העתיק, ולפי גדולת אותו השפע כך נתנבאו הנבואות, ואותו האור הוא שם אצור ומסוגל עד בוא זמן השפעתו, וזהו מ"ש זמין קב"ה, ולא אמר עתיד, להורות שכבר הוא מזומן ומוכן ולא יחסר כי אם הכנת העולמות לזכות אליו. ואולי שגם מלת זמין תרמוז מה שאמרו רז"ל היו סדר זמנים קודם לכן, ושורש סדר זה הוא בעתיק שהוא ז"ק בחינת זעיר ונוק' שלו, שהם מ"ה וב"ן גי' זמ"ן. וזש"ה (שם) והיה אור הלבנה וגו', דהיינו ששני מלכים יחזרו להיות מאורות גדולים ושנים (רמ"ז).

⁴⁰ לכן מצוה לקרות נחמות הנביאים (רח"ו במ"מ). כל עצם הגלות היה להכנס בין החיצונים ולהכנע להם, והוא על דרך (קהלת ח ט) שלט האדם באדם לרע לו, כי בזה מעלים מ"נ בהעלאת הניצוצות, ומידי עלות נשמותינו בהם כשהם מקבלים התיקון והמיתוק מחדש ה' את נשמותינו להתחזק בתיקון העולמות, כי בהתקנם יבוא המשיח. ובדין הוא (משלי כז, יח) שנוצר תאנה יאכל פריה, ובודאי שהכח המתקן הניצוצות הוא מושרש בעתיק שהוא מקור השפע המתוקן לימות המשיח (רמ"ז).

⁴¹ הרבה עוד דברים אלו להודיע כמה גדול פלא ההתקוממות של ישראל בגלות זה, וזה כי נשתנה מאד הגלות הלזה מגלויות שקדמו לו, כי של מצרים גם שהיה חמור לא היה בעוון ישראל אלא לתיקון עוון אדה"ר ולא היתה הירידה כל כך עצומה, וגם לא בגלות בבל כנודע אצלנו, ולכן היו בשניהם נביאים, מה שאין כן עתה שנסתם כל חזון והגאולה לא תבוא עד דמטו רגלין ברגלין, ולכן אין כח בכל האורות שנתגלו בשאר הגאולות להקים את השכינה מעומק נפילתה, וגם בניה לא יוכלו להתקומם וגם לסבול הגלות אם לא בעזר וסיוע השפע של פנימיות עתיק, וזה שאמר ואלמלא כל אותן טבאן דקא מחכאן, ר"ל שכולם צריכים להתקבץ להמציא הגאולה (רמ"ז).

⁴² ואלין (דפ"ק).

⁴³ וחרידן (דפ"ו).

⁴⁴ ואין (דפ"ו).

⁴⁵ פי' חרידים תמיד מדיני המלכות הנקרא דבר (מ"מ).

זהר כי תשא

<p>ההוא דאקרי גדול (בראשית כו א) עשו בנו הגדול⁴⁶ ובשמא דא אקרי קודשא בריך הוא גדול (תהלים קמה ג) גדול יהו"ה ומהולל מאד אנן בני >ה< גדול ואיהו גדול ודאי למען שמי⁴⁷ יכבד יהו"ה:</p>	<p>שנקרא גדול עשו בנו הגדל ובשם הזה נקרא הקדוש ברוך הוא גדול "גדול ה' ומהלל מאד אנו בני הגדול והוא גדול ודאי למען שמי יכבד ה'.</p>
<p>אבל אתון זעירין מכלא (בראשית כו ו) יעקב בנה הקטן כתיב אן הוא אלהכון אן הוא אינון טבאן דיכספון כל עממיא מחדוה דלכון מאן יתן ונראה בשמחתכם כמה דאתון אמרין והם יבושו רוח הקדש אומר והם יבושו⁴⁸ <כמאן> (כמה) דתלי קללתא באהרא בגין <דאתון> (דאינון) אמרין דכדין יבושו ויכלמו ובגין דא רוח קדשא הוה אמר מלה הכי ועל דא הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך מאי כל הנחרים בך דאתקפו נחיריהון ברונזא עלך בגלותא דא בההוא זמנא יבושו ויכלמו מכל טבין דיחמון להון לישראל:</p>	<p>אבל אתם קטנים מהכל כתוב יעקב בנה הקטן איה אלהיכם איה אותן טובות שיתבישו כל העמים משמחתכם מי יתן ונראה בשמחתכם כמו שאתם אומרים והם יבושו (רוח הקודש אומר והם יבושו) (עוד כמי) כמי שתולה קללתו באחר משום שאתם אומרים שאז יבושו ויכלמו ולכן רוח הקודש היתה אומרת הדבר כך ועל זה הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך מי הם כל הנחרים בך אלה שחזקו את נחיריהם ברגז עליך בגלות הזו באותו זמן יבושו ויכלמו מכל הטובות שייראו אצל ישראל.</p>
<p>אמר רבי חייא הכי הוא ודאי אבל חמינן והכי חמו תקיפי עלמא דהא גלותא אתמשך ועדיין בריה דדוד לא אתי אמר רבי יוסי וכל דא הכי הוא אבל מאן עביד דיסבלון ישראל גלותא דא כל אינון הבטחות דאבטח לון קודשא בריך הוא והא אתמר דעאלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וחמאן כל אינון נחמות וחדאן בלביהו למסבל כל מה דייתי עליהו ואלמלא דא לא יכלין למסבל:</p>	<p>אמר רבי חייא כך זה ודאי אבל ראינו וכך ראו גבורי העולם שהרי הגלות נמשכת ועדין בן דוד לא בא אמר רבי יוסי וכל זה כך הוא אבל מי עשה שיסבלו ישראל את הגלות הזו כל אותן הבטחות שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא והרי זה נתבאר שנכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ורואים כל אותן נחמות ושמחים בלבם לסבל את כל מה שיבא עליהם ולולא זה לא יכלו לסבל.</p>
<p>אמר רבי חייא ודאי הכי איהו וכלא בתשובה תליא ואי תימא <דיכלין> (ניכלון) השתא לאתערא תשובה כלהו כחדא לא יכלין מאי טעמא לא יכלין בגין דכתיב (דברים ל א) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה <וכתיב (דברים ד למ) והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך> וגו' וכתוב (שם ל ב) ושבת עד יהו"ה אלהיך וגו' וכדין (שם ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' (וכתיב והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו') ועד דכל אינון <מלין לא> (דברים) יתקיימו לא יכלין לאתערא תשובה מנייהו:</p>	<p>אמר רבי חייא ודאי כך הוא והכל תלוי בתשובה ואם תאמר שיכולים עכשיו לעורר תשובה כולם כאחד לא יכולים למה לא יכולים משום שכתוב והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה וכתוב והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו' וכתוב ושבת עד ה' אלהיך וגו' ואז אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' ועד שכל אותם דברים לא יתקיימו לא יכולים לעורר תשובה מהם.</p>
<p>קפ"ט/א</p>	

⁴⁶ ובאותו השם יכבד ה', דכתיב גדול ה', נמצא שהוא שם המורה על הכבוד, כיון שהקב"ה מתכבד בו (אור יקר).

⁴⁷ בלשון יחיד, על כללות האומה (אור יקר).

⁴⁸ "רוח הקדש אומר והם יבושו" מוסגר בדפ"ק. (ס"א תו כמאן) נוסף בדפ"ו.

זהר כי תשא

<p>אמר רבי יוסי כמה הסתרת כל הדרכים והשבילים מכל בני הגלות ולא השארת להם פתחון פה אם כך שיהיו כמו שהיו בכל דור ודור שלא יסבלו גלות ולא שכר ויצאו (אם כך יהיו כמו שיהיו בכל דור ודור יסבלו את הגלות ולא יצאו) מדין של התורה ויתערבו בשאר העמים.</p>	<p>אמר רבי יוסי כמה הסתרת כל הדרכים והשבילים מכל בני הגלות ולא השארת להם פתחון פה אם כך שיהיו כמו שהיו בכל דור ודור שלא יסבלו גלות ולא שכר ויצאו (אם כך יהיו כמו שיהיו בכל דור ודור יסבלו את הגלות ולא יצאו) מדין של התורה ויתערבו בשאר העמים.</p>
<p>אמר רבי יוסי <יוסי> (חייא) כמה⁴⁹ סתמת כל ארחין ושבילין מכל בני גלותא ולא שבקת לון פתחון פה אי הכי <להו כמה דהו> (להוי כמה הו) בכל דרא ודרא דלא יסבלון גלותא ולא אנרא ויפקון <ס"א אי הכי להו כמה דלהו בכל דרא ודרא יסבלון גלותא ולא יפקון> מדינא דאורייתא ויתערבון בשאר עמין:</p>	<p>פתח ואמר (ישעיה כו יז) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו' מאי כמו הרה⁵⁰ ארח איהו⁵¹ לעוברתא לאעברא עלה תשע ירחין שלמין ואית בעלמא כמה וכמה⁵² דלא עבר עלה אלא יומא חד או תרין <יומין> מתשיעאה וכל צירין וחבלין דעוברתא בתשיעאה⁵³ אינון ואף על גב דלא אעבר עליה⁵⁴ אלא יומא חד⁵⁵ אתחשיב עליה⁵⁶ כאילו א-ת-עברו כל תשיעאה שלים אוף הכי ישראל⁵⁷ כיון דאטעמי⁵⁸ טעם (ממש) גלותא אי</p>

⁴⁹ כמה (מ"מ).

⁵⁰ כי מה צורך למשל זה, ומה שייכות יש להרה עם הארות של ישראל (רמ"ז).

⁵¹ וירצה שכוונת הנביא להביא דוגמא למה שיאמר, שאין לתמוה על מה שאמרו רז"ל (תהלים צה ז) היום אם בקולי תשמעו, שאעפ"י שיש קץ קצוב לגאולה מכל מקום יכולה להקרב בכל יום, דוגמת האשה הרה, שידוע שסתם הלידה היא בהשלמת ט' חדשים שהם ע"ר ימים בסוד ו' פעמים אד"ם דהיינו ו"ק דזעיר, ואחר כך בבוא יום רע"א כמנין הריו"ן יצא הולד, שאז נתקנו כל הניצוצות הצריכות להתקן בבטן המלאה, אבל יש שאינם צריכים לשהות כל כך בתיקון ונולדים אפילו ביום א' לחדש התשיעי. והענין מובן במ"ש שלפי זכות האב והאם כך מבררים בירורים מקליפת נוגה שמהם נעשה לבוש לנפש הבן. ואין ספק שיש ניצוצות יותר קלות להברר זו מזו הכל לפי תגבורת הרע שעליהם, והוא פשוט (רמ"ז).

⁵² ובזה מדויק שלא אמר כהרה אלא שהוסיף מלת כמו, מפני שאין הכוונה על הרה אחת אלא על סתם הרה בעלמא (רמ"ז).

⁵³ כי אז הולד נגמר והדמים והסיגים מתעוררים לצאת שהוא זמן דין, ולפי ערך זה יחיש זמן הלידה או יאחר, כי אותו הולד שכבר נתבררו ניצוציו ונגמר להולד נוסף עליו עוז וכח לצאת מבטן אמו. וטעם היותו מן הסתם בט' חדשים הוא בסוד ג' מוחין מבחינת הניצוצות דהיינו חב"ד שלהם וכל מוח כלול מג' הרי ט', שהנה הם מתפשטים מוח חכמה בחח"ן ושל בינה בבג"ה, ולפי ששני קוים אלו סתומים ברגלים אין שם בחינת לידה, אבל בהתפשט האמצעי בדת"י נמצא חדש תשיעי ביסוד שהוא המוליד והיולד (רמ"ז).

⁵⁴ עלה (דפ"ו).

⁵⁵ כי בהכנס החודש התשיעי שהוא ביסוד יש בו הולד המתוקן ומיד יוצא ביום הראשון של התשיעי, שכיון שכבר נתברר אין לו לשהות עוד בבטן האם (רמ"ז).

⁵⁶ עלה (דפ"ו).

⁵⁷ פי' הענין שידוע שבחטא אדה"ר כל הנשמות שהיו כלולות בו אלו באוזנו ואלו בעיניו וכו' וכדברי רז"ל, נפלו תוך הקליפות, והוצרכו ישראל לגלות למצרים לברר את כולן, ונשלם הבירור והתיקון במתן תורה חרות על הלוחות. ואמנם בחטא העגל חזר פעם אחר להתערב טוב ברע, אבל לפי שחטא העגל היה עיקרו בערב רב ולא ישראל, שלא חטאו רובם ככולם אלא בשלא מיחו בערב רב, לפיכך לא נגזר עליהם לגלות מיד, אך נאמר (לב לד) וביום פקדי ופקדתי, וכשחטאו אחר כך חזרה ונפגמה קומת הפרצוף של אדם שכן כתוב (יחזקאל לד לא) אדם אתם, והוצרכו לגלות לתקן הנשמות שבתוך האדם בליעל, ועל זה אמרו רז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והוא של גוף אדה"ר שנפלו בגוף אדם רע, וטעמם שיכלה כל התיקון. ואם תאמר שהוא אוצר עליון ששם הנשמות שעדיין לא באו לעולם למה תתעכב הגאולה עד בואנה לעוה"ז והלא יותר נכון שתבאנה אחר הגאולה. אלא הענין כאמור שהוא גוף האדם הבליעל שנפלו בו ניצוצות גוף של אדה"ר. ואומרו כל הנשמות, ירצה לא מבעיא היותר מעולות אלא אפילו התחתונות בדיוטה התחתונה, וכדאמר בזוהר דמטו רגלין ברגלין. ולא מבעיא כולם אלא אפילו אחת מהן וכמ"ש (דברים ל, ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים, דוק שלא אמר אם יהיה דחך או מדחך שהוא שם הדיחוי אלא נדחך שהוא תואר, ופי' הנדח שלך דהיינו הניצוץ שלך שנדחה שמה. וגם בזה נשכיל טעם יישוב יהודים

זהר כי תשא

<p>יהדרון בתשובה⁵⁹ יתחשב עליהו כאלו אעברו עליהו כל אינן מלין דכתיבין באורייתא⁶⁰ כל שכן וכל שכן דכמה וכמה יסורין אעברו עליהו מן יומא דגלותא שרי:</p>	<p>בתשובה יחשב עליהם כאלו עברו עליהם כל אותם דברים שכתובים בתורה כל שכן וכל שכן שכמה וכמה יסורים עברו עליהם מיום שהתחילה הגלות.</p>
<p>אבל מאי דכתיב (דברים ד ל) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים <תא חזי> כמה רחמנותא רחים קודשא בריך הוא <לישראל> (עלייהו דישראל) במלה דא למלכא דהוה ליה ברא יחידאה ורחים ליה רחימו דנפשא ומגו רחימו דיליה יחב ליה לאמיה מטרוניתא דתרבי ליה ותוליק ליה ארחין מתתקנן זמנא חדא חב לגבי אבוה אתא אבוה⁶¹ ואלקי ליה ולבתר אעבר על חוביה תב כמלקדמין וחב לאבוה ואפקיה אבוה מביתיה וארגיו עליה נפק ההוא ברא מביתיה:</p>	<p>אבל מהו שכתוב בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים בא וראה כמה רחמנות רחם הקדוש ברוך הוא את ישראל בדבר הזה למלך שהיה לו בן יחידי ואהב אותו אהבת נפש ומתוך אהבתו נתן אותו לאמו המלכה שתגדל אותו ותלמד אותו דרכים מתקנות פעם אחת חטא לאביו בא אביו והלקה אותו ואחר כך עבר על חטאו שב כמקדם ושוב חטא לאביו והוציא אותו אביו מביתו ורגז עליו יצא אותו בן מביתו.</p>
<p>ובאתר דיהך בארח קשוט ויהא זכאה כדקא יאות בגין דישמע מלכא אבוה ויהא תיאובתיה עליה מה עבד אמר הואיל ונפקנא מהיכלא דאבא אעביד מכאן ולהלאה כל מה דאנא בעי מה עבד אזל ואתחבר בזונות ואתלכלך בלכלוכא <דטנופא> בהדייהו ולא הוה משתכח אלא בהדייהו בחבורא דלהון מטרוניתא אמיה <פקדת> (מבקר) בכל יומא על ההוא ברא וידעת דברה בהדי זונות אתחבר וכל חברותא דידיה בהדייהו הוות שריאת למבכי ולא תמררא על ברה:</p>	<p>ובמקום שילך בדרך אמת ויהיה צדיק כראוי כדי שישמע אביו המלך ותהיה עליו תשוקתו מה עשה אמר הואיל ויצאתי מהיכל אבי אעשה מכאן והלאה כל מה שאני רוצה מה עשה הלך להתחבר לזונות והתלכלך בכלוך וטנופת עמן ולא היה נמצא אלא עמן בחבור שלהן כשהמלכה אמו פוקדת בכל יום על אותו הבן וידעת שבנה התחבר עם הזונות וכל חברותו היתה עמהן מתחילה לבכות ולמרר על בנה.</p>
<p>יומא חד עאל מלכא לגבה חמא לה דאיהי מבכה שאיל לה על מה את בכאת אמרה ולא אבכה דהא ברנא לבר מהיכלא דמלכא ולא די דהוא לא יתיב בהיכלא דמלכא אלא דהוא יתיב בהדי זונות מה יימרון כל בני עלמא בריה דמלכא</p>	<p>יום אחד נכנס אליה המלך ורואה אותה בוכה שואל אותה על מה את בוכה אמרה ואיך לא אבכה שהרי בננו מחוץ להיכל המלך ולא די שאינו יושב בהיכל המלך אלא שהוא יושב עם הזונות מה יאמרו כל בני העולם שכן המלך יושב</p>

יחידים בכפרים או בעיירות שההשגחה העליונה מנהלם שמה, וככתוב (שם ד, כז) אשר ינהג ה' אתכם שמה, כדי שכל אחד ואחד יתקן את ניצוציו במקום שנדחו שמה, ולכן הוצרך הגלות לברר הניצוצות שבתוך הקליפות. אבל הוא ממש כמו הרה תקריב ללדת, שמתקרב זמנה ואפילו הכי לא יחסרו ציריה, פי' ע' קלין דיולדה, והיינו חבליה: אי נמי אפשר לומר שהילדת לתשעה חדשים שלמים לא יש לה כל כך חבלים בעת לידתה מפני שבהמשך החדש התשיעי יש לה צירים שונים שבהם הולכים וניתרים ומתפתחים קשרי האם שלה וצירי דלתותיה מתרווחים, אבל הממהרת לילד ביום א' או ב' לחודש התשיעי באים לה כל הצירים ביחד נמצא שיש לה צד טוב וצד רע (רמ"ז).

⁵⁸ שירדו לתוך הקליפות דהיינו הגלות (רמ"ז).

⁵⁹ דהיינו חרטות וידויים וסיגופין, שהם לעומת חבלי היולדה, אז יהיו דוגמת רבי אלעזר בן דורדיא שבתוקף כח תשובתו קנה עולמו בשעה אחת, כי העלה במהירות עצום כל הניצוצות שנפגמו בעוונותיו, ונתעלו עד יסוד המלכות ונתקנו בטן שלה שהרתה מהם, והאירו על נשמתו ונתקנו כראוי. כך יהיו ישראל בתשובה אם היתה שלימה בתחילה (רמ"ז).

⁶⁰ שהרי כל התוכחות שבתורה הן הן לתיקון מכוון לבירורי נשמותם אלא שהוא במשך זמנים שונים, אבל אם היו מקימים בתשובה שלימה היו נערכים סיגופיהם וצערם לערך משך הקללות בזמן ארוך, ובכח הבינה נמתקים הדינים בשעה קלה ומתקבץ השפע ביסוד שה"ס החדש התשיעי כנ"ל, והיסוד הוא בחינת הגואל, באופן שבכל זמן זמן הוא כמו הרה תקריב ללדת (רמ"ז).

⁶¹ אבוהי (דפ"ו).

זהר כי תשא

<p>איהו דיתב בבי זונות שריאת למבכי ולא תהנא למלכא:</p>	<p>בבית זונות התחילה לבכות ולהתחנן למלך.</p>
<p>אמר מלכא בנינך אהדר ליה ואנת ערבא דיליה אמרת הא ודאי אמר מלכא הואיל וכך הוא לא אצטריך לאהדרא ליה ביממא באתגליא דכסופא דילן איהו למתך בניניה לבי זונות ואי לא הוי כגוונא דא דטנף גרמיה הכי וחלל יקרי הוינא אנא וכל חיילין דילי אזלין בניניה בכמה יקר בכמה בוקינס קמיה בכמה מאני קרבא מימיניה ומשמאליה עד דכל בני עלמא יזדעזעון וינדעון כלא דברא דמלכא איהו השתא כיון דאיהו טנף גרמיה וחלל יקרי איהו יהדר בטמירו דלא ינדעון ביה אהדר לגבי מלכא יהביה לגבי אמיה:</p>	<p>אמר המלך בשבילך אחזיר אותו ואת הערבה שלו אמרה הרי ודאי אמר המלך הואיל וכך הוא לא צריך להחזירו ביום בגלוי שבושה עבורנו ללכת בשבילו לבית זונות ואם לא היה כמו זה שטנף את עצמו כך וחלל כבודי הייתי אני וכל החילות שלי הולכים בשבילו בכמה כבוד ובכמה חצוצרות לפניו בכמה כלי קרב מימינו ומשמאלו עד שכל בני העולם יזדעזעו וידעו כולם שהוא בן המלך עכשיו כיון שהוא טנף את עצמו וחלל את כבודי הוא יחזר בסתר שלא יכירו בו חזר למלך ונתן אותו לאמו.</p>
<p>ליומין סרח כמלקדמין מה עבד מלכא אפיך ליה ולאמיה בהדיה מגו היכלא אמר תרווייכו תהכון ותרווייכו תסבלון גלותא ומלקיותא תמן כיון דתרווייכו תסבלון כחדא כדין ידענא דברי יתוב כדקא חזי:</p>	<p>לימים סרח כמקדם מה עשה המלך הוציא אותו ואת אמו עמו מתוך ההיכל ואמר תלכו שניכם ושניכם תסבלו את הגלות והמלקות שם כיון ששניכם תסבלו כאחד אזי אדע שבני ישוב כראוי.</p>
<p>כך ישראל בנוי דמלכא קדישא אינון > אחית לון למצרים < (אפיך לון ממצרים) ואי תימא בהווא זמנא דלא⁶² האבו⁶³ גזרה דגזר קודשא בריך הוא בין הבתרים הוה אתחזי למהוי קיים וקודשא בריך הוא אשגח לתרין מלין חד בגין ההוא מלה דאמר אברהם (בראשית טו ח) במה אדע כי אירשנה דא הוא:</p>	<p>כך ישראל בני המלך הקדוש הם הוריד אותם למצרים ואם תאמר שבאותו זמן לא חטאו הגזרה שגזר הקדוש ברוך הוא בברית בין הבתרים היתה ראויה להתקיים והקדוש ברוך הוא השגיח על שני דברים אחד על אותו דיבור שאמר אברהם במה אדע כי אירשנה זוהי</p>
<p style="text-align: center;">קפט/ב</p>	
<p>סבה ועילה אבל עד דנפקו ממצרים לא >הוי< (הווי) גוי ולא אתחזון⁶⁴ כדקא יאות:</p>	<p>סבה ועילה אבל עד שיצאו ממצרים לא היו גוי ולא היו ראויים כראוי.</p>
<p>פתח ואמר (שיר ב ב) כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות בעא קודשא בריך הוא למעבד לון לישראל כגוונא דלעילא ולמהוי שושנה חדא בארעא כגוונא עלאה ושושנה דסלקא ריחא ואתבריר מכל שאר וורדין דעלמא לא הוי אלא ההיא דסלקא בין החוחים ודא ארעא כדקא יאות ועל דא זרע שבעין זוגין דהווי שבעין נפש ואעיל לון בין החוחים ואינון חוחים מיד דהווי אינון זוגין תמן סליקו ענפיין ומרפיין ושליטו על עלמא וכדין פרחת שושנה ביניהו:</p>	<p>פתח ואמר כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות רצה הקדוש ברוך הוא לעשות את ישראל כדוגמא שלמעלה ולהיות שושנה אחת בארץ כדוגמא שלמעלה והשושנה שמעלה ריח ונבחרה מכל שאר הורדים שבעולם אינה אלא אותה שעולה בין החוחים וזו דרך כראוי ולכן זרע שבעים זוגות שהיו שבעים נפש והכניסם לבין החוחים ואותם חוחים מיד שהיו הם שם זוגות העלו ענפים ועלים ושלטו על העולם ואז פרחה ביניהם השושנה.</p>

⁶² לא (דפ"ו).

⁶³ ר"ל וא"כ אין המשל דומה לנשמל (מ"מ).

⁶⁴ אתחזו (דפ"ו).

זהר כי תשא

<p>[כיון דבעא] (כדין בעא) קודשא בריך הוא לאפקא שושנה ולקיס לה מבינייהו כדין יבשו הוחים ואזדריקו ואשתציאו ולא אתחשבו לכלום בשעתא דאזיל למלקט שושנה דא לאפקא בריה בוכריה בההוא זמנא אזל מלכא גו כמה חיילין רברבנין ושליטין עם דגלין פרישן ואפיק לבריה בוכריה בכמה גבורן ואייתי ליה להיכליה ויתיב סני בכי מלכא:</p>	<p>כיון שרצה הקדוש ברוך הוא להוציא שושנה וללקט אותה מביניהם אז יבשו החוחים ונזרקו והתכלו ולא נחשבו לכלום בשעה שהולך ללקט את השושנה הזו ולהוציא בנו בכורו באותו זמן הלך המלך בתוך כמה חיילות גדולים ושליטים עם דגלים פרושים והוציא את בנו בכורו בכמה גבורות והביא אותו להיכלו וישב הרבה בבית המלך.</p>
<p>>כיון דחב לגבי אבוה אוכח ליה ואלקי ליה דכתיב (שופטים ב יד) ויחר אף⁶⁵ יהו"ה בישראל ויתנם ביד שוסים וגו'> סרה כמלקדמין ומרד באבוה (ו)אפקיה מביתיה מה עבדו ישראל חמו דהא אתבדרו לבבל אתערבו בעממיא נסיבו נשין נכריות ואולידו בנין מנהון עם כל דא אימא קדישא הות אפטרופוסא עלייהו:</p>	<p>כיון שחטא לאביו הוכיח אותו והלקה אותו שכתוב ויחר אף ה' בישראל ויתנם ביד שוסים וגו' סרה כמקדם ומרד באביו הוציא אותו מביתו מה עשו ישראל ראו שהרי התפזרו בבבל והתערבו בעמים לקחו נשים נכריות והולידו מהם בנים עם כל זה האם הקדושה היתה אפטרופוס עליהם.</p>
<p>ועל דעבד הכי קודשא בריך הוא אמר הואיל וכסופא איהו ליתי ברי איהו מגרמיה הואיל וחלל יקרי לא אתחזי דאנא איזיל תמן לאפקא ליה ולמעבד ליה נסין וגבורן כמלקדמין תבו אינון בלא סיועא דאתחזי⁶⁶ לון בלא פליאן ונסין אלא כלהו מתבדרן כלהו לאן במסכנו ותבו להיכלא דמלכא בכסופא ואימא קדישא ערבת לון:</p>	<p>ועל שעשה כך הקדוש ברוך הוא אמר הואיל וזו בושה אז שיבא בני מעצמו הואיל וחלל כבודי לא ראוי שאני אלך לשם להוציא אותו ולעשות לו נסים וגבורות כמקדם שבו הם בלי סיוע שהיו ראויים לו בלי נסים ונפלאות אלא כולם מפזרים כולם עיפים בעני ושבו להיכל המלך בבושה והאם הקדושה ערבה להם.</p>
<p>האבו כמלקדמין מה עבד קודשא בריך הוא אפיק להאי ברא כמלקדמין מהיכליה ואמיה בהדיה אמר מכאן ולהלאה אימא וברה יסבלון כמה בישין כחדא הדא הוא דכתיב (ישעיה ג א) ובפשעיכם שלחה אמכם ועל דא כתיב (דברים ד ל) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים מאי באחרית הימים אלא דא היא אימא קדישא דהיא אחרית הימים ועמה סבלו כל מה דסבלו בגלותא:</p>	<p>חטאו כמקדם מה עשה הקדוש ברוך הוא הוציא את הבן הזה כמקדם מהיכלו עם אמו אמר מכאן והלאה האם ובנה יסבלו כמה רעות כאחד זהו שכתוב (ישעיה ג) ובפשעיכם שלחה אמכם ועל זה כתוב בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים מה זה באחרית הימים אלא זו האם הקדושה שהיא אחרית הימים ועמה סבלו כל מה שסבלו בגלות.</p>
<p>ואילו יהדרון בתיובתא אפילו חד ביש או חד צערא >דיעבר עלייהו אתחשב> (יתחשב) עלייהו כאלו סבלו כלא⁶⁷ >ואי לא כד יסתיים קיצא (בישא)> (ואי יסתים קצא בישא) וכל דרין דיליה כמה דאמר בוצינא קדישא דכתיב (ויקרא כה ל) לצמיתות לקונה אותו לדורותיו וכל דא בתיובתא תליא מילתא אמר רבי חייא ודאי הכי הוא ועל דא</p>	<p>ואלו יחזרו בתשובה אפילו רעה אחת או צער אחד שיעבר עליהם יחשב עליהם כאלו סבלו הכל (ואם לא יסתם הקץ) ואם לא כשיסתים הקץ (הרע) וכל הדורות שלו כמו שאמר המנורה הקדושה שכתוב לצמיתות לקנה אתו לדרתיו וכל זה הדבר תלוי בתשובה אמר רבי חייא ודאי כך זה ועל כן נמשכת הגלות.</p>

⁶⁵ נמחזק בדפ"ק ומופיע בפסוק.

⁶⁶ דאתחזו (דפ"ו).

⁶⁷ (ס"א ואי לאו סתים קיצא) נוסף בדפ"ו.

זהר כי תשא

גלותא אתמשך:	
<p>אבל קודשא בריך הוא כל מה דהמי⁶⁸ >נ"א דלקא< לון לישראל בהאי אחרית הימים >ובהאי אחרית הימים יעביד לוי⁶⁹< (יעביד) נסין ונוקמין דכתיב (ישעיה ב ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהו"ה בראש ההרים מאן ראש ההרים דא אברהם סבא⁷⁰ כהנא רבא ראש דכלא⁷¹ ובגין דאיהו ראש כוס דברכה יהיה נכון בראש ההרים דא אברהם סבא קדמאה לשאר ההרים כוס דברכה אצטריך למהוי מתקנא בימינא⁷²:</p>	<p>אבל הקדוש ברוך הוא כל מה שראה (שהכה) (שהלקה) לישראל באחרית הימים הזו ובאחרית הימים הזו יעשה להם נסים ונקמות שכתוב והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים מי זה ראש ההרים זה אברהם הזקן הכהן הגדול הראש של הכל ומשום שהוא ראש כוס של ברכה יהיה נכון בראש ההרים זה אברהם הזקן ראשון לשאר ההרים כוס של ברכה צריכה להיות מתקנת בימין.</p>
<p>ונשא מגבעות⁷³ אצטריך למהוי זקיף >מן פתורא שיעורא דאקרי זרת⁷⁴< (שיעורא דאיהו זרת זקיף מן פתורא) לברכא לקודשא בריך הוא ודא הוא ונשא מגבעות [זרת] >מגבעות< מאי הוא⁷⁵ אלא בינה ובין בתולות⁷⁶ אחריה רעותיה שיעורא</p>	<p>ונשא מגבעות צריך להיות נשא מן השלחן שעור שנקרא (שהוא) זרת לברך את הקדוש ברוך הוא וזהו ונשא מגבעות מה זה מגבעות אלא בינה ובין בתולות אחריה רעותיה שעור הזרת הוא נשא כוס</p>

⁶⁸ (ס"א דמהא) נוסף בדפ"ו.

⁶⁹ לון (דפ"ו).

⁷⁰ רנב ע"ב (הערת זהר).

⁷¹ הרים הן האבות, וראש ההרים הוא אברהם, וזהו שמפ' קדמאה לשאר ההרים (הגרמ"מ).

⁷² הר בית ה' הוא כוס המקבל השפע והברכה, ואיצטריך שיהא בימין, כלומר שיהא נכון בחסד, ויהיה היין שבתוך הכוס והכוס הכל בימין, והיינו השמאל נכלל בימין, והענין שכוס גי' אלקים שהוא ההשגחה, ובתוכה היכולת והרצון, והוא סוד היין, שייך עצמו הוא דין, אך הוא מזוג במים, וצריך שיהיה הכוס והיין הכל בימין, כלומר בידי ישראל, הרצון להם, והדין לאויביהם. וכן לעבודות השם, כוס הוא הלב, ובתוכה היין מזוג במים, יצ"ט ויצה"ר, וצריך שיהיה הכל נתונה בימין דהיינו להתורה, דהיינו לעבוד את ה' באהבה ויראה, יצה"ט ויצה"ר, כמ"ש ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך. וכן ציון וירושלים הן סוד הכוס של ברכה, ואצטריך שיהא בימין, דהיינו לישראל שהן נקראין ימין, ובתוכה היין מזוג במים, כלומר חו"ג, ב' מיני השגחות, פנימיות וחיצוניות, ויהא השמאל שהוא החיצוניות נכלל בימין להצטרפות הפנימיות סוד התורה, והן סוד נשמה וגוף, והגוף יהיה להצטרפות הנשמה שהן המצות, שאי אפשר לעשות בלי הגוף ועה"ז, והן עה"ז ועה"ב והבן (הגרמ"מ).

⁷³ קיב ע"ב (הערת הזהר). פי' שיהיה הכוס של ברכה נשא מהגבעות, שהגבעות הן סוד נו"ה כמ"ש וגבעות במאזנים שהן תרין פלגי דגופא, והן ג' עדרי צאן הרובצין על הבאר, והשגחה בעה"ז בא על ידם תמיד, לפי שאי אפשר עה"ז לקבל לא חסד הגמור ולא הדין הגמור, אבל לע"ל שלצדיקים יעשה הקב"ה חסד גמור, ולרשעים דין גמור, ויהיה השגחת עה"ז דוגמת עה"ב ממש, לפי שאז עת הגמול, ולכן יהיה הר בית ה' בראש ההרים, שהשגחתה יהיה בחסד הגדול מדת אברהם, וזהו ונשא מגבעות, שעתה יהיה ההשגחה מלמעלה מן הגבעות (הגרמ"מ).

⁷⁴ אצטריך למהוי זקיף מן פתורא שיעורא דאיהו זרת. זקיף כו'. כמ"ש חז"ל וצריך להגביה מן הקרקע טפח, ומ"ש כאן זרת ובגמרא אמרו טפח, כי זרת הוא סוד נ' שערי בינה כמ"ש בפ' תרומה קעב ע"ב, והן סוד ה' אצבעות דיד בסוד כוס ישועות אשא, והן ה"ג מחסד עד הוד, ועכשיו הוא בראש ההרים, הוא שיעורא דזרת ממש, וז"ש דאיהו זרת ולא אמר שיעורא דזרת, אלא שיעורא דאיהו סוד זרת מסוף הגבעות, והוא עצמו סוד טפח והבן (הגרמ"מ).

⁷⁵ כלומר האיך הוא נישא שיעורא דזרת, ומפ' בינה שבין בתולות אחריה רעותיה כו', בתולות הן סוד ארגמ"ן ד' עולמתין דילה, והן סוד הג', ואוריאל ונוראל הן אחד בסוד נצח והוד, איהו בנצח ואיהו בהוד, ורעותה הן הצדיקים והגרים, שע"י ב' אלו היא מתקנת לאתחברא בבעלה, כלומר שיהא שוה עמו תורה ויראה, עה"ז ועה"ב, ויהיה השגחת הרעים דילה שהן הצדיקי' מהוד, ולכן הן מעונין ביסורין, ואז יהיה בחסד עילאה דוגמת עה"ב ממש, ולכן נושא הכוס של ברכה מן הקרקע, סוד השגחת עה"ז, זרת, והוא טפח, וזהו נישא כוס דברכה מגבעות ודאי (הגרמ"מ).

⁷⁶ השכינה הקדושה אשר היא נקרא אז בעת תגבורות הדינין, והוא כל זמן הגלות בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כי תרעין דילה סתימין משום שפתחה סתום ורחמה צר, כמ"ש בפ' ויקרא (כא ע"ב). הנה היא מצווחת ועורגת להקב"ה לרחם עליה ועל כל צבאיה, והם כל ההיכלות

זהר כי תשא

<p>דורת⁷⁷ איהו נשא כוס דברכה מגבעות ודאי ועל דא טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא באחרית הימים איהו⁷⁸:</p>	<p>של ברכה מגבעות ודאי ועל כן הטוב שיהיה לבן הבכור הזה (ישראל) הוא באחרית הימים.</p>
<p>אמר ליה שפיר קאמרת האי קרא ודאי הכי הוא בראש ההרים דא ימינא אברהם סבא דאיהו ראש ההרים ודאי ונשא מגבעות משיעורא דגבעות >ד< אינון רעותיה⁷⁹ ושפיר קאמרת (ישעיה ב ב) ונהרו אליו כל הגוים מאי הוא אמר ליה ואפילו נשים וקטנים >ושמש< (לשמש) דפלה על פתורא אף על גב דאיהו לא אכניל אצטריך למשמע ולמימר אמן [להריק ברכה לכוס] דלא יימא בר נש אנא לא אכלית והואיל:</p>	<p>אמר לו יפה אמרת שפסוק זה ודאי כך הוא בראש ההרים זה ימין אברהם הזקן שהוא ודאי ראש ההרים ונשא מגבעות משעור הגבעות שהם רצונו ויפה אמרת ונהרו אליו כל הגוים מי הוא אמר לו ואפילו נשים וקטנים והשמש שעובד על השלחן אף על גב שאינו אוכל צריך לשמע ולומר אמן (להריק ברכה לכוס) שלא יאמר אדם אני לא אכלתי והואיל</p>
<p>קצא</p>	
<p>דלא אצטריפנא לזמון לא אשמע ולא אימא אמן הכל חייבין ביה⁸⁰:</p>	<p>ולא הצטרפתי לזמון אני לא אשמע ולא אמר אמן הכל חייבים בו.</p>
<p>דבר אחר ונהרו אליו כל הגוים אף על גב דנשים וקטנים פטורין מן המצות בכוס דברכה⁸¹</p>	<p>דבר אחר ונהרו אליו כל הגוים אף על גב שנשים וקטנים פטורים מן המצוות בכוס של ברכה הכל חייבים ובלבד שידעו</p>

שבבריאיה שהם בתולות אחריה רעותיה (כמ"ש בזוה"ק ח"ב קה ע"ב, קיב רע"ב, קפט ע"ב, קצז ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).

⁷⁷ הנה כבר הודעתוך מ"ש מורינו זלה"ה בנוסחא הג' במאמר ר' חזקיה פתח וכו' שהכוונה להעלות כוס של ברכה שהם ו"ק דבריאיה עד ג"ר שלהם שהיא אימא יין המשמח והנה מן המל' עד הבינה שהיא הכוס יש ח' מדות והנה כוס גימ' אלה"ם תמנה ח' מדות ז"פ אלה"ם גימ' זרת עם ה' אותיות אלה"ם שהוא הכוס (זהר הרקיע).

⁷⁸ כלומר לפי שיתנשא כ"כ דוגמת עה"ב, לכן אי אפשר שינתן לישראל שהם ברא בוכרא כמ"ש בני בכורי ישראל [שמות ד] הטוב הזה, אלא באחרית הימי' שהוא שילום שכר טוב, לפי שהוא תכלית הכל, אחר קיבול יסורי' על מעט עוונות שיש להם דוגמת עה"ב (הגרמ"מ).

⁷⁹ כלומר דגבעות לאו על נו"ה קאמר, אלא על רעותיה שהן יונקין מן הגבעות שהן נו"ה, ועליהן אמר ונשא מגבעות (הגרמ"מ).

⁸⁰ מה שאינו מפ' כפשוטו דקאי על כל הגוים, הענין שיניקת ישראל הוא מנצח, ויניקת האומות הוא מהוד, כמ"ש ונצח ישראל לא ישקר [שמ"א טו], כידוע בסוד ה' צבאות אלקי' צבאות, וישראל נקראו צבאות ה', שר צבא ה'. ואלו הד' הנ"ל הן נקראין בתולת, וכשהיא מתחברת עמו נקראת ג"כ בתולת ישראל, והן סוד ד' קרנות, כי קרן הוא ו' כמ"ש בר"מ פ' ויקרא, ואיהו בנצח, וז"ס קרן ישראל, והוד הוא סוד חומש, ה' מלכותא קדישא, והיא סוד קרן דוד, לפי שלישראל היא סוד תוספת קדושא, דלית לה מגרמא כלום, רק הם ממשיכין אליה קדושא בסוד נשמות הגרים, ולכן לדוד היא סוד קרן שהוא גר מהאומות, ולכן זכה למלכות, לפי שהוא מהאומות, והתחבר עצמו לישראל, והתדבק עצמו בימין, עד שנעשה ראש להם, בסוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה, ולכן הוא יברך ולו נאה לברך, וז"ס כהניך ילבשו צדק, שהגירי צדק הם לבושים להצדיקים כמ"ש בסבא בפ' משפטים (צח ע"ב), ולפי שעלה עד כהנא רבא כמ"ש שב לימיני, לכן עלה למלכות והוא יברך, שאורח מברך כדי שיברך לבעה"ב. ונמצא כיון שאמר ונשא מגבעות, כלומר שיתנשא על ידי הצדיקים והגירי צדק שהן סוד הגבעות, ויתנשא מן רעותיה שהן הגרים, ומן הבתולות שהן הצדיקי' כנ"ל, א"כ מאי ונהרו אליו כל הגוים, לזה אומר נשים וקטני', ואע"פ (שהן) [שאיין] מחוייבין בזימון הן, א"כ אי אפשר שיתברך הכוס של ברכה על ידיהן, מ"מ בענייית אמן הן מחוייבין, ועל ידי ענייית אמן ג"כ מתברך (הגרמ"מ).

⁸¹ ונ"ל שכצ"ל מאי הוא א"ל לשמש כו', ול"ג ואפי' נשים וקטנים, כי באמת נשים וקטני' חייבים כמ"ש הוא לקמן, ומצאתי בזוהר אחרים [הנוסח בפנים הוא מדפוס ווילנא ומהנראה, שלפני רבנו היתה גירסא אחרת] שכתוב בהן ואפי' נשים וקטני' ושמש ג"כ, זה אינו מובן לי מאי איירי נשים וקטנים, אך נ"ל כמ"ש, והן סוד אותן שיתגירו לימות המשיח ואז לא יקבלו גרים [עי' יבמות כד ע"ב], אך יהיו עבדי' לישראל כמ"ש בני נכר יהיו איכריכם כו' [ישעיה סא], והם לא יאכלו מטוב ישראל, גם הם ינהרו אליו דוגמת ענייית אמן, וזהו כל הגוים שאר הגוים (הגרמ"מ).

זהר כי תשא

<p>הכל הייבין בלבד דינדעון למאן מברכין ודא הוא ונהרו אליו כל הגוים⁸² אתא רבי יוסי ונשקיה אמר כמה שפיר מלה דא ומתיקא להכא:</p>	<p>את מי מברכים וזהו ונהרו אליו כל הגוים בא רבי יוסי ונשקו אמר כמה יפה דבר זה ומתוק לחך.</p>
<p>השתא אית לדייקא אי האי אחרית הימים איהי <כוס דברכה> ממש מהו הר בית יהו"ה הוה ליה למכתב הכי והיה אחרית הימים נכון יהיה (יהו"ה) בראש ההרים⁸³ מהו באחרית הימים <נכון יהיה> הר בית יהו"ה אמר ליה אחרית הימים איהו אילנא כלא מרישיה ועד סיפיה דהוא אילנא דטוב ורע ואתא קרא לבררא באחרית הימים ואפיק הר בית יהו"ה דא טוב <בלא רע⁸⁴ הר בית> (ולא רע הר) יהו"ה ודאי דלית תמן חולקא לסטרא אחרא⁸⁵ דהא אתבריר הר בית יהו"ה מגו אילנא <דאיהו> אחרית הימים ודאי (י) איהו כוס דברכה דאיהו נכון בראש ההרים⁸⁶:</p>	<p>עכשיו יש לדיק אם אחרית הימים הזו היא כוס של ברכה ממש מה זה הר בית ה' היה לו לכתב כך והיה אחרית הימים נכון יהיה בראש ההרים מהו באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' אמר לו אחרית הימים הוא העץ של הכל מראשו ועד סופו שהוא עץ טוב ורע ובא הפסוק לברר באחרית הימים והוציא הר בית ה' זה טוב בלי רע הר בית ה' ודאי שאין שם חלק לצד האחר שהרי נבחר הר בית ה' מתוך העץ שהוא אחרית הימים וזוהי כוס של ברכה שהוא נכון בראש ההרים.</p>
<p>אמר רבי יוסי זכאה ארחה דא דוכינא להאי מלה אמר ליה ממאן שמעת לה אמר ליה יומא חדא הוינא אזיל בארחה <ושמענא> וחמינא ליה לרב המנונא סבא <נ"א לרבי שמעון> דהוה דריש להאי קרא לרבי אחא וכיון דשמענא חדינא ביה ונטירנא ליה צריר בכנפא דלבושאי דלא יתעדי מנאי לעלמין אמר ליה ודאי מלה קדישא דא מנהירו דבוצינא קדישא אתנהיר זכאה דרא דקיימי עלמא וסמכו⁸⁷ שריין בגויה ואי אנת צרירת להאי⁸⁸ מלה בקשרא חדא דלא יתעדי מינך אנא אצורר לה בתלתין או בארבעין קשרין בכיסאי דלא יתעדי מינאי לעלמין <כאן חסר>:</p>	<p>אמר רבי יוסי אשרי הדרך הזו שזכינו לדבר הזה אמר לו ממי שמעת אותו אמר לו יום אחד הייתי הולך בדרך ושמעתי וראיתי את רב המנונא סבא (לרבי שמעון) שהיה דורש את הפסוק הזה לרב אחא וכיון ששמעתי שמחתי בו ושמרתי אותו צרור בכנף לבושי שלא יסור ממני לעולמים אמר לו ודאי שדבר קדוש זה נאור מהמנורה הקדושה אשרי הדור שעמודי העולם ותומכיו שורים בתוכו ואם אתה צורר את הדבר הזה בקשר אחד שלא יסור ממך אני אצור אותו בשלשים או בארבעים קשרים בכיסי שלא יסור ממני לעולמים.</p>

⁸² כלומר שינהרו להכוס כל הגוים כולם אפי' נשים וקטני' של ישראל והגרי צדק (הגרמ"מ).

⁸³ פי' כיון שאחרית הימים הוא סוד מלכות והיא מקבל הכל מראש ההרים, וא"כ ה"ל למכתב אחרית נכון יהיה ה' בראש ההרים, כלומר כאשר יהיה אחרית הימים מלכותא קדישא נכון, אז יהיה ה' בראש ההרים, ומשם תקבל מלכותא קדישא, מהו באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה', וגם הר בית הוא מיותר, ואחרית עצמו הוא סוד מלכות (הגרמ"מ).

⁸⁴ פי' שהימים הוא לשון רבים, והן הששת ימים, שית אלפי שנין, ואם היה כתוב אחרית הימים היה משמע אחרית של הימים, והיינו אחרית של כל יום ויום, וידוע שהוא אילנא דטו"ר, ויש בין אותן הימים אחרית רע, לכן כתיב באחרית הימים, כלומר בסוף של כל הימים, והוא יום השבת סוד מלכות, והוא סוד הר בית ה', והוא שהקרא מברר מן כל האחרית זה הסוף של הכל, והוא הר בית ה' (הגרמ"מ).

⁸⁵ הענין כי ג' בחי' יש, הר בית שדה, הר עדיין אינו ראוי לזריעה, ושדה הוא לזריעה, ובית הוא בית דירה ממש, כן יש ג' בחי' בת וכלה ואשה, בת כשהיא קטנה, וכלה כאשר היא מאורשה, ואשה כאשר נשאת, וסוד אלו הג' בחי' כבר כתבתי בנש"ב שלי, וזהו שהר עדיין מעורב טוב ורע, ואז יהיה הר לבית ה', ויהיה הר ה' (הגרמ"מ).

⁸⁶ וסוד שיהיה הר בית ה', שהר הוא אחוריים דאלקים עם ה' אותיות, והיא בחי' אחר באחור, ובחי' אלמנה, שבאלקים הוא מילוי יוד"ן גי' מצפץ א"ת ב"ש של הו"ה, ואלקים הו"ה מצפץ גי' ב"ת, וזהו שיהיה מן הר בית ה', שיתחבר עם הויה עצמו פנים בפנים (הגרמ"מ).

⁸⁷ כלומר הצדיקים שהן העמודין דעלמא (הגרמ"מ).

⁸⁸ להא (דפ"ו).

זהר כי תשא

<p>על ההיא מלה דאחמי קודשא בריך הוא למשה⁸⁹ בגין דאף על גב דישראל הבין קמיה בכל דרא ודרא [לאו בעי מאן] (לא בעי) דיימא עליהו דלטורין מנלן מהושע דכתיב (הושע א ב) תחלת דבר יהו"ה בהושע הא אוקמוה מלה ועל דא (שם ב א) והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו' ובגין דא בריך לון בכמה ברכאן לאהדרא (לון) בתויבתא ולאכתבא לון לגבי אבוהון דבשמיא ולא אעדי מתמן עד דקודשא בריך הוא מחל על חוביהו ואתנקיאו קמיה:</p>	<p>על אותו דבר שהראה הקדוש ברוך הוא למשה משום שאף על גב שישראל חטאו לפניו בכל דור ודור לא רצה מי שיאמר עליהם לשון הרע מנין לנו מהושע שכתוב (הושע א) תחלת דבר ה' בהושע הרי בארו את הדבר ועל כן היה מספר בני ישראל כחול הים וגו' ולכן ברך אותם בכמה ברכות לחזר בתשובה ולהשיבם לאביהם שבשמים ולא אז משם הקדוש ברוך הוא עד שמחל על חטאיהם והתנקו לפניו.</p>
<p>אליהו מה כתיב ביה (מ"א יט ד) ויבא וישב תחת רתם אחד וגו' אמר מאריה דעלמא אתתא חדא שדרת לון לישראל ודבורה שמה דכתיב (שופטים ד ה) והיא יושבת תחת תמר דבורה דא הוא רתם ואהדרת לון למוטב דכתיב (שם ה ז) עד שקמתי דבורה ואנא עאלית בינייהו ואכרוזית קמיהו ולא יכילנא:</p>	<p>מה כתוב באליהו (מלכים א יט) ויבא וישב תחת רתם אחד וגו' אמר רבון העולם אשה אחת שלחת לישראל ודבורה שמה שכתוב (שופטים ד) והיא יושבת תחת תמר דבורה זהו רתם והחזירתם למוטב שכתוב עד שקמתי דבורה ואני נכנסתי ביניהם והכרזתי לפניהם ולא יכלתי.</p>
<p>עד דהוה יתיב אתגלי עליה קודשא בריך הוא אמר ליה מה לך פה אליהו (א"ל קב"ה אליהו) בקדמיתא קא הוית מקטרגא ומקני על ברית ומדחמינא בך דקנית עלי בהווא ברית נטלית [ליה] (לך) ברעו דמשה ויהיבנא לך עד דמשה⁹⁰ הוה אמר (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי שלום השתא דאיהו דילך לא אתחזי לך לקטרגא עלוי הוה לך למשבק קנויך לי כמה בקדמיתא דהוה דילי שבקנא ליה לידא אחרא ולא קטרינגא עלוי:</p>	<p>עד שהיה יושב התגלה עליו הקדוש ברוך הוא אמר לו מה לך פה אליהו בראשונה היית מקטרג ומקנא על הברית ומשראיתי בך שקנאת עלי באותה ברית נטלתי אותה ברצונו של משה ונתתי לך עד שמשה היה אומר הנני נתן לו את בריתי שלום עכשיו שהוא שלך אינו ראוי לך לקטרג עליו היה לך להשאיר את קנאתך לי כמו בראשונה שהיתה שלי נתתי אותו לידי אחר ולא קטרגתי עליו.</p>
<p>מה לך פה מאי פה ברית קיימא פה יהו"ה איהו כיון דלא בעאת לשבקא לי פימך יתברי⁹¹ באתר דהווא פימא⁹² תנן בההיא שעתא אתעבר מניה ההוא נבזבזא דיהב ליה משה דתנן מאי דכתיב (מ"א יט ה) וילך בכח האכילה ההיא וגו' עד הר האלהים חרבה למתבע מתמן וכי מתמן הוה בעי אלא למתבע כמלקדמין מהווא דירית בהר האלהים ברית דא פנחס הוא אליהו ודאי בדרגא חדא אמר ליה משה לית אנת יכיל לקבלא מנאי אלא זיל לינקייהו דישראל ומאינון תרוה ואינון</p>	<p>מה לך פה מה זה פה ברית הקדש פה ה' היא כיון שלא רצית להניח לי את פיק יברא במקום של אותו הפה שנינו באותה שעה העברה ממנו אותה מתנה שנתן לו משה ששנינו מה שכתוב (מלכים א יט) וילך בכח האכילה ההיא וגו' עד הר האלהים חרב לבקש משם וכי משם היה מבקש אלא לבקש כמקדם מאותו שירש בהר האלהים את הברית הזו פנחס הוא אליהו ודאי בדרגה אחת אמר לו משה אין אתה יכול לקבל ממני אלא לך</p>

⁸⁹ הוא ענין בפ"ע, כלומר אודות הענין מה שאמר קב"ה למשה ועתה הניחה לי, הוא בגין דאע"ג כו', ואפשר דקאי אלעיל דאמר כמה רחמותא דקב"ה כו', והפסיק בענין אחר, ועכשיו אומר על ההיא מלה כו', שגם בזה נראה רחמותא דקב"ה דאחמי למשה והוא בגין דאע"ג כו' (הגרמ"מ).

⁹⁰ ריב ע"א (הערת זהר).

⁹¹ פומך אתברי (דפ"ו).

⁹² פומא (דפ"ו).

עמוד | 16

זהר כי תשא

יְהִי לְךָ וּכְךָ הוּא <עבִיד (חֹסֵר)> (עֵבֵד):	לתינוקות של ישראל ומהם תרויח והם יתנו לך וכך הוא עשה.
כמה טיבו עבִיד קודשא בריך הוא בכל דרא ודרא לישראל תא חזי מה כתיב (מיכה ו ד) ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים <והא> (וכי) כמה נביאי הוו לבתר משה:	כמה טוב עשה הקדוש ברוך הוא בכל דור ודור לישראל בא וראה מה כתוב ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים והרי כמה נביאים היו אחרי משה
קצב/ב	
ואשלח לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואליהו ואלישע וכמה שאר צדיקי וחסידי מבעי ליה אלין תלתא אמאי אלא אמר קודשא בריך הוא עמי בני [אמאי] לא תדכרון לכל טבין דעבדית לכו דשדרית לכו למשה אהרן ומרים:	ואשלח לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואליהו ואלישע וכמה שאר צדיקים וחסידים היה צריך לומר אז למה שלשת אלה אלא אמר הקדוש ברוך הוא עמי בני למה לא תזכרו את כל הטובות שעשיתי לכם ששלחתי לכם את משה אהרן ומרים.
למלך בשר ודם דאית ליה מדינתא ושדר לגבה גוברין אפרכין רברבנין דיהון מנהלי עמא ומעיינין בהו ובדינייהו מאן אצטריך למהוי זקוק במזונייהו במלין דיצטרכון לאו עמא דמדינתא בעל כרחייהו יצטרכו לעיינא בהו ולמיהב להו יקרא:	[משל] למלך בשר ודם שיש לו מדינה ושלח אליה אנשים גדולים שרים ושליטים שינהלו את העם ויעינו בהם ובדיניהם מי צריך להיות זקוק במזונם ובדברים שיצטרכו הלא לא עם המדינה הרי בעל כרחם יצטרכו להשגיח על דרכיהם ולתת להם כבוד.
שדרית למשה איהו אתי ⁹³ קמייכו [מן למיכל] ונהיל לכו ולבנייכו ולבעיריכו ואשתדל בדיניכו <ס"א במזונייכו> ובכל מה דאצטריך לכו ⁹⁴ :	שלחתי את משה הוא הביא לפניכם מן לאכול ונהל אתכם ואת בניכם ואת בהמתכם והשתדל בדיניכם (במזונותיכם) ובכל מה שהצטרכתם
שדרית לאהרן אייתי [לכו ענני] <היכלין דענני> (היכלין לענני לכו ענני) יקר לחפאה עלייכו כמלכין אסחי לכו בטלי יקר דלא אתרקבו לבושיכון ומנעלכון והוו מתחדשי בכל יומא:	שלחתי את אהרן הביא (לכם ענני) היכלות של ענני כבוד לכסות עליכם כמו מלכים רחץ אתכם בצל כבוד שלא ירקבו לבושיכם ומנעליכם שהיו מתחדשים בכל יום
שדרית למרים אייתיאת בירא לאשקאה לכו ושתיתון אתון ובעירכון אינון יהבו לכו ומדלהון אכלתון ושתיתון ויתיבתון בחופאה דיקר דלהון	שלחתי למרים הביאה באר להשקות אתכם ושתיתם אתם ובהמתכם הם נתנו לכם ומשלהם אכלתם ושתיתם וישבתם

⁹³ אייתי (דפ"ו).

⁹⁴ עי' ח"ג קב ע"ב, קפא ע"א, זר"ח יד ע"ב. ועי' ע"ח שער הארת המוחין פרק ו: ועתה צריך לבאר איך תחילה יוצאין ע"י משה ואהרן ומרים, ואח"כ חזרו שלשתן בזכות משה לבדו כמארז"ל (תענית ט ע"א). והענין, כי נתבאר אצלינו איך משה ואהרן שניהם הם מבחינת יסוד אבא, כי משה גימטריא קפ"ד קס"א, שהם אחוריים דיסוד אבא ממולאים הוי"ה דיוד"ן, ואה"ה דיוד"ן בבחי' פנים דיסוד אמא, אבל אהרן הוא ע"ב וקפ"ד שהם אחוריים פשוטין ואחוריים מלאים ביוד"ן דיסוד אבא. והנה אנו מוצאין קושיא אחת בדברי רז"ל כי פ"א מצינו בדבריהם כי משה בנצח ואהרן בהוד (תז"ח כח ע"א), וכמו שסידר בעל ההושענות של יום הושענה רבה, והרי אנו רואין שמשה הוא לוי שהוא בשמאל שהוא קו ההוד, ואהרן שהוא כהן בימין שהוא קו הנצח. אבל ספק זה נת"ל כי אורות הימינים דיסוד אבא יוצאין לצד שמאלי ואורות השמאל יוצאין לצד ימין, נמצא כי משה כלול בימין ובשמאל, וכן אהרן כלול משניהן. וז"ס שאמרו בזוהר פרשת וארא (כז ע"א) הוא משה ואהרן הוא אהרן ומשה, לומר ששניהם שקולים לאכללא אשא במיא ומיא באשא, והבן זה. אמנם אני מסופק איך שמעתי ממורי זלה"ה איזה משניהם הוא עיקרו בימין ואיזה משניהם עיקרו בשמאל, ונלע"ד ששמעתי ממנו כי הנה משה גדול מאהרן ועיקרו הוא בימין היסוד ממש, לכן הוא חתום במדת הנצח העומד בימין היסוד אבא שבתוך הז"א, ומצד הימין הזה נמשך המן שהיה בזכות משה כנודע, אבל יצא וניתן בצד שמאל כנודע, כי המזונות בצד שמאל, בסוד (פסחים קיח ע"א) קשין מזונותיו של אדם כק"ס, שהם מצד הדין והגבורה. אמנם אהרן הוא בשמאל היסוד דאבא.

זהר כי תשא

<p>ומדלכון לא יהבתון לון ולא עוד אלא דאשתדלו עליכון ונטלו על צואריהון מטול(י)כון והויתון מחרפין ומגדפין לון:</p>	<p>בחפת הכבוד שלהם ומשלכם לא נתתם להם ולא עוד אלא שהשתדלו עליכם ולקחו על צוארם את משאכם והייתם מחרפים ומגדפים אותם.</p>
<p>אמר רבי יוסי לאו הוה אבא רחמן על בנוי כקודשא בריך הוא וקרא הוא דכתיב (מ"א ח נו) לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב וגו' תא חזי רחמנו דיליה אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל דברו ולא יתיר נח לעלמא דלא אתברי אבל מדאמר מכל דברו הטוב אפיק⁹⁵ ביש לאחורא דהא מלה דביש לא בעי למעבד:</p>	<p>אמר רבי יוסי לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא ופסוק הוא שכתוב לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב וגו' בא וראה רחמנותו אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל דברו ולא יותר נוח לעולם שלא נברא אבל משאמר מכל דברו הטוב והוציא הרע לאחור שהרי דבר של רע לא רצה לעשות.</p>
<p>ואף על גב דאנזים וארים רצועה אתאת אימא ואתקפת בדוועיה ימינא וקם רצועה בקיומיה ולא נחית לתתא ולא אתעביד בנין דבעיטא חדא הוו תרווייהו⁹⁶ איהו דאנזים ואיהי דאחידת בימיניה⁹⁷:</p>	<p>ואף על גב שהפחיד והרים רצועה באה האם והחזיקה בזרוע ימינו ועמדה הרצועה במקומה ולא ירדה למטה ולא נעשה (הדין) משום שבעצה אחת היו שניהם אותו שהפחיד ואותו שאחז בימינו.</p>
<p>ואי תימא מנלן ממלה דאיהי באתגליא דכתיב (שמות לב ז) לך רד כי שחת עמך שרי לארמא רצועה ומשה דלא הוה ידע ארחא דאמא שתיק כיון דחמא קודשא בריך הוא כך אנקיד ליה ובטש ביה ואמר ועתה הניחה לי מיד ארגיש משה ואחיד בדוועיה דקודשא בריך הוא דכתיב (שם יג) זכור לאברהם דא דוועיה ימינא ובנין כך לא נחית רצועה:</p>	<p>ואם תאמר מנין לנו זה מדבר שהוא בגלוי שכתוב לך רד כי שחת עמך התחיל להרים רצועה ומשה שלא היה יודע דרכה של אם שתק כיון שראה הקדוש ברוך הוא כך רמז לו והכה בו ואמר ועתה הניחה לי מיד הרגיש משה ואחז בזרועו של הקדוש ברוך הוא שכתוב זכר לאברהם זו זרוע ימין ולכן לא ירדה הרצועה.</p>
<p>ואי תימא אמא דאיהי רגילה לאחדא ברצועה דמלכא אן הות דשבקת מלה למשה שאילנא ואמינא והא לא ידענא ברירא דמלה עד דנהוי קמיה דבוצינא קדישא כד אתו לקמיה דרבי שמעון חמא באנפיייהו סימן אמר עולו בני קדישין עולו רחימין דמלכא עולו רחימין דילי עולו רחימין אלין באלין:</p>	<p>ואם תאמר האם שהיא רגילה לאחז ברצועת המלך היכן היתה שהשאירה את הדבר למשה שאלתי ואמרתי והרי לא ידעתי את ברור הדבר עד שנהיה לפני המנורה הקדושה כשבאו לפני רבי שמעון ראה בפניהם סימן אמר הכנסו בנים קדושים הכנסו אהובי המלך הכנסו אהובים שלי הכנסו אהובים אלה לאלה.</p>

⁹⁵ ואפיק (דפ"ו).

⁹⁶ הדין הוא מתעורר בגבורה מצד הבינה, ובהיות הדין מתעורר על ידי הפגם, כוונת הת"ת והמלכות בתיקונו, וכיצד בהיות הת"ת מתעורר בשמאל, דהיינו שהוא מחבק הנקבה כדין צפונית מערבית, מקדמת המלכות ואוחזת בימין, דהיינו מערבית דרומית, והדין מתבטל על ידי רחמי החסד, שמימיה מכבין אש הגבורה. וענין זה עושה המלכות מאליה, כשאין הפגם בה אלא בספירות העליונות והיא מתוקנת, היא עולה ותובעת שפע לכל העולם, ואי אפשר לדחותה שהרי היא אינה נפגמת, ועל ידה מביאה שפע ואור לכל הספירות, ואותו הפגם שומרת אותו והיא מייסרת, אחר כך בניה מעט, עד שמטהרת אותם מכל וכל, כענין ויסרתיך למשפט ונקה לא אנקך (אור יקר).

⁹⁷ דבר זה קשה למאד להולמו, שהרי הנהגת המדות הפך זה, הת"ת נקרא אב לנשמותינו הוא רחמים, והמלכות הנקראת אם לנו, היא מדת הדין, עם היות שהיא רפה, אם כן היאך אפשר לומר שהוא "מגזים ברצועה, והיא אחידת וכו'", האמנם הנראה בזה הוא, כי ענין זה אינו בהיות העולם מתנהג בדין, כי אז היא דין, והוא פעמים מסתלק, כדי שיהיה הדין נפעל בחזקה כמו שהיה בדור המבול, כדפי' בזהר פרשת נח בפסוק ה' למבול ישב, ופעמים משתתף עמה, והיינו בסדום כדפי' שם בפסוק וה' המטיר בפרשת ויראה, האמנם עתה הוא בהיות הגזמה לבד, וז"ש "ותרווייהו בעיטא חדא" (אור יקר).

זהר כי תשא

<p>דאמר רבי אבא כל אלין חברייא דלא רחימין אלין לאלין אסתלקו מעלמא עד לא מטא זמנייהו כל חברייא ביומוי דרבי שמעון רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו ובגין כך בדרא דרבי שמעון באתגלייא הוה דהוה אמר רבי שמעון כל חברייא דלא רחמין אלין לאלין גרמין דלא ליהך בארה מישר⁹⁸ ועוד דעבדין פגימו בה⁹⁹ דהא אורייתא רחימו ואחיה וקשוט אית בה אברהם רחים ליצחק יצחק לאברהם מתחבקן דא בדא יעקב תרווייהו אחידין ביה ברחימו ובאחיה יחבין (ליה) רוחייהו דא בדא חברייא כההוא דוגמא אצטריכו ולא למעבר פגימו:</p>	<p>שאמר רבי אבא כל החברים הללו שאין אוהבים זה את זה מסתלקים מהעולם טרם שהגיע זמנם כל החברים בימיו של רבי שמעון אהבת נפש ורוח היתה ביניהם ולכן בדורו של רבי שמעון היו בגלוי שהיה רבי שמעון אומר כל החברים שאין אוהבים אלה לאלה גורמים שלא ללכת בדרך ישרה ועוד שעושים בה פגם שהרי בתורה אהבה ואחיה ואמת יש בה אברהם אהב את יצחק ויצחק את אברהם היו מתחבקים זה בזה ביעקב שניהם אחוזים באהבה ובאחיה נותנים רוחם זה בזה גם החברים באותה דוגמא הם צריכים ולא לעשות פגם.</p>
<p>כיון דחמא סימן באנפייהו ואמר לון הכי אמרו ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא¹⁰⁰ והכי אצטריך לן למנדע בכח רבי שמעון <אמר חד מלה מאינון מלין דלחישו לי (ה)מגנו ריש מתיבתא דגנתא דעדן¹⁰¹ דלא אמרו באתגליא <מלה דא> (דא היא) סתרא איהי ואימא לכו בני רחימאי בני רחימין דנפשי מה אעביד אמרו לי בלחישא ואנא אימא באתגלייא ולזמנא דנחמי אנפין באנפין:</p>	<p>כיון שראה סימן בפניהם ואמר להם כך אמרו לו ודאי רוח נבואה שורה על המנורה הקדושה וכך אנו צריכים לדעת בכח רבי שמעון ואמר דבר אחד מאותם דברים שלחשו לי מתוך ראש הישיבה של גן עדן שלא אמרו בגלוי דבר זה סתר הוא ואמר לכם בני אהובי בני אהובי נפשי מה אעשה אמרו לי בלחש ואני אמר בגלוי ולזמן שנראה פנים בפנים</p>
<p style="text-align: center;">קצא/א</p>	<p style="text-align: center;">כל הפנים יסתמכו בזה.</p>
<p style="text-align: center;">כל אנפין יסתכמון (דא) בדא:</p>	<p style="text-align: center;">בני החטא שעשו העם שבחוץ והשתתפו בו העם הקדוש באם הם חטאו</p>
<p>בני חובא דעבדו¹⁰² עמא דלבר¹⁰³ ואשתתפו ביה עמא קדישא באמא האבו דכתיב (שמות לב</p>	<p>והשתתפו בו העם הקדוש באם הם חטאו</p>

⁹⁸ המלכות, והענין כי בהיות האהבה בין עוסקי התורה, דהיינו אלו מטהרים מצד הימין, ואלו מטמאין מצד השמאל, דהיינו את והב בסופה, אהבה בסופה, דהיינו סוד האהבה המתעוררת מן השמאל ומן הימין כדפי' בזהר, והוא סוד ויאהב יצחק את רבקה אשתו, וכן אהבת עולם אהבתך על כן משכתיך חסד, כי בהיות האהבה בסוף כל המדרגות, שהיא המלכות לחבקה למעלה, כיצד, שהם חצפים בהכרה, דהיינו קו האמצעי, אז היא אזלא באורח מישר דהיינו סוק וקינה האמצעי, אמנם כאשר אין אהבה בסופה ואין חפץ בהם בהכרעה ח"ו, איהי לא אזלא באורח מישר ואינה עולה בקו האמצעי, ושמה תאמר אם כן תעלה בא' הצדדים, לזה אמר "ועוד דעבדי בה וכו'" (אור יקר). פי' כיון שאינם אוהבים זה לזה מקטנרים זה את זה ואינם יורדים לאמתה של תורה (מ"מ).

⁹⁹ שהיא נפגמת על ידם ואינה מיוחדת למעלה, והיינו מחלוקת שאינה לשם שמים שהוא מחלוקת קרח ועדתו שלא רצו בהכרעה ובשלום, אמנם מחלוקת הלל ושמאי היה לשם שמים, דהיינו אש ומים, אברהם ויצחק, והם חצפים בהכרעה דהיינו יעקב מטה כלפי חסד הלכה כבית הלל (אור יקר).

¹⁰⁰ קשה במה ידעו החברים שרוח נבואה שריא עליה, ותירץ מורינו כשא"ל דהא אורייתא רחימו ואחיה וקשוט אית בה, ש"מ שהבין ר"ש בקושייתם ורמז להם התירוץ בדברים אלו, שצריכים ישראל להיות אוהבים לשכינה, והם לא עשו כך, ולכן לא תפסה הרצועה כנהוג (מ"מ).

¹⁰¹ פי' מט"ט, וכמ"ש הרח"ו בפ' שלח לך (מ"מ).

¹⁰² (ערב רב) נוסף בדפ"ו. ידוע מה שאמר הרב זלה"ה על מאמר יתיב על כרסייא דשביבין דנורא, שה"ס אורות מקיפין חיצונים שמקיפים על אורות המקיפים הידועים שיש לכל ספירה וספירה, ואלו סוד שם אלקים, והם מתפשטים עד למטה בעשיה עד הקליפה שנקראת אלהים אחרים, וכמ"ש הסבא דמשפטים צו ע"א בפסוק (תהלים מז, ט) מלך אלקים על גוים, שר"ל שמשם זה נמשך השפע לגוים, אבל כשישראל חוטאים ח"ו אז מתעלים ונכללים דרגין בדרגין, ולפי בחינת החטא כך הוא הפגם, עיי"ש. אבל מה שצריך לדעת לענייננו הוא מה שנועד שבחטא העגל חזר ונעור חטא אדה"ר שבא נחש על חוה, וענייננו שבהתעלות הדינין ממטה למעלה בהתכללותם זה בזה מחמת העוון אז יש כללות אלהים אחרים בסוד ה'

זהר כי תשא

<p>(א) קום עשה לנו אלהים¹⁰⁴ אלהים ודאי¹⁰⁵ כבוד ישראל דא איהו דשריא עליהו כאמא על בנין ודא הוא רוא¹⁰⁶ דכתיב (תהלים קו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור דא כבודם דישראל¹⁰⁷ אמא דלהון ודא הוא דכתיב (ש"א ד כב) גלה כבוד דגרמו לשכינתא דאתגלי בגלותא עמהון ועל דא וימירו את כבודם במה בתבנית שור:</p>	<p>שכתוב קום עשה לנו אלהים אלהים ודאי כבוד ישראל הזה הוא ששורה עליה כאם על בנים וזהו סוד הכתוב וימירו את כבודם בתבנית שור זה כבודם של ישראל האמא שלהם וזהו שכתוב (שמואלא ד) גילה כבוד שגרמו לשכינה לגלות בגלות עמהם ועל זה וימירו את כבודם במה בתבנית שור.</p>
<p>הכא איהו רוא דמלה תא חזי לתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפק חד ערעורא מקטרנא מזיקא קדמאה ואיהו <ברזא> (ברוחא) דיוקנא דאדם כד קריב לנו קדשא כיון דאתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא בעי לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא ונחית הוא ורתיכווי ולבושא¹⁰⁸ קדמאה דקא נקיט תבנית שור דיוקנא דשור וקדמאה לנזיקין מאינן ארבע שור איהו ואינן ארבע אבות¹⁰⁹ לנזקא עלמא וכלהו תלתא דאבות נזיקין בר שור כלהו דיליה ועל דא כתיב (תהלים קו כ) וימירו את כבודם בתבנית שור:</p>	<p>כאן הוא סוד הדבר בא וראה למטה בתוך שמרי היין השמרים הרעים יצא מפגיע אחד מקטרג מזיק קדמון והוא בסוד דמות אדם כשקרבת לתוך הקדש כיון שמעבר משם ורוצה לרדת למטה רוצה להתלבש בלבוש להזיק את העולם ויורד הוא ומרכבותיו והלבוש הראשון שהוא לוקח תבנית שור דמות שור וראשון לנזיקין מאותם ארבעה הוא שור והם ארבעה אבות להזיק לעולם וכל שלשת אבות הנזיקין פרט לשור כולם שלו ועל זה כתוב וימירו את כבודם בתבנית שור.</p>
<p>מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה מתמצית דלחם ושבעה זיני דגן לית <ליה> בהו חולקא ובגיני כך אימא לא הות תמן ולא יאות לה למהוי תמן ובגין דאבא הוה ידע רחמנו דאמא</p>	<p>מה זה אכל עשב הרי דרשנו בו אבל עקר הדבר מתמצית של לחם ושבעה מיני דגן אין לו בהם חלק ולכן האם לא היתה שם ולא נאה לה להיות שם ומשום</p>

גבורות הקדושות שביסוד המלכות, ואעפ"י שאינם הם בעצמם חלילה עם כל זה להיותם נכללים שם נחשב ממש כאילו הם עצמם שם ואז ח"ו יוצא השפע לחוץ (רמ"ז). אמרו בתיקונים (תיקון נ' צז ע"ב) כי נתערב בישראל ה' מינים אשר סימנם הוא נגע רע, והם נפילים גבורים ענקים רפאים עמלקים, וכל אלו ה' מינים בכלל נקראו בשם ערב רב, והוא סוד הכתוב (שמות יב לח) וגם ערב רב עלה אתם. (וע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה) (הקדו"ש כג ע"ד).

¹⁰³ אלו הערב רב (לב כב) כי ברע הוא, שהיו אדוקים באלהים אחרים שהוא חוץ מהקדושה. אבל הצרה היתה "ואשתתפו ביה עמא קדישא", המושרשים בקדש, שאלמלא כן אין חטא אומות העולם נקרא חטא, כמו שאמרו רז"ל פסוק (איכה א ח) חטא חטאה ירושלים, אמנם אחרי שגם רבים מהם נשתתפו עמהם כנזכר בעבר הדף לכך אמר "חאבו באימא" היא מלכות, שבעוון מחשבתם הכלילו שורש הקליפות ביסוד שלה (רמ"ז).

¹⁰⁴ פ' אתה שאתה בעל החסד שהוא הממשיך כל מין שפע מלמעלה המשך עד עשיה לנו כח אלהים הם הגבורות, ואהרן שהיה דעתו להפרידם מעל ישראל כנזכר בעבר הדף הסכים עמהם כי חשב שכוונתם להתנהג במדת אומות העולם, וגם לא עלה בדעתו ששום ישראל ישתתף עמהם, אבל המה רימוהו שדעתם המרשעת היתה לעורר הדינין התחתונים של הקליפות ולטמא את מקדש ה', ועוד שעזרם שיתוף מחשבות ישראל (רמ"ז).

¹⁰⁵ פ' שלא אמרו אלהים אחרים אלא אלקים, וכוונן לגבורות שביסוד שלה שנקרא (מיכה א טו) כבוד ישראל, שמשם נמשך האור החופף עליהם, ונקרא מקום זה המקודש כבוד והפכו ערוה. וגם כבוד הוא לבוש יסודה הקדוש הנקרא חיפיו וכיסוי ליסוד דזעיר וכמד"א (תהלים קמג, ט) אליך כסיתי (רמ"ז).

¹⁰⁶ רוא ודאי הוא יסוד אימא קדישתא (רמ"ז).
¹⁰⁷ כי (משלי כו א) לא נאוה לכסיל כבוד, ואין לייחס כבודם לערב רב שעל כרחך צריך לפרש כך, שהרי שרשם של הערב רב היה כתבנית שור כדלקמן, אלא ודאי כבודם ה"ס המלכות שעליה נאמר בשמואל גלה כבוד, פ' האור המוצנע והמכובד גלה ונגלה, ופסוק זה נאמר על ארון הקדש שאחד מסודותיו הוא יסוד, המלכות כדאיתא בליקוטי תורה פרשת תרומה, וזהו שנתן הטעם כי נלקח ארון האלקים (רמ"ז).

¹⁰⁸ קצג ע"ב (הערת הזהר).

¹⁰⁹ קיח ע"א (הערת הזהר).

זהר כי תשא

<p>וארחא דילה אמר למשה בני רהימאי עיטא בתרווייהו בדא תדיר ודא הוא דלחישו לי בלחישו דלא חזי לגלאה דברא לא ינדע <ויחמי> דהא רצועה אתקנת וידחל תדיר אבל תרווייהו בעיטא דאובעיטא חדא:</p>	<p>שהאב היה יודע את רחמנות האם ודרכה אמר למשה בני אהובי העצה בזה תמיד בשניהם וזהו שלחשו לי בלחש שלא ראוי לגלות שהבן לא ידע ויראה שהרי רצועה מוכנה ותמיד יפחד אבל שניהם בעצה זו ובעצה אחת.</p>
<p>תא חזי כתיב (שמות לב א) וירא העם כי בשש משה מאן העם¹¹⁰ אינון ערב רב מאן ערב רב וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים הוו דקראן לון ערב רב¹¹¹ והלא מצריים הוו וממצרים נטלו ואלו הוו ערבוביא דעמין סגיאין¹¹² <הכי הוה ליה> (הוה) למכתב ערב רב עלו אתם לפי ערבוביא דלהון:</p>	<p>בא וראה כתוב וירא העם כי בשש משה מי זה העם הם הערב רב מי הערב רב וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים היו שקראו להם ערב רב והלא מצריים היו וממצרים נסעו ואלו היו ערבוביה של עמים רבים כך היה לו לכתב ערב רב עלו אתם לפי הערבוביה שלהם.</p>
<p>אלא (שמות יב לח) ערב רב עלה אתם עמא חד הוה ולישן חד אבל כל חרשי מצרים וכל חרטומי דלהון <הוון>¹¹³ דכתיב בהו (שם ז כג) ויעשו גם הם חרטומי מצרים דבעו למיקם לקבל פליאן דקודשא בריך הוא כיון דחמו נסין ופליאן דעבד משה במצרים אהדרו לגבי משה אמר ליה קודשא בריך הוא למשה לא תקבל לון אמר משה מאריה דעלמא כיון דחמו גבורתא דילך בעאן לאתגיירא יחמון גבורתך בכל יומא וינדעון דלית אלהא בר מנדן וקביל לון משה:</p>	<p>אלא ערב רב עלה אתם עם אחד היה ולשון אחת אבל כל מכשפי מצרים וכל חרטמיהם היו אלה שכתוב בהם ויעשו גם הם חרטומי מצרים שרצו לעמד כנגד נפלאות הקדוש ברוך הוא כיון שראו הנסים והנפלאות שעשה משה במצרים חזרו למשה אמר הקדוש ברוך הוא למשה אל תקבל אותם אמר משה רבון העולם כיון שראו גבורתך הם רוצים להתגיר ייראו גבורתך בכל יום וידעו שאין אלוה מבלעדיך וקבל אותם משה.</p>
<p>אמאי קרא לון ערב רב אלא כל חרשין דמצרים הוו וברישיהון¹¹⁴ *יונום וימברוס¹¹⁵ ובשעת דיומא הוו עבדי תדיר חרשיהו (ו) ככל אלין חרשין עלאין הוו מסתכלי מכי נמי שמשא משירותא <דשית</p>	<p>למה קרא להם ערב רב אלא כל מכשפי מצרים היו ובראשם יונוס וימברוס ובשעות היום היו עושים כשפיהם תמיד וכל המכשפים הללו העליונים היו מסתכלים מכאשר נוטה</p>

¹¹⁰ טעם שאלה זו הוא מפני שבפרשת בשלח מה ע"ב אמר שכשישראל היו יחד עם ערב רב היו נקראים העם, אבל בכאן לא יכון לומר כן מפני שאלו לא היו אלא ערב רב לבדם, וכנראה ממה שאמר (לב, ז) שחת עמך, וכנזכר שם בבשלח מו ע"א (רמ"ז).

¹¹¹ פ' שהם אומות פחותות ושלכן ערבם בשם ערב רב. והלא מצריים הוו, זהו גם כן דעת רז"ל בשמות רבה פרשה י"ח (ס"י ז) וז"ל, הכשרים שבמצרים באו ועשו פסח עם ישראל ועלו עמהם שנאמר (יב, לח) וגם ערב רב עלה אתם. ועוד מוסיף להקשות וממצרים נטלו, ור"ל שאפילו שהיו מאומה אחרת היה ראוי לקראם מצרים, כמו שמצינו (שמו"א כב, כב) דואג האדומי, (דבה"א ב, יז) יתר הישמעאלי, שלפי הפשט נקראו כן על שם שהיו דרים שמה, וכמו שעוד נהוג בעולם שיושבי עיר אחת נקראים על שם עירם (רמ"ז).

¹¹² פ' אפילו היו מצרים דלמא שגם ביניהם היו מעורבים שאר אומות שהיו אז במצרים דרך ארעי כמו סוחרים וזולתם מעורבים ושבים, לזה מוסיף שאם כן היל"ל עלו אתם שגם ששם ערב רב הוא לשון יחיד מכל מקום הרי הוא בשם העם, שכאשר כולל ישראל וערב רב מדבר בלשון רבים, ואם על הערב רב מדבר בלשון יחיד וכגון (יג, יז) ויהי בשלח פרעה את העם, שהם ישראל וערב רב, אומר ולא נחם אלהים, וכן נחם העם שהוא ערב רב אומר בלשון יחיד נחם. ולישן חד, הענין במה שידוע שמדרגת מצרים היתה מאחורי הדע"ת כג' של ער"ב ר"ב, ודעת גניז בפומא דמלכא, ומשם הדיבור (רמ"ז).

¹¹³ בא ליתן טעם למה עלו עם ישראל, וגם מי ומי העולים שאם היו מדלת העם אין להחשיב עלייתם, לכן אמר שהיו המעולים שבהם בחכמה אותם שהיו רוצים להתקומם נגד ה' ונגד עבדו, אמנם כשראו ששלנו נצחו חזרו למשה להשתלם עמו וה' אמר לו לא תקבל לון, כך אמר לו סתם מבלי הודיע לו הטעם, ומשה חשב שהיה הטעם על דרך שאמרו לא קבלו גרים (לעתיד לבא) [לא בימי דוד וכו'] וכן אין מקבלים גרים לימות המשיח, כדי שלא יתהנו מהנאות ישראל כיון שלא נשתתפו עמם בצרתם, וזהו פיוס גדול לישראל, וכו' (רמ"ז).

¹¹⁴ בלק קצד ע"א (הערת הזהר).

¹¹⁵ עי' שעה"פ הובא לקמן קצב ע"ב.

זהר כי תשא

<p>שעות ומחצה> (דשבע שעות) עד שירותא דתשע >ומחצה> דהיינו ערב רברבא כל אינון חרשין זעירין משירותא דתשע >ומחצה> עד פלגות ליליא:</p>	<p>השמש מראשית שש שעות וחצי עד ראשית תשע וחצי שהינו ערב הגדול כל אותם מכשפים קטנים מתחלת תשע וחצי עד חצות הלילה.</p>
<p>*אמרו המניהים אולי אלו הם יוחני וממרא שנוכר בשמות רבה פ"מ¹¹⁶ אמרו יוחני וממרא אל משה תבן אתה מכנים לעפריים:</p>	
<p>אינון עלאין דבהו הוו מסתכלי מכי נטי שמשא דהא כדין שראן תשע מאה ותשעין וחמש דרגין למשטמא על טורי השוך ורוחא דלהון¹¹⁷ הוה משטמא על כל אינון חרשין >נ"א דרגין< בחרשייהו ואלין הוו עבדי כל מה דאינון בעאן עד דכל מצראי רחצנו דלהון באלין הוה וקראן לון ערב רב בנין דאית ערב זעירא מתשע שעות:</p>	<p>אותם עליונים שבהם היו מסתכלים מכשנוטה השמש שהרי אז מתחילים תשע מאות ותשעים וחמש דרגות לשוטט על הרי החשך ורוחם היתה משוטטת על כל אותם מכשפים (דרגות) בכשפיהם ואלה היו עושים כל מה שהם רוצים עד שכל המצרים באלה היה מבטחם וקראו להם ערב רב משום שיש להם ערב קטן מתשע שעות</p>
<p>קצא/ב</p>	
<p>ומחצה ולתתא דא ערב זעירא ותרי ערבי אינון ועל דא וגם ערב רב עלה אתם:</p>	<p>וחצי ומטה זה ערב קטן ושני ערבים הם ועל כך וגם ערב רב עלה אתם.</p>
<p>וחכמתא דלהון הוה סגי ואינון אסתכלו >בשעתיה> (בשעתא) דיומא ואסתכלו בדרגא דמשה וחמו דהא בכל סמרין בשש משה בשש שעתי קדמאין דיומא דאינון לא יכלין לשלטאה בהו >ס"א בנין שית< בשית דרגין עלאין דאחידן ביה >נ"א דאחיד בהו< ובכל סמרין בשית הוה¹¹⁸ ובעטרין¹¹⁹ דאלין שית הוה זמין לרדת מן ההר דכתיב (שמות לב א) כי בשש משה לרדת מן ההר:</p>	<p>וחכמתם היתה רבה והם הסתכלו בשעות היום והסתכלו בדרגת משה וראו שהרי בכל הצדדים בשש משה בשש שעות ראשונות של היום שהם לא יכולים לשלט בהם (בגלל שש) בשש דרגות עליונות שאוחזים בו (שאוחז בהם) ובכל הצדדים היה בשש ובעטרות השש הללו היה עתיד לרדת מן ההר שכתוב כי בשש משה לרדת מן ההר.</p>
<p>מיד ויקהל העם על אהרן דהכי תנינן דבההיא שעתא דנחית משה וקביל אורייתא בלחודוי כללא דכל ישראל ואיהו קביל אורייתא בעלמא ואפילו מגלת אסתר דכתיב (אסתר ט כז) וקבל היהודים וקבלו היהודים מבעי ליה מאי וקבל אלא דא משה</p>	<p>מיד ויקהל העם על אהרן (שכך למדנו שבאותה שעה שירד משה וקבל התורה לבדו כללות כל ישראל והוא קבל התורה בעולם ואפילו מגלת אסתר שכתוב (אסתר ט) וקבל היהודים וקבלו היהודים היה צריך להיות מהו וקבל אלא זה משה</p>

¹¹⁶ ובמנחות דף פה (נוסף בדפ"ו).

¹¹⁷ בלק קצא ע"א (הערת הזהר). ז"ן של קלי' היו משוטטים (רח"ו).

¹¹⁸ פ' בשש שעות הראשונות של יום אינם יכולים לעשות שום דבר מפני שהם רחמים ועוד שרומזים
ל"ק דז"א שהם בחי' משה (מ"מ).

¹¹⁹ ירצה שכשהיה משה למעלה היה גנוז בדעת שהוא ביסוד אמא והוא בבחינת היניקה שכל אחד מהו"ק
כלול בו, וז"ש (שמות לב א) לא ידענו מה היה ל"ו, ובסוד ל"ו קצותיו, שהם היו יודעים שכשהאור מתרבה
אז מאירים (נ"א משפיעים) ו"ק הדעת העליונים בכל הו"ק התחתונים. וכן אמרו שם שהנה משה חשבו
שהיה מזומן להתחבר בעטרין של הו"ק שהם משל הדעת ויהיו כולם מ"ב, ועתה ראו כי ב'שש מ'שה ר"ת
מ"ב, לרדת מן ההר הוא יסוד אמא. ובזה מדויק גם ייתור אחר כי מה לו לומר לרדת מן ההר וכי לא ידעו
הכל שהיה בהר, דיו שיאמר בושש משה לרדת. אלא שהם חשבו שבו ביום עד חצות ירד משה מעוטר בו"ק
העליונים וכשראו שלא ירד חשבו שתשש כח משה וכח החסדים שבהם נבנה זעיר דקדושה, ולכן נתעוררו
לתקן את שכנגדו (רמ"ז).

זהר כי תשא

<p>דאיהו היהודים כללא דיהודאי ויקהל העם על אהרן¹²⁰ אמאי על אהרן¹²¹ בגין לאתכללא בסטרא דימינא¹²² דהא אינון שמאלא בעו מניה¹²³ ובגין דלהוי כליל בימינא אתכנשו על אהרן¹²⁴ ויאמרו¹²⁵ קום עשה לנו אלהים¹²⁶ ודאי¹²⁷ בעו סטר שמאלא אשר ילכו אשר ילך מבעי ליה מאי אשר ילכו¹²⁸ אלא אלהים שית דרגא אינון [ששת ימי המעשה כלהו בסטר שמאלא דאלהים שית אינון דאי תימא¹²⁹ דהא שבע אינון ההוא אלהים עלאה¹³⁰ לא עאל בכללא¹³¹].</p>	<p>שהוא היהודים כללות כל היהודים ויקהל העם על אהרן) למה על אהרן כדי להכלל בצד הימין שהרי הם השמאל רצו ממנו וכדי שיהיה כלול בימין התכנסו על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים (אלהים ודאי רצו צד השמאל אשר ילכו אשר ילך היה צריך להיות מהו אשר ילכו אלא אלהים שש מדרגות הן (ששת ימי המעשה) כולם בצד השמאל של אלהים שש הן שאם תאמר שהרי הן שבע אותו האלהים העליון לא נכנס בכלל).</p>
<p>תא חזי כל זמנא דהוה משה במצרים שמא דאלהים לא דכיר <אלא שמא דיהוה> ועל דא קשיא ליה לפרעה (ומתמן ולהלאה שמא דיהוה) בגין דלא יהא תוקפא לההוא סטרא אחרא ולא ית-ת-קף בעלמא השתא בעו ההיא מלה והיינו קום עשה לנו אלהים לנו דייקא דאנן צריכינן להאי</p>	<p>בא וראה כל זמן שהיה משה במצרים לא הזכיר השם של אלהים אלא שם של ה' ועל זה קשה לו לפרעה כדי שלא יהיה תקף לאותו הצד האחר ולא יתחזק בעולם עכשיו רצו את אותו הדבר וזהו קום עשה לנו אלהים לנו דווקא שאנו צריכים את הדבר הזה לחזק את הצד</p>

¹²⁰ מ"דהכי תנינן" עד כאן מוסגר בדפ"ק.

¹²¹ כי כיון שכל דעתם לחזק כח הקליפה מה להם אצל אהרן (רמ"ז).
¹²² נראה שידוע ששם מ"ב הוא בגבורה ושם אבגית"ץ הוא חסד שבגבורה, וכל בחינת חסד הוא לאהרן, וזהו סטרא דימינא, שאבגית"ץ הוא לצד ימין של הגבורות, וש"ר גי' אבגית"ץ שהוא ראש הגבורות (רמ"ז).
¹²³ וכלומר דאם כן אין לומר שהיו רוצים חסד ממש מן החסד אלא הכל מן הגבורות (רמ"ז).
¹²⁴ ידוע שסתם חסד נקרא יומא דכליל כולהו יומי, והם רצו שכל השמאל יהא כלול בימין דהיינו שחסד שבגבורה יתכלל ויתפשט בכל השמאל, ולכן כולם שהיו מושרשים בכל מדות הגבורות נאספו ונקהלו על אהרן לקבל כולם ממנו איזה כח, ולכן ויקהל העם. וז"ש אתכנישו על אהרן וכו' קום עשה וגו', נראה שכיון שאז היתה השעה הראשונה על הערב שאז הוא שליטת החסד של הגבורות לכן הבהילוהו שיקום מיד שלא יעבור הזמן המוכן להם (רמ"ז).
¹²⁵ אליו (נוסף בדפ"ו).

¹²⁶ ה' אותיות השרשיים [של שם אלהים] עם הק"כ הרי הם קכ"ה והם כולם דינין, ומהם היו השמונה מלכים. והיה כל מלך ומלך כלול מקכ"ה דינין, וח' פעמים קכ"ה הרי הם אלף, והם ג"כ סוד אלף יומין דחול שאמרו בזוה"ק (פ' פקודי דף רכז ע"א), ומשם הוא ג"כ סוד הקכ"ה זיני מסאבותא שאמרו בפ' אחרי (דף עט ע"א), וכן עשו את העגל מקכ"ה קנטרין של זהב כמ"ש בשמות רבה (פ' מ"ב סוף סי' ח') וכן בזוה"ק (פ' תשא קצ"ב סע"ב), כי עשו במנין זה להמשיך שם הקכ"ה זיני מסאבותא כדי להגביר את רוח הטומאה להוציא את מחשבתם לפועל. והוא משום כי במנין זה נכלל שורש כל הדינין אשר בשם אלהים וזהו שאמרו (שמות לב א) קום עשה לנו אלהים (דע"ה ח"א ב ע"ב)
¹²⁷ פ' כי היו רוצים שיתקן להם מדת אלקים למעלה בצד שמאל של הקדושה, ולכן לא אמרו עשה לנו פסל וכיוצא אלא שרצו להיות מושפעים מצד השמאל של הקדושה (רמ"ז).
¹²⁸ זו קושיא שניה כי מלבד קושיא דילך, אשר ילך מבעי ליה, עוד הרגיש מהו ענין הליכה זו כי היה די שיאמר עשה לנו אלהים, ולזו השנית מתרץ לקמן אוף הכי אלהים אשר ילכו לפנינו כמה דאזיל קמיכו ה'. אבל הקושיא הראשונה מתרץ אלהים שית דרגא אינון, דהיינו חג"ת נה"י מצד הגבורות דאלהים. שית אינון, מלמד מהו מספר זה של שש כי אלהים לשון רבים ומיעוטו שנים, ואמר כי בשם אלהים רמוזים שש, והיינו כי א' דאלהים נקודה בשבא סגול דהיינו גבורה וחסד שבגבורה והל' ת"ת והה' נצח והי"ם [הוד] יסוד (מלכות). וטעם שאין נקודות כי אם עד ה' שהן עד נצח, מפני שעד נצח הוא לזעיר ומהוד ולמטה לנוק' וכנזכר בדרוש אורך היריעות (רמ"ז).
¹²⁹ היינו משום הנז"ל שערב רב הוא מהדעת וערב קטן הוא מהיסוד, ואם כן שבע, הם דעת חג"ת ונה"י (רמ"ז).

¹³⁰ נראה שר"ל כי לא היה להם כח בדעת בשרשו כי אם מהתפשטותו בחג"ת נה"י קשיא ליה לפרעה, דכיון שלא הזכיר שם אלהים חסר ונמנע הכח דפרעה ואדרבה היה מזכיר שם הוי"ה להכניע שלטון הדינים (רמ"ז).

¹³¹ מ"אלהים ודאי" עד כאן מוסגר בדפ"ק ונמחק במ"מ.

זהר כי תשא

<p>מלה לתקפא סטרא דילן דהוה אתרחיא עד השתא:</p>	<p>שלנו שהיה דחוי עד עכשו.</p>
<p>אשר ילכו לפנינו מאי אמרו אלא הכי אמרו חמינן דאתון ישראל כל טוב וכל יקר דעלמא לכו ואנן דחיין לבר דלכו¹³² (שמות יג כא) ויהויה הולך לפניהם יומם אוף הכי <אלהים> אשר ילכו לפנינו כמה דאזיל קמייכו יהויה דהא רשו אית לסטרא דילן למהך אוף הכי לקמנא אי נזמין ליה עובדא:</p>	<p>אשר ילכו לפנינו מה אמרו אלא כך אמרו אנו רואים שאתם ישראל כל טוב וכל הכבוד של העולם לכם ואנו דחויים בחוץ שלכם וה' הלך לפניהם יומם אף כך אלהים אשר ילכו לפנינו כמו שה' הולך לפניכם שהרי יש לנו רשות לצד שלנו ללכת אף כך לפנינו אם נזמן לו מעשה.</p>
<p>תא חזי כל ענני יקר דאזלו במדברא לא הוו חפיין אלא לבני ישראל לחודיהו וההוא עננא דיקר דכתיב (שמות יג כא) ויהויה הולך לפניהם יומם אזלא לקמיהו ואלין ערב רב וכל אינון בעירי עאנין ותורין הוו אזלי¹³³ לבר ממשרייתא לבתרייתא ותא חזי כל אינון ארבעין שנין דקא אזלו ישראל במדברא שום לכלוכא וטנופא לא הוה גו ענני לגו ועל דא עאני ותורי דהוו אכלי עשב לבר הוו וכל אינון דנטרי לון:</p>	<p>בא וראה כל ענני הכבוד שהלכו במדבר לא היו מכסים אלא רק את בני ישראל לבדם ואותו ענן כבוד שכתוב וה' הלך לפניהם יומם הולך לפניהם והערב רב הללו וכל אותן בהמות צאן ושורים היו הולכים מחוץ למחנה באחרונה ובא וראה כל אותם ארבעים שנים שהלכו ישראל במדבר שום לכלוך וטנוף לא היה בתוך העננים בפנים ועל זה צאן ובוקר שהיו אוכלים עשב היו בחוץ וכל אותם ששומרים אותם.</p>
<p>אמר רבי אלעזר [אבא] אי הכי אינון ערב רב לא הוו אכלי מן מנא אמר ליה ודאי הכי הוא אלא מה דיהבין לון ישראל כמאן דיהיב לעבדיה וממה הוו אכלי מתמצית מה דאשתאר מבתר ריהיא פסולת וקרא אכריז ואמר (שם טז לה) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה בני ישראל ולא אחרא ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא ולא שאר ערב רב עאני ותורי דהוו בינייהו:</p>	<p>אמר רבי אלעזר אבא אם כך אותם ערב רב לא היו אוכלים מן המן אמר לו ודאי כך הוא אלא רק מה שנותנים להם ישראל כמי שנותן לעבדו וממה היו אוכלים מתמצית מה שנשאר אחר הרחיים פסלת והכתוב מכריז ואומר (שם טז) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה בני ישראל ולא אחרים ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא ולא שאר הערב רב צאן ובוקר שהיו ביניהם.</p>
<p>עד השתא הוו אתכפיין אינון ערב רב והשתא קמו ובעו עובדא לאתקפא לסטרא אחרא אמרו או נהא כלנא עמא חדא ונהוי בכללא עמכון או יהא לן מאן דיהך קמנא כמה דיהך אלהכון קמיכון אמר אהרן חס ושלום דאלין <ישתתפון בעמא> (יכשילו לעמא) קדישא למהוי כלא (ב)כללא חדא ולא יתערבון עמא קדישא בעמא דא כללא חדא אלא טב איהו לאפרשא לון מגו עמא קדישא עד דייתי משה:</p>	<p>עד עכשיו היו כנועים אותם ערב רב ועכשיו עמדו ורצו מעשה לחזק את הצד האחר ואמרו או נהיה כלנו עם אחד ונהיה בכלל עמכם או שיהיה לנו מי שילך לפנינו כמו שהולך אלהיכם לפניכם אמר אהרן חס ושלום שאלה ישתתפו בעם הקדוש להיות הכל כלל אחד ולא יתערבו העם הקדוש בעם הזה בכלל אחד אלא טוב להפרידם מתוך העם הקדוש עד שיבא משה.</p>
<p>ואהרן לטב אתכוון אלא סניאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו¹³⁴ בלבא ובגין כך כד אתא</p>	<p>ואהרן התכוון לטוב אלא שהיו רבים מישראל שהשתתפו עמהם בלב ולכן</p>

¹³² דילכון (דפ"ו).

¹³³ אזלו (דפ"ו).

¹³⁴ בחטא העגל הנה אמרו בילקוט (פ' עקב רמז תתנ"ב) דכל חטא העגל היו רק הערב רב לבד, וכן הוא בזוה"ק פנחס (רלז ע"א ע"ב) ע"ש. ואמרו שם, כי מה שנאמר בפ' תשא (לב כח) ויפול מן העם כו' כשלושת אלפי איש, היו כולם מן הערב רב (ע' יומא סו ע"ב) וכו' גם בעיקר חטא העגל היו רק הערב רב, ולא נכשלו

זהר כי תשא

<p>משה אצטרך לבררא וללבנא לעמא קדישא מההוא חובה ואשקי לון שקי¹³⁵ עד דאתברירו:</p>	<p>כשבא משה הצטרך לברר וללבן את העם הקדוש מאותו חטא והשקה אותם השקה עד שכלם נבררו</p>
<p>קצב/א</p>	<p>ולא נשארה בהם פסלת כלל.</p>
<p>כלהו ולא אשתאר בהו פסולת כלל:</p>	<p>אמר להם אהרן פרקו נזמי הזהב וכי לא היה להם זהב אחר אלא אמר אהרן בעוד שיש להם קטטה עם בניהם ונשיהם יתעכבו ובין כך יבא משה בא וראה שנינו קשים גרים לישראל כספחת בבשר החי כל שכן אלה שלא היו גרים כראוי מה הם עשו ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם כמה אלפים ורבבות היו מנזמיהם שם.</p>
<p>אמר לון אהרן פרקו נזמי הזהב וכי לא היה להם זהב אחר אלא אמר אהרן בעוד דאית לון קטטה בבנייהו ובנשייהו יתעכבון ובין כך ייתי משה תא חזי תנינן (ד)קשין גרים לישראל כספחת בבשר החי כל שכן אלין דלא הוו גרים כדקא יאות אינון מה עבדו (כתיב) ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם כמה אלפי ורבון הוו מנזמיהון תמן:</p>	<p>מה כתוב ויקח מידם ויצר אתו בחרט וגו' אהרן לא נשמר מאותם שני חכמים שהיו בראשיהם של אותו ערב רב אחד מהם היה לפניו והאחר היה עושה בכשפים כיון ששניהם התיעצו כאחד לקחו את אותו זהב (אחד) שני שליש ביד</p>
<p>מה כתיב (שמות לב ד) ויקח מידם ויצר אותו בחרט וגו' אהרן לא אסתמר מאינון תרין חכימין דהוו ברישיהון¹³⁷ <דההוא> (דאינון) ערב רב חד מנייהו הוה קמיה¹³⁸ ואחרא הוה עביד בהרשוי כיון דתרווייהו אתייעטו כחדא¹³⁹ נטלו ההוא דהבא¹⁴⁰</p>	

בזה מישראל רק מקצת לבד ובמחשבה לבד, וגם הם הרי קבלו עונשם ומיתו ע"י השקאת המים (דע"ה ח"ב קלח ע"ג).

¹³⁵ לאפוקי השלשת אלפים, דדוקא אותם שהשקה היו מעמא קדישא שחטאו במחשבה, אבל השלשת אלפים שמתו ע"י בני לוי היו מבני ערב רב שנשאו נשים משבט שמעון כנזכר בפרשת פנחס רלז ע"א (רמ"ז).

¹³⁶ אין הכוונה שיהיה ריב ביניהם שלא ירצו לתת להם נזמיהם, אלא פי' כמ"ש בפרשת פנחס רלז ע"א שהרבה מערב רב נשאו נשים משבט שמעון ולכן התקוטטו עם בעליהן ותמאינה לתת זהב לבעל, ועל כן אמר בסמוך לא בעו מנשיהון, כי יהיה להם חשש שלא תחול טומאה על אותו זהב שלא ניתן מתחילה לשמה, וכל שכן דלעשות חרשין צריך נדיבות כדבסמוך ונשים קמצניות הן כספחת בבשר החי. ומובן במ"ש הרב זלה"ה בדרוש הצרעת ששלש הנגעים הם בסוד חסרון אור אבא מזעיר בכל שלש בחינות קו האמצעי שלו שהם דת"י, ושאת כנגד החסרון המגיע ללאה שכנגד הדעת, ספחת ובהרת כנגד שני מקומות של אחיזת רחל ת"ת ויסוד, וספחת הוא בסוד אור הת"ת ששם יש שייכות ללאה ורחל בסוד עקב ענוה, והיינו ספחת שפעמים נספח ללאה ופעמים לרחל, ועיין מה שכתבתי בפרשת תזריע מט ע"ב. וידוע כי משם יוצאים אורות לחיצונים בסוד סחטה ענבים כנווד אצלנו, והנה כל הגרים הם מסטרא דנוק', ולהיות שאינם בקיאים בתורה כדאמרינן ביבמות, לכן קשים לישראל, שהם מחו"ג דאו"א, כספחת, שגורמים העלם אור אבא דמתמן התורה, וח"ו אבא לא יסד ברתא. כל שכן אלין דלא הוו גרים כדקא יאות, שהיו מבחינת סיגי הדעת בני בלע זה בלעם שהיה יונק מהדעת, והיו קשים כמו שאת שהוא כנגד לאה, ושאת עם הכולל עולה בלע"ם במ' דא"ק, ולכן עיקר כוונתם היה להמשיך כוחות דינים קשים מדיני לאה בסוד אל"ה אלהיך, כי ידוע שאחיזת מצרים בעורף ומלכם פרע"ה שבהיפוכו הוא הער"ף ולכן נקראים עם קשה ערף, ולהיות שלאה היא מלכות תבונה על כן פרקו נזמי הזהב אשר באזניהם, להמשיך הדין שה"ס זה"ב גי' מילוי שם אלהים שיש בו י"ג אותיות ועם הכולל גי' זה"ב, ולהיותו דמילוי ההיין לזאת כתיב הזהב, ה' זהב, כי דעתם היה לצרור צרה לגברת הקדושה כנז"ל, אשר ילכו לפנינו (רמ"ז).

¹³⁷ כוונתם היתה להמשיך ב' אלהים דסוד עק"ב, וז"ס נעשה לנו אלהים גי' עק"ב, והיינו אשר ילכו, בכח העקב. והם הם תרין חכימין דהוו ברישיהון וכו', שהם בני בלעם האחוז באותו העקב ככתוב אצלנו. וגם מכח זה נעשה העגל דכר ונוק', שהרי אותם הב' אלהים הם סוד נו"ה, וידוע דאיהו בנצח ואיהו בהוד, ועיין דרך אחרת בעבר הדף (רמ"ז).

¹³⁸ הוא כנגד נצח, "ואחרא הוה עביד בחרשו", הוא שכנגד הוד, ששם כח הדין יותר חזק, ולכן היה מצליח יותר בכשפיו (רמ"ז).

¹³⁹ היינו שנתייחדו שניהם להתחזק זה בזה (רמ"ז).

¹⁴⁰ המוכן כבר בקסמיהם ולחשיהם להוריד עליו כח דיני לאה שהיא סוד מלכות בינה שמשם הזהב (רמ"ז).

זהר כי תשא

<p>הד¹⁴¹ תרין <שלישי> בידא דחד ושליש בידא דאחרא¹⁴² בנין דהכי אצטריך בההוא זינא דהרשא:</p>	<p>אחת ושליש ביד האחרת משום שכן צריך באותו מין של כשוף.</p>
<p>בכה רבי שמעון אמר אי חסידא קדישא אהרן משיחא דאלהא רבא בחסידותך נפלו כמה מעמא קדישא ואנת לא הוית ידע <לאסתמרא> מהו עבדו כד מטו שית שעתין ויומא הוה במתקלא נטלו ההוא דהבא דפריקו מאודניהון מאי טעמא בנין דמאן דאצטריך למעבד חרשא לא בעי <למיחס> (למיחון) עינוי על ממונא ואינון <אמרי> (אמרו) שעתא קיימא לן אי אנן לא מעכבין לאו שעתא למיחס על דהבא מיד ויתפרקו כל העם מאי ויתפרקו כמה דאת אמר (מ"א יט יא) מפרק הרים ומשבר סלעים דחבילו ותברו אודנייהו בכה כמלקדמין ואמר אי עמא קדישא אי עמא קדישא דקודשא בריך הוא:</p>	<p>בכה רבי שמעון אמר אי חסיד קדוש אהרן משוח של האל הגדול בחסידותך נפלו כמה מהעם הקדוש ואתה לא היית יודע להשמר מה עשו כשהגיעו שש שעות והיום היה במשקל לקחו את אותו זהב שפרקו מאזניהם למה משום שמי שצריך לעשות כשוף לא מתבקש לחוס עינו על ממון והם אומרים השעה עומדת לנו אם איננו מעכבים זו אינה שעה לחוס על הזהב מיד ויתפרקו כל העם מה זה ויתפרקו כמו שנאמר (מלכים א יט) מפרק הרים ומשבר סלעים שהשחיתו ושברו את אזניהם בכה כמקדם ואמר אי עם קדוש של הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>פתח רבי שמעון בבכיה ואמר (שמות כא ו) והגישו אדניו אל האלהים וגו' הא אוקמוה חברייא און דשמע בסיני (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים וגו' ואיהו פריק עול מלכות שמים מעליה וזבין גרמיה לאחר <תרצע ואלין> (תעקר אלין) הייביא רשיעין <גוברין> בישין בתיאובתא <דלהון> למהדר לסרחהנייהו לא בעו מנשיהון ובניהון אלא חבילו <אורחיהו> (ס"א אודנייהו) <ואתפרקו מעול שמיא דפקיד להו משה ותברו <אוננייהו> (אדנייהו) דלית לון חולקא <בשמא קדישא ועמא קדישא> (כעמא רבא):</p>	<p>פתח רבי שמעון בבכיה ואמר והגישו אדניו אל האלהים וגו' הרי פרשוה החברים האזן ששמעה בסיני כי לי בני ישראל עבדים וגו' והוא פרק על מלכות שמים מעליו ומכר עצמו לאחר תרצע ואלו הרשעים החיבים אנשים רעים בתשוקתם לחזר לסרחונם לא רצו מנשיהם ובניהם אלא השחתת דרכם (אזניהם) והתפרקו מעל של שמים שצוה אותם משה ושברו אזניהם שאין להם חלק בשם הקדוש והעם הקדוש.</p>
<p>מה עברו פליגו תרווייהו ההוא דהבא חד נטיל</p>	<p>מה עשו חלקו שניהם אותו הזהב אחד</p>

¹⁴¹ מוסגר בדפ"ק.

¹⁴² חלקו הזהב, תרין שלישי בידא דחד ושליש בידא דאחרא, להבין סוד זה צריך להקדים כמה הקדמות. [בגליון. עוד י"ל שכוונתם היתה לעשות דבר ונוק' שור וחמור כמ"ש לקמן בעבר הדף. וידוע שהזכר הוא שני שלישי חב"ד חג"ת והנוק' שלישי אחד נה"י ושור קרוב לב"פ חמור.] ההקדמה האחת על מ"ש לעיל דף קסו ע"ב בסוד י"ש עולמות דתחות עלמא דאתי, פירש הרב זלה"ה בריש שמואל על פסוק (א ח) מעשרה בנים, ש"ש עולמות אלה הם בלאה ובגי' י' פעמים א"ל. הקדמה שניה שעל מה שאמר הזוהר קמב) שאלו הי"ש עולמות נחלקים לשני חלקים, דהיינו שני שלישים לחלק אחד שסודם או"ר גי' ר"ז והם לצד ימין, והחלק השני הוא ק"ג לשמאל, פירש הרב זלה"ה שעיקרם בחב"ד דז"א אלא שנמשכים עד חג"ת דיליה שעד שם התפשטות לאה. ושני חלקים העולים או"ר ה"ס מילוי אזוריים דמ"ה, שאם תקח ממנו השרש שהוא מ"ה נשאר פ"ה וממילוי קמ"ג תקח השרש שהוא כ"א וישאר קכ"ב, ופ"ה וקכ"ב גי' או"ר, וק"ג נשארים בגבורה כמנין עג"ל. אך לא מצאתי בשום מקום קמ"ד סוד ק"ג מהו. ונלע"ד שהם מסוד אזורי ס"ג דהיינו קס"ו, הסר משם השרש שהוא ס"ג ישאר ק"ג, ולפי שהם מס"ג הם בשמאל. ההקדמה השלישית מ"ש בליקוטי תורה פרשת וישלח, כי זה סוד מנחה ששלח יעקב לעשו שאחיותו מצד שמאל, אבל עשו אמר לו (בראשית לג, ט) י"ש לי רב, ורמז לו שבעוונות ישראל ח"ו יש לו כח לינק גם מן האו"ר ויהיו לו כל הי"ש, אלו דברי הרב זלה"ה. ונראה לי שלכן גם המנחה נקראת ש"י שהוא כשמתייחדים האו"ר והק"ג, ואולי שזה סוד מנחה גדולה וקטנה, כי הגדולה להיותה קרובה לבקר אור יש שם הארה מצד האור שהוא ממדת הגדולה, וזהו מנחה גדולה, אבל מנחה קטנה שהיא קרובה ללילה אז מסתלקת הארת האור והנה במה שהקדמנו תבין היטב כוונת אותם הרשעים במה שחלקו הזהב לשני חלקים הנזכרים, ביד האחת שכנגד נצח היו שני שלישים וביד האחרת שהיא כנגד ההוד חלק אחר דשמאל (רמ"ז).

זהר כי תשא

<p>תרין <שלישין> וחד שלישי¹⁴³ כמו לקבל שמשא בשית שעתין עבדו חרשיהו ובלטו בלטיהון בהרשא דפומא כיון דמטא שירותא דשבע ארימו תרווייהו ידיהו על ידוי דאהרן ומנלן דמידא דתרווייהו¹⁴⁴ נטל ולא יתיר¹⁴⁵ דכתיב (שמות לב ד) ויקח מידם תרווייהו הווי ולא יתיר כיון דאיהו קביל מידם תרי ולא ידיהם¹⁴⁶ קלא נפק ואמר (משלי יא כא) יד ליד לא ינקה רע דכתיב (שמות לב כב) כי ברע הוא אייתי רע לעלמא:</p>	<p>נטל שני שלישים ואחד שלישי עמדו כנגד השמש בשש שעות עשו כשפיהם וכשפו בלהטיהם בכשוף של הפה כיון שהגיעה ראשית השעה השביעית שניהם הרימו ידיהם על ידי אהרן (ומנין שמהיד של שניהם נטל יד אחת ולא יותר) שכתוב ויקח מידם שניהם היו ולא יותר כיון שהוא קבל מידם (שתים ולא ידיהם) יצא קול ואמר יד ליד לא ינקה רע שכתוב כי ברע הוא הביא רע לעולם.</p>
<p>רוא דמלה אינון רשעים הייבין חרשין בנוי דבלעם הייבא בני בנוי דלבן רשיעא חמו דכוס של ברכה בימין איהו ומן ימינא אתקף תדיר (ס"א יתיר) אמרו אי יהא בסטר דא ההוא רישא דימינא¹⁴⁷ הא תוקפא דילן כדקא יאות:</p>	<p>סוד הדבר אותם החוטאים הרשעים מכשפים בני בלעם החוטא בני בניו של לבן הרשע ראו שכוס של ברכה היא בימין ומהימין מתחזקת תמיד (יותר) אמרו אם יהיה בצד הזה אותו ראש של הימין הרי העצמה שלנו כראוי.</p>
<p>כיון דמטא שבע שעתין דיומא יהבו ליה לאהרן מיד אי איהו הווי אמר לון שווי ליה בארעא בקדמיתא ואנא אטול לא הווי יכלין בהרשיהו כלום אלא מידם נטל וקרא מתרעם ואמר ויקח מידם חמו מה (ד) עבד אהרן גבר נביאה גבר חכים לא ידע לאסתמרא דאלו נטיל מארעא כל חרשין דעלמא לא הווי יכלין לאצלחא אבל במה אצלחו בעובדא דא בנין דויקח מידם ולא מארעא:</p>	<p>כיון שהגיע שבע שעות של היום נתנו לו לאהרן מיד אם הוא היה אומר להם שימו אותו בארץ בתחלה ואני אטל לא היו יכולים בכשפיהם לעשות כלום אלא נטל מידם והכתוב מתרעם ואומר ויקח מידם ראו מה עשה אהרן איש נביא איש חכם שלא ידע להשמר שאלו נטל מן הארץ כל כשפים שבעולם לא היו יכולים להצליח אבל במה הצליחו במעשה הזה משום שויקח מידם ולא מן הארץ.</p>
<p>ויצר אותו בחרט לאו כמה דחשבין בני נשא דעבד ציורין במחוגה או במלה אחרא אלא אתא קרא לאוכחא מלה דאהרן (ד) לא ידע לאסתמרא אילו כד נטל מידיהון הווי שדי לארעא ואף על גב דיטול ליה לבתר לא הווי:</p>	<p>ויצר אתו בחרט לא כמו שחושבים בני אדם שעשה ציורים במחוגה או בדבר אחר אלא בא הכתוב להוכיח את הדבר שאהרן לא ידע להשמר אלו כשנטל מידיהם היה זורק לארץ ואף על גב שאחר כך יטל אותו אז לא היה</p>
<p>קצב/ב</p>	
<p>אצלח עובדא בישא דא אבל בכלא סיועא בישא הווי דנקיט דהבא ושמריה מעינא¹⁴⁸ בישא באתר ביש מאי ויצר אותו בחרט דשוי כל דהבא בכיסא חדא ואסתמר <מעינא> כדין סליק כלא לעובדא:</p>	<p>מצליח המעשה הרע הזה אבל בכל היה סיוע רע שלקח זהב וטמנו מהעין רע אחר רע מה זה ויצר אתו בחרט ששם את כל הזהב בכיס אחד ונשמר מהעין ואז הכל עלה למעשה.</p>

¹⁴³ יונוס ויומברוס נגד ב' זרועות, שהם אהרן ומשה, והחסד לוקח ב' שלישית סוד ר"ז, והגבורה בסוד ק"ג עלמין שהוא גימ' עג"ל ור"ז גימ' אור (רח"ו).

¹⁴⁴ (ס"א יד מכל חד נטל) נוסף בדפ"ו.

¹⁴⁵ "ומנלן דמידא דתרווייהו נטל ולא יתיר" מוסגר בדפ"ק.

¹⁴⁶ "תרי ולא ידיהם" מוסגר בדפ"ק.

¹⁴⁷ כי תאוותם לינק מהחסדים (רח"ו).

¹⁴⁸ (ס"א ביש בתר ביש) נוסף בדפ"ו.

עמוד | 27

זהר כי תשא

<p>בספרא דחנוך אשכתנא דהוה אמר הכי ברא יחידא¹⁴⁹ <יתייליד> (אתייליד) להווא רישא חוורא¹⁵⁰ וכד ייתון¹⁵¹ מבשרא דחמר¹⁵² יטעון ליה¹⁵³ בהווא¹⁵⁴ דעייל¹⁵⁵ <נ"א דנטיל> מרגלן¹⁵⁶ בזגין דדהבא¹⁵⁷ בלא דעתא¹⁵⁸ דיליה ודיוקנא <י> צייר בציורא בחרט <מאי בחרט> בחרט אנוש דא קלמוסא דאנוש¹⁵⁹ חייבא ד<א> טעי לבני נשא:</p>	<p>בספרו של חנוך מצאנו שכך היה אומר בן יחיד יולד לאותו ראש הלבן וכשיבאו אותם מבשר החמורים יטעו אותו באותו שיכניס (שיטל) מרגליות בפעמוני זהב ללא דעתו ודמות תציר בציור בחרט מה זה בחרט בחרט אנוש זהו קולמוס של אנוש הרשע שהטעה בני אדם.</p>
<p>ודאי דא ברירא דמלה דאנוש כד אטעי עלמא בקלמוסא הוה רשים רשימין דכל דיוקנין ופלהנין נכראין בהווא קלמוסא (רשים רשימו) ועל דא <כתיב> (הוא) בחרט הווא דאשתמודע למעבד הכי ודא הוא ברירו <דמלה>:</p>	<p>ודאי זהו ברור הדבר שאנוש כשהטעה את העולם בקולמוס היה רושם רשומים של כל הדמיות ועבודות זרות באותו קולמוס (רשם רשום) ולכן כתוב בחרט אותו שנודע לעשות כך וזהו ברור הדבר.</p>
<p>וכלא הוה¹⁶⁰ דודאי בכיסא ארמי דהבא וכסי ליה מעינא כמה דאמרו אינון הרשין והכי אצטריך בזיני דחרשין אלין ודא הוא עובדא דחרשין אלין מלה <ד> אצטריך באתגליא לאתגלאה לבתר אצטריך טמירו וכסויא בקדמיתא¹⁶¹ דיתכסי</p>	<p>והכל היה שודאי בכיס השליך הזהב וכסה אותו מן העין כמו שאמרו אותם מכשפים וכך צריך במיני הכשפים הללו וזהו מעשיהם של הכשפים הללו דבר שצריך בגלוי לגלות אחר כך צריך הסתרה וכסוי בראשונה שיתכסה מן העין ואחר</p>

¹⁴⁹ אהרן (אור יקר). הענין הוא ברא יחידא הוא ישראל רישא חוור' הוא אברהם סוד החסד וכד ייתון מבשרא דחמרי הם המצריים וערב רב יטעון ליה להווא בן ע"י העגל (זהר הרקיע). אהרן הכהן ונולד להווא רישא חוורא שהוא כהן של מעלה (רח"ו). הם ישראל כמ"ש בני בכורי ישראל (מ"מ).

¹⁵⁰ חסד (אור יקר). הוא ז"א שבנינו מהחסדים כנודע (מ"מ).

¹⁵¹ הם ערב רב שיצאו ממצרים שנאמר עליהם אשר בשר חמורים כו' (רח"ו).

¹⁵² יונוס ויומברוס אשר בשר חמורים בשרם (אור יקר). הם ערב רב (מ"מ). ענין העגל, צריך לדעת כונת הערב רב מה היתה, בעשותם עתה זה העגל. כבר הודעתין בפסוק ויקם מלך חדש על מצרים, ענין בלעם, וענין הערב רב, איך הם מן הסיגים והזוהמא של מרע"ה, אשר נשמתו היתה מן הדעת עצמו דז"א, מבחי' מוחין דאבא. אבל עדיין היה בהם תערובת ניצוצות קדושה, ולכן נזדרז משה בכל כחו, להכניס הערב רב תחת כנפי השכינה. וכן מצינו בבלעם, שארז"ל עליו ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם, ובאומות העולם קם, ומנו בלעם. גם הודעתין בפסוק ותגנוב רחל את התרפים אשר לאביה, כי לבן הארמי נתגלגל בבלעם בן בעור, כי בעור הוא בנו של לבן, ואביו של בלעם. והנה כל אותה המשפחה, הם משורש אחד הנזכר, שהם סיגי נשמת מרע"ה. והם, לבן, ובעור, ובלעם, ובניו יונוס ויומברוס, הנז' בסוף בפרשת תשא. ולכן כלם היו קוסמים ומנחשים גדולים, לא היו כמותם בעולם (שעה"פ כי תשא).

¹⁵³ הטעו את אהרן במעשה העגל ולא הרגיש בטעותם (רח"ו). פי' הטעו אותו בהווא דעייל מרגלן (מ"מ).

¹⁵⁴ ר"ל הטעו ערב רב לישראל ע"י אהרן שהיה נכנס להיכל בפעמוני זהב ומרגליות בתוכם, והוא ח"ו לא נתכוון לכך וז"ש בלא דעתא דיליה. ולפי פירוש זה לא א"ש מ"ש הזהר דעייל מרגלן בזגין דדהבא דהו"ל בהווא דעיילא במרגלן ובזגין וכו', ומפני דקדוק זה בחר הרח"ו בדרך הראשון (מ"מ).

¹⁵⁵ כמו שמתעסק בלא דעת ומכניס המרגלים בפעמונים של זהב (רח"ו)

¹⁵⁶ אהרן נושא אבני החשן (אור יקר). פי' שיתכפר להם עון זה ע"י אבני החושן בזגין דדהבא שהם פעמוני המעיל (זהר הרקיע).

¹⁵⁷ במעיל פעמון זהב ורמון וכו' (אור יקר).

¹⁵⁸ כך אהרן עשה את העגל, והיה דעתו לצייר בו ציורים בחרט ולעכב אותם, ובניי ביני יבא משה, והם הטעו אותו ועשו כשפים בקולמס אנוש חייבא, ויצא העגל בכח הכשפוף (רח"ו).

¹⁵⁹ היינו הכישוף שלא מדעתו (אור יקר). בסדר כתיבת התפילין כתב הרב זלה"ה שקולמוס ה"ס יסוד אמא. וגם ידוע שענין הכתיבה הוא בסוד חג"ת שהם סוד הידים הכותבות כמ"ש בכוונות ראש השנה. ולפי זה יכון שיסוד תבונה שמתגלה שם הוא הקולמוס (רמ"ז).

¹⁶⁰ פי' דרשינן ויצר אותו בחרט שהיה צייר ציורין בחרט אנוש שנתנו לו ערב רב, ועוד דרשינן בחרט היינו הכיסא שהוא הכניס הזהב וכסיליה מעינא (מ"מ).

¹⁶¹ ור"ל, דבר שרצינו שיתגלה לבסוף צריך תחלה לכסותו מעיני כל חי שלא תשלוט בו עין הרע, ולכך כשיתגלה לבתר יהיה בקיום חזק (מ"מ).

זהר כי תשא

<p>מעינא ובתר יפוק אומנא לאומנותיה ומלה דאצטריך בכסויא לבתר¹⁶² אצטריך באתגליא בקדמיתא:</p>	<p>כך יצא האמן לאמנותו ודבר שצריך אחר כך כסוי צריך בראשונה בגלוי.</p>
<p>השתא בני רחימאי רחימין דנפשא >י> מה אעביד ודאי אצטריכנא לגלאה אציתו ואטמירו מלין בסטר קדושה ההוא אלהים דקשוט מלך על עלמא בתלת מלין¹⁶³ >עלמין<¹⁶⁴ אתתקף¹⁶⁵ בבריאה ביצירה בעשיה¹⁶⁶ והא אתמר רזא דכל חדא וחדא הכא לקבל בריאה ויקח מידם מלה דלא הוה ביה עד כען כלום לקבל יצירה ויצר אותו בחרט לקבל עשיה ויעשהו עגל מסכה מאן חמא חרשין בכל עלמא כאלין:</p>	<p>עכשיו בני אהובי אהובי נפשי מה אעשה ודאי שצריך לגלות הקשיבו והסתירו הדברים בצד הקדושה ההוא אלהים אמת מלך על העולם בשלשה (דברים) עולמות (אלו) התחזק בבריאה ביצירה בעשיה והרי נאמר הסוד של כל אחד ואחד כאן כנגד בריאה ויקח מידם דבר שלא היה בו עד עכשיו כלום כנגד יצירה ויצר אתו בחרט כנגד עשיה ויעשהו עגל מסכה מי ראה ככשפים האלה בכל העולם.</p>
<p>השתא אית למימר וכי לא כתיב ואשליכהו באש ולא יתיר¹⁶⁷ וכדין ויצא העגל הזה והשתא את אמרת ויעשהו עגל מסכה אלא חס ושלום דאהרן עב(י)ד וקרא אוכה דכתיב (שמות לב כ) ויקח את העגל אשר עשו אבל ממה דכתיב (שם ד) ויקח מידם וכתיב (שם) ויצר אותו מחילא דתרין אלין אתעביד¹⁶⁸ כלא כביכול הוא עביד ליה דאי תרין אלין לא הוו לא >אתעביד ולא נפק< (יתעביד ולא נפיק) לאומנותא אבל מאן >גרם< דאתעביד¹⁶⁹ (ב) אינון תרין כביכול ויעשהו איהו ודאי עשהו¹⁷⁰ בעוד דאיהו לקח מידם אינהו הוו עבדי חרשיהו ומלחשי בפומייהו ומשכי (זעיר) רוחא לתתא מן סטרא אחרא:</p>	<p>עכשיו יש לומר וכי לא כתוב ואשליכהו באש ולא יותר ואז ויצא העגל הזה ועכשיו אתה אומר ויעשהו עגל מסכה אלא חס ושלום שאהרן עשה והכתוב מוכיח שכתוב ויקח את העגל אשר עשו אבל ממה שכתוב ויקח מידם וכתוב ויצר אתו מכח שני אלה נעשה הכל כביכול הוא עשה אותו שאם שני אלה לא היו לא היה נעשה ולא יוצא לאמנות אבל מי גרם שנעשה שני אלה (כביכול ויעשהו הוא ודאי עשהו) בעוד שהוא לוקח מידם הם עשו כשפיהם ולוחשים בפיהם ומושכים רוח למטה מהצד האחר.</p>
<p>ומשכו תרין רוחין כחדא חד מן דבר וחד מן נוקבא¹⁷¹ דכר אתלבש בדיוקנא דשור נוקבא</p>	<p>ומשכו שתי רוחות כאחת אחת מהזכר ואחת מהנקבה שכשמתלבש הזכר בדמות</p>

¹⁶² פ' דב' ודבר שרצינו לכסותו לבסוף יהיה נגלה תחלה, כיון שרצינו לכסות לבסוף אפילו יתגלה תחלה אין לו היזק (מ"מ).

¹⁶³ מוסגר בדפ"ק.

¹⁶⁴ (אלין) נוסף בדפ"ו.

¹⁶⁵ בראשית קעז ע"ב רח ע"א (הערת הזהר).

¹⁶⁶ עם היות שאין לקלי' אחיזה באצילות כלל, ולא בבריאה וביצירה אחיזתם בזרות ועיקרם בעשיה, כבר פירשנו שענינם היות הדברים בדקות, ואחר כך בגילוי יותר, ואח"כ בגילוי יותר, וכן יורדים מדרגה לדרגה, והוא ענין [זה] [זהב] מרכבה לכל דבר דק, ולזה עשו אלו ג"כ מרכבה לקלי' בריאה יצירה עשיה להמשכיה למטה בצורת העגל (אור יקר).

¹⁶⁷ חשיב עליה קרא כאלו עשאו אהרן ומ"ש כביכול הוא עביד ליה מפני כבודו של אהרן אר"ש כ"ב אותיות התורה הם שיכולים לומר דאהרן עביד ליה (מ"מ).

¹⁶⁸ פ' מכח ב' דברים אלו שעשה א' שויקח מידם ויצר אותו בחרט דכסי ליה מעינא נעשה העגל ולכך אע"פ דכתיב ואשליכהו באש ויצא וכו' (מ"מ).

¹⁶⁹ ליחעצ'ד (מ"מ).

¹⁷⁰ "כביכול ויעשהו איהו ודאי עשהו" מוסגר בדפ"ק.

¹⁷¹ סמא"ל וליל"ת (אור יקר). הם דר"נ דנוגה, כמ"ש הכתוב עשו להם עגל מסכה עגל נגד דכר דנוגה (מ"מ).

זהר כי תשא

<p>בדיוקנא דחמור¹⁷² תרווייהו הוו כלילין כחדא אמאי תרין אלין אלא שור הא אתמר חמור אמאי בנין דהרשין אלין דמצראי כתיב בהו (יהזקאל כג כ) אשר בשר חמורים בשרם:</p>	<p>השור הנקבה בדמות החמור ושניהם היו כלולים כאחד למה שני אלה אלא שור הרי נאמר וחמור למה משום שבמכשפים המצריים הללו כתוב בהם אשר בשר חמורים בשרם.</p>
<p>ועל דא כל אינון דישראל דמיתו אתחברו בהדיהו בלכהון ובנין דהוו תרין דיוקנין כתיב (שמות לב ד) אלה אלהיך ישראל¹⁷³ ולא כתיב זה אלא אלה תרין הוו (דהוו) כחדא אשר העלוך מארץ מצרים העלוך ולא העלך:</p>	<p>ולכן כל אלו מישראל שמתו התחברו עמהם בלבם ומשום שהיו שתי דמיות כתוב אלה אלהיך ישראל ולא כתוב זה אלא אלה שנים היו כאחד אשר העלוך מארץ מצרים העלוך ולא כתוב העלך.</p>
<p>כתיב (שם) ויעשהו עגל מסכה ויאמרו ויאמר לא כתיב אלא ויאמרו דאהרן לא אמר מדי תנינן¹⁷⁴ מאה ועשרים [והמש] קנטרין¹⁷⁵ הוו ביה היך כתיב (שם) ויקח מידם וכי בידם הוו כל אלין קנטרין אלא מכללא דאינון קנטרין נטלו מלי ידיהו¹⁷⁶ וההוא זעיר אסתלק על כלא כאילו הוה כלא בידיהו:</p>	<p>ויעשהו עגל מסכה ויאמרו לא כתוב ויאמר אלא ויאמרו שאהרן לא אמר דבר שנינו מאה ועשרים וחמש קנטרים היו בו איך כתוב ויקח מידם וכי בידם היו כל הקנטרים הללו אלא מכלל של אותם קנטרים לקח מלא ידיהם ואותו מעט התעלה על הכל כאלו הכל היה בידיהם.</p>
<p>תא הוי מה כתיב (שמות לב ה) וירא אהרן ויבן מזבח לפניו אי חסידא קדישא כמה רעותך הוה לטב ולא ידעת לאסתמרא כיון דארמי ליה בנורא אתקף¹⁷⁷ הילא דסטרא אחרא תמן בנורא ונפק:</p>	<p>בא וראה מה כתוב וירא אהרן ויבן מזבח לפניו אי חסיד קדוש כמה רצונך היה לטוב ולא ידעת להשמר כיון שזרקו לאש התחזק כח הצד האחר שם באש ויצאה</p>
<p>קצנ/א</p>	
<p>דיוקנא דשור כמה דאתמר בתרין משיכין¹⁷⁸ דסטרא אחרא מיד וירא אהרן מהו וירא אהרן חמא דסטרא אחרא >אתתקף מיד ויבן מזבח לפניו דאלמלא >(אתקף ואלמלא) דאקדים ובנה מזבח דא עלמא אתהדר לחרבנא:</p>	<p>דמות שור כמו שנאמר בשתי המשכות של הצד האחר מיד וירא אהרן מה זה וירא אהרן ראה שהצד האחר התחזק מיד ויבן מזבח לפניו שאלמלא הקדים ובנה המזבח הזה העולם היה חוזר לחרבנו.</p>
<p>ללסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא חמא לגיונא דמלכא דההוא לסטים נפק בחילא תקיף >מה עבד ההוא לגיונא > אשתדל בהדי מלכא לנפקא בארחה >ו< משיך ליה ההוא לגיונא בההוא ארחה >עד דאזיל ההוא לסטים בההוא ארחה > חמא דיוקנא דמלכא קאים קמיה כיון דחמא ליה למלכא דהוה אזיל קמיה בארחה מיד</p>	<p>ללסטים שהיה יוצא לאבד ולהרג בני אדם ראה לגיון המלך שאותו הלסטים יוצא בכח חזק מה עשה אותו לגיון שדל את המלך לצאת לדרך ומשך אותו הלגיון לאותה הדרך כשעדין הלסטים הולך באותה הדרך ראה דמות המלך עומדת לפניו כיון שראה את המלך שהיה הולך לפניו בדרך מיד נרתע וחזר לאחור.</p>

¹⁷² לפי זה ראשונה הוא אדם והוא סוד דבקותה למעלה, ואז נקרא אדם בליעל איש און, וברדתה למטה נקראו עשר כחות שהם נגדיות לעשר ספירות שור, וז' היכלות שהם נקבה לעשר כחות הנזכרים נקראים חומרים, והיינו עשר החמורים ועשר אתונות דיוסף שלמד במצרים והאריכו בהם בזהר בפרשת פקודי (אור יקר).

¹⁷³ כנגד אותם שנדבקו עמהם בהרהור הלב (אור יקר).

¹⁷⁴ ויקרא עט ע"א (הערת הזהר).

¹⁷⁵ פי' ק"כ צירופי אלהים עם ה' אותיות אלהים גי' קכ"ה (מ"מ). עי' הערה בעמוד קצא ע"ב בשם ספר הדע"ה ח"א דף ב ע"ב.

¹⁷⁶ שליש הא' וב' שלישים השניים שכן היה צורך המעשה כדפי' לעיל (אור יקר).

¹⁷⁷ אתתקף (דפ"ו).

¹⁷⁸ הזהב הגשמי היה סומק "דיוקנא דשור", אמנם הרוח הפנימי היו "תרין משיכין" שור וחמור כדפי' (אור יקר).

זהר כי תשא

נרתע ואהדר לאחורא:	
<p>כך וירא אהרן דסטר אחרא אתקף אחיד באסוותא ואתקף בסטר קדושה ושוי ליה קמיה כיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלכא דקאים קמיה מיד אהדר לאחורא ואתחלש תקפיה וחיליה דהא אתקף מיד ויבן מזבחה לפניו¹⁷⁹ ומזבחה דא אתגבר ואתחלש סטרא אחרא:</p>	<p>כך וירא אהרן שהצד האחר מתגבר אחז ברפואה והחזיק בצד הקדושה ושם אותו לפניו כיון שראה הצד הרע את דמות המלך שעומד לפניו מיד חזר לאחור ונחלש כחו וחילו שהרי התחזק (מיד ויבן מזבחה לפניו) והמזבחה הזו התגבר ונחלש הצד האחר.</p>
<p>תא הזי מה כתיב¹⁸⁰ (שמות לב ה) ויקרא אהרן ויאמר חג ליהויה מחר חג ליהויה ולא לעגל¹⁸¹ ולסטר קדושה עבד ולסטר קדושה¹⁸² קרא ואמר ודא אסוותא אקדים דאלמלא <דעבד> דא לא קאים עלמא על קיומיה ועם כל דא לא שכיך¹⁸³ רוגזיה מאהרן אף על גב דלא אתכוון לבייש:</p>	<p>בא וראה מה כתוב ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר חג לה' ולא לעגל ולצד הקדושה עשה ולצד הקדושה קרא ואמר וזו הרפואה שהקדים שאלמלא עשה את זה לא עמד העולם על מקומו ועם כל זה לא שכך רגזו מאהרן אף על גב שלא התכוון לרע.</p>
<p>אמר ליה קודשא בריך הוא אהרן תרין חרשין אלין משכו לך למה דבעו חייך תרין בנך יפלון¹⁸⁴ ועל חובא דא יתפסקון¹⁸⁵ <ס"א ובחובא דא יתפסון> הדא הוא דכתיב (דברים ט כ) ובאהרן התאנף יהויה מאד להשמידו מאי להשמידו אלין בנוי כמה דאת אמר (עמוס ב ט) ואשמיד פרוי ממעל דפרי דבר נש בנוי אינון:</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא אהרן שני המכשפים הללו משכו אותך למה שרצו חייך ששני בניך יפלו ועל החטא הזה ימותו (ובחטא הזה הם יתפסו) זהו שכתוב (דברים ט) ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו מה זה להשמידו אלו בניו כמו שנאמר (עמוס ב) ואשמיד פרוי ממעל שפריו של אדם אלו הם בניו.</p>
<p>תא הזי אהרן שוי ליה לההוא מזבחה לפניו ועגלא תב לאחורא בנוי שוו לסטר אחרא לפניו וסטר¹⁸⁶ קדושה אהדר לאחורא דכתיב (ויקרא י א) ויקריבו לפני יהויה לפני יהויה שוו אתפסו בחובה דא:</p>	<p>בא וראה אהרן שם את אותו מזבחה לפניו והעגל שב לאחוריו בניו שמו את הצד האחר לפניו וצד הקדושה חזר לאחור שכתוב (ויקרא י) ויקריבו לפני ה' לפני ה' שמו נתפסו בחטא הזה.</p>

¹⁷⁹ "מיד ויבן מזבחה לפניו" מוסגר בדפ"ק.

¹⁸⁰ זו ראייה שאין בנין המזבחה לצורך העגל, דסלקא דעתך אמינא הואיל ודעתו להפרידם מישראל בנה גם את המזבחה לערב רב קמל"ן (רמ"ז).

¹⁸¹ פי' שלכן פירט את ה' כדי להכניע את כח העגל שכחו משם אלקי"ם וכנז"ל קצא ע"ב, כי משה במצרים שמא דאלהים לא דכיר וכו', אלא שם המיוחד שאין בו שום אחיזה לחיצונים, מה שאין כן שם אלהים כי על כן הוא לשון רבים להורות שיתוף כביכול שהרי ממנו ההשתלשלות עד שמגיע לכח החיצונים, ועיין לקמן דף רטז ע"א דבר גדול בסוד (ויקרא יט יד) ויראת מאלהיק, שפי' אות המ"ם הוא מ"ם מקצתית לפי מ"ש הרב זלה"ה (רמ"ז).

¹⁸² פי' כמו שבעגל נצטרפו דיבור ומעשה כן רצה אהרן לתקן המעוות במעשה ודיבור (רמ"ז).

¹⁸³ כי כבר נפגמה המלכות וחזרו רגליה לרדת מות (רמ"ז).

¹⁸⁴ פשוטו הוא שיפלו בטעות, וגם ר"ל יפלו למטה לשיוכלו החיצונים להאחז בנפשם (רמ"ז).

¹⁸⁵ שחטאם היה מעין שגגת אהרן כנזכר בגליון הנכחי. ולכן "ובחובא דא יתפסון", כי כך המדה (לד ז) פוקד עוון אבות על בנים, ובפרט בהתעורר אותו המעשה כי אז שולח אש קדוש ממרום על המזבחה ואז התקוטטה אש זרה והסכילה דעת נדב ואביהוא כי נעור האש שהושלך בו העגל, ורצתה הנוק' להנקות מאותו הפגם, וזה בהמסר בני אהרן ביד החיצונים, כי בזה נקדש משכן קדש. ואם תעמיק בענין תמצא שתקנת הקדושה נמשכה מאותו קלקול שעשו בחשבם לתקן (רמ"ז).

¹⁸⁶ ר"ל שנתאחזו החיצונים באורות המתגלים בזעיר מן החזה ולמטה ששם עץ הדעת טוב ורע, והיינו לפני ה', שרצו לתקן את הנוק' ולהביאה לפניו בהיות כח לחיצונים להאחז שם, והיינו אש זרה. אבל אהרן תקן מעוות שגגתו כי שוו ליה לההוא מזבחה לפניו, שלהיותו מסוד אבא הגין על השכינה והבריח החיצונים, ונמצא שמעשה האב בתחילה עשו הבנים לכתחילה, כי הוא עשה מבלי דעת להשתתף עם מחשבת הזרים להמשיך דינים קשים לנוק', וכוונתו היתה לשם שמים, כי לא מבעיא שלא כיון לכך אלא אדרבה חשב להפריד הרע מן הטוב, ובניו עשו מדעת במחשבה טובה שחשבו שהיה די בכוחם לבנות הנוק' (רמ"ז).

זהר כי תשא

<p>אהרן חשב דבין כך ייתי משה¹⁸⁷ <ועל דא> ההוא מזבח לא סתיר ליה משה דאילו הוה כמה דחשבין בני נשא מלה קדמאה דאבעי <למשה לנתצא לההוא מזבח אצטריך כמה דנבי עדו על מזבח דבית אל ונבואתיה על ההוא מזבח הוה אבל הכא מלה אחרא הוה כמה דאתמר וכתביב (שמות לב כ) ויקח את העגל אשר עשו ולא כתיב וינתץ את המזבח:</p>	<p>אהרן חשב שבינתים יבא משה ולכן את אותו מזבח לא הרס משה שאלו היה כמו שחושבים בני אדם הדבר הראשון שהצטרך משה לנתץ את אותו מזבח היה צריך כמו שהתנבא הנביא עדו על המזבח בבית אל ונבואתו על אותו מזבח היתה אבל כאן היה דבר אחר כמו שנתבאר וכתוב ויקח את העגל אשר עשו ולא כתוב וינתץ את המזבח.</p>
<p>תא חזי ויקרא אהרן¹⁸⁸ אכריזי איהו בקלא ואמר כתיב הכא ויקרא ויאמר וכתביב ביונה (יונה ג ד) ויקרא ויאמר מה להלן כריזי לדינא אופ הכא כריזי לדינא חג ליהויה מחר נבי נבואה בההוא רוח דמזבח דזמין דינא לשריא עלייהו חג¹⁸⁹ ליהויה למעבר בכי דינא:</p>	<p>בא וראה ויקרא אהרן הוא הכריז בקול ואמר כתוב כאן ויקרא ויאמר וכתוב ביונה ויקרא ויאמר מה שם הכריז לדין אף כאן הכריז לדין חג לה' מחר נבא נבואה באותה רוח של מזבח שעתיד הדין לשרות עליהם חג לה' לעשות בכם דין.</p>
<p>ותלת דינין הוו חד ויגוף יהויה את העם וחד בבני לוי וחד דאשקי לבני ישראל והיינו חג דבני לוי ליהויה דויגוף יהויה מחר דאשקי לון משה¹⁹⁰ וביתו בההוא ליליא ולמחר אשתכחו נפיהין ומתין ואינן מיין הוו מכשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין ועל דא חג ליהויה מחר וכל אסותא דעבר אהרן כגין דכתיב (שמות לב ה) ויבן מזבח לפניו:</p>	<p>ושלשה דינים היו אחד ויגוף ה' את העם ואחד בבני לוי ואחד שהשקה את בני ישראל והיינו חג של בני לוי לה' שויגוף ה' מחר שהשקה אותם משה ולנו באותו לילה ולמחר נמצאו נפוחים ומתים ואותם המים היו מכשכשים במעיהם כל הלילה ובבוקר נמצאו מתים ולכן חג לה' מחר וכל הרפואה שעשה אהרן משום שכתוב ויבן מזבח לפניו.</p>
<p>תא חזי ההוא מזבח¹⁹¹ דכתיב (שם יט) וירא את העגל ומחלת ואילו מזבח לא כתיב דהא אהרן מנדע הוה ידע דכתיב (שמות כב יט) זבח לאלהים יחרם בלתי ליהויה לבדו ודאי אשתזיב אהרן בעיטא טבא דדבר לנפשיה וכלא ברעותא שלים טב דלא אתכוין לבייש:</p>	<p>בא וראה (אותו מזבח של קדושה היה) שכתוב וירא את העגל ומחלת ואלו מזבח לא כתוב שהרי אהרן ידיעה היה יודע שכתוב זבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו ודאי נצל אהרן בעצה טובה שהנהיג לנפשו והכל ברצון שלם טוב שלא התכוון</p>

¹⁸⁷ נראה שירצה לתרץ קושיה אחת שיש בענין זה, והוא שגם בתיקון שעשה אהרן בבנין המזבח נראה שהיה פגם כעין דבניו, שהם ע"ה חטאו במה שעשו מה שעשו לבדם ולא שתפו עמהם את משה ואהרן וכמ"ש הרב זל"ה ונזכר בגליון האחר, ואם כן מה תיקון יוכל אהרן לעשות לבדו, ולזה השיב שאהרן נשתתף עם משה במחשבתו ונתייחד עמו בדעתו והיינו דיוק מלת חשב, דאילו כפשוטו לא תכון כי לא יצדק לומר טעם חשב אלא במה שלא היה בו אלא טעם זה וכמו שפ"י רש"י בחומש, אבל לפי מה שהקדים רשב"י שהקדים רפואה לעולם בבנין המזבח למה ליה טעם אחר, אלא ודאי שהוא נמשך למ"ש כי נתייחד אהרן במחשבתו עם משה ומתרווייהו תסתיים מלתא לתקן המלכות. כמה דחשבין, שעשה כן לפייסם, ואפילו לפי רש"י שפירש שבנה מזבח לדחותם, מכל מקום הרואים חשבו שנעשה לשם העגל והו"ל תקרובת עבודה זרה החמורה מע"ז, ואם כן היה לו למשה לנותצו בתחילת הכל ולא מצינו שניתצו כל עיקר. וז"ש ולא כתיב וינתץ, פי' לא בתחילה ולא בסוף מפני שנעשה לשם שמים (רמ"ז).

¹⁸⁸ זו ראייה על צדקתו של אהרן ששרתה עליו רוח הקדש שסודו במלכות כידוע, שה"ס המזבח שבנה, ובמצותה עשה דבר זה. ולכן מביא מענין יונה שקריאתו היתה להתראת דין במצות ה'. ותלת דינין הוו וכו', השכל שסידרם בשני סדרים, סדר אחד למאי דסליק קרא ואמר בפ"י הפסוק, הסדר השני לפי מדרגתם, כי דין הראשון עשאו ה', והשני עשה [משה] בציווי כה אמר ה', והשלישי מדעתו של משה, ובפ"י הפסוק הקדים החמור תחילה כי הנהרגים ע"י בני לוי היו החוטאים בעדים והתראה, וע"י ה' בעדים ולא התראה, ודמשה בלא עדים ובלא התראה וכפ"י רש"י (רמ"ז).

¹⁸⁹ לשון שברון כמו ויהתה אדמת יהודה לחגא לשון שבירה (רח"ו).

¹⁹⁰ ע"י הערה לעיל קצא ע"ב מספר הדעה ח"ב קלח ע"ג.

¹⁹¹ "ההוא מזבח" מוסגר בדפ"ק. "דקרושה הוה" (נוסף בדפ"ו).

זהר כי תשא

	לרע.
אמר ליה רבי אלעזר אבא ודאי הכי הוא וישראל לא היו אכל ירבעם דעבד עגלין הא ישראל הו ונגל עבדו אמר ליה ודאי ואוקמוה אכל ירבעם חטא והחטיא ולא כמה דאמרו דודאי חובא בישא ¹⁹² עבד >ובמלכות חטא<:	אמר לו רבי אלעזר אבא ודאי כך הוא וישראל לא היו אכל ירבעם שעשה עגלים הרי ישראל היו ועגל עשו אמר לו ודאי ופרשוה אכל ירבעם חטא והחטיא ולא כמו שאמרו שודאי חטא רע עשה ובמלכות חטא.
אמר ירבעם ודאי ידענא דהא סטר קדושה לא שריא אלא בלבא דכל עלמא ודא ירושלם אנא לא יכילנא לאמשכא לההוא סטר >הכא מה אעביד< (הכי מה עביד) מיד (מ"א יב כח) ויועץ המלך ויעש וגו' נטל עיטא בישא אמר הא:	אמר ירבעם הרי ודאי שהרי צד הקדושה לא שורה אלא רק בלב כל העולם וזו ירושלים אני לא יכול למשך את אותו הצד לכאן מה אעשה מיד (מלכים א יב) ויועץ המלך ויעש וגו' נטל עצה רעה אמר הרי
קצנ/ב	
סטרא אהרא >דאתמשכא< (דיתמשכא) מיד לכל אתר ¹⁹³ וכל שכן בארעא דא דתיאובתיה לאשראה בנווה ¹⁹⁴ אבל לא יכלא לאתלבשא אלא בדיוקנא דשור:	הצד האחר שנמשך מיד לכל מקום וכל שכן בארץ הזו שתשוקתו לשרות בתוכה אבל לא יכול להתלבש אלא רק בדמות של שור.
תרין >עגלים< אמאי ¹⁹⁵ אלא >אמר ירבעם במדברא< (במצרים ¹⁹⁶) הווי אינון חרשין דכתיב (יחזקאל כג כ) בשר חמורים בשרם [לאו אינון מצרים אלא] >הכא אינון< (הכא לאו אינון) תרין רוחין בישיין >יתלבשו< (אתלבשו) כדקא חזי לון דכר ונוקבא אינון ¹⁹⁷ >דכר הוה בבית אל ונוקבא< (נוקבא) הות בדין ומגו דכתיב (משלי ה ג) נפת תטפנה ¹⁹⁸ שפתי זרה אתמשכו ישראל אבתריה יתיר דכתיב (מ"א יב ל) וילכו העם לפני האחד עד דן ובגין כך תרין עגלין הווי ומשיך לון ירבעם בארעא קדישא והוה חובא עליה ועל ישראל ומנע	שני עגלים למה אלא אמר ירבעם (במצרים ובמדבר) במדבר היו אותם מכשפים שכתוב בשר חמורים בשרם (לא אותם מצרים אלא) כאן אותן שתי רוחות רעות יתלבשו כראוי זכר ונקבה הם שהרי הזכר היה בבית אל והנקבה היתה בדין ומתוך שכתוב נפת תטפנה שפתי זרה נמשכו ישראל אחריו יותר שכתוב וילכו העם לפני האחד עד דן ולכן היו שני עגלים ומשך אותם ירבעם לארץ הקדושה והיה חטא עליו ועל כל ישראל ומנע ברכות מן העולם ועליו כתוב (משלי כח) גוזל אביו ואמו וגו'.

¹⁹² ובמלכות חטא (רח"ו).

¹⁹³ מפני שהיא חושקת לעשות לה משכן בבני אדם ומה גם להחטיאם, ובלי הכנות מרובות היא נמצאת, כל שכן על ידי הכנה (אור יקר).

¹⁹⁴ בגויה (דפ"ו).

¹⁹⁵ דלא שייך בישראל טעמא דארמין לעיל אשר בשר וכו' (אור יקר).

¹⁹⁶ ובמדברא (נוסף בדפ"ו).

¹⁹⁷ פסל ומסכה הם ז'ין דנגה, וכנגדן ב' עגלי ירבעם, ועגל המדבר כולל שניהן, כמ"ש בפסוק (שמות לב ח) עשו להם עגל מסכה. ועגל גימטריא ק"ב, נגד ק"ב חרובין אשר שם [ע' שער אנ"כ ג' וז"ל, ג' מלויין אלו] (מילוי דעס"מ כלומר ללא הו"ה) חסרים מ"א היה נקרא קב חרובין שהם בחי' מלכים דאתחרבו עלמין קדמאין כנזכר באדרא ובספ"ד וכאשר נכנס בו זה הקב שהוא ג' מלויין הנ"ל אז הוא מתוקן ושלם, עכ"ל, וע' שער מאמרי רשב"י מג ע"ג, ועי' זהר ח"ג רטז ע"ב, שהוא כאשר חסר יחוד, מברכה וקדושה, וע' בשער מאמרי רשב"י מז ע"ד, ומסכה נגד פסל שם אדנ"י. וגם פסל נקרא ע"ש פסולת כנ"ל (פרק ג'), ונרמז בתיקונים (מז מג ע"א) ובתיקונים (קל"ב קנה ע"ב) איך קורא אל היצה"ר עץ הדעת טו"ר גופא וסוסיא. גם בריש מתניתא (תיקו"ז קנד ע"ב) קורא ללהט החרב המתהפכת שהוא עץ הדעת אוכמא בלא רגלין. והנה שבתאי טחול אוכם בלא רגלין, כי הנה הם בירורי המלכים הנקרא קב חרובין, בסוד (שבת סה ע"ב) הקיטע יוצא בקב שלו, וע"ש בתיקונים (סט דף קיט) כי כולם חגרין בעלי קבין, ע"ש היטב (ע"ח שער מט פרק ז).

¹⁹⁸ שמצליח האדם כדי להמשיכו והיינו נופת בעולם הזה, ואחריה מרה בעולם הבא וגם בזה לסוף (אור יקר).

זהר כי תשא

<p>ברכאן מן עלמא ועליה כתיב (שם כה כד) גוזל אביו ואמו וגו':</p>	
<p>ועל דא הוו עגלין דהא לבושא קדמאה דמתלבש סטרא אחרא שור איהו כמה¹⁹⁹ דאתמר ואי תימא אמאי (לא שור) איהו עגל <ולא שור> אלא ודאי כך אתחזי וכן בכל סטרין שירותא דלבושא זמא איהו²⁰⁰ והא אוקימנא:</p>	<p>ועל כן היו העגלים שהרי הלבוש הראשון שמתלבש הצד האחר הוא שור כמו שנתבאר ואם תאמר למה הוא עגל ולא שור אלא ודאי כך ראוי וכן בכל הצדדים ראשית הלבוש הוא קטן והרי בארנו.</p>
<p>ועל דא בני רחימאי כיון דאלהים בעו ובסטר דאלהים אתבני עובד(ת)א אלהים קדישא אימא דאחידת תדיר בדרועא דמלכא וסליקת רצועא לא הות תמן²⁰¹ ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתרהא כיון דאנקיד ליה קודשא בריך הוא אסתכל:</p>	<p>ולכן בני אהובי כיון שרצו אלהים ובצד של אלהים נבנה המעשה האלהים הקדוש האם שאוחזת תמיד בזרוע המלך ומעלה את הרצועה לא היתה שם והצטרך משה להיות שם במקומה כיון שרמז לו הקדוש ברוך הוא הסתכל.</p>
<p>תלת זמנין²⁰² אנקיד ליה אי משה רעיא מהימנא כמה חילך תקיף כמה גבורתך רב תלת זמנין אנקיד ליה דכתיב (שמות לב י) ועתה הניחה לי הא חד ויחר אפי בהם²⁰³ ואכלם הא תרין ואעשה אותך²⁰⁴ לגוי גדול הא תלת חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין אחיד בדרועיה ימינא לקבל הניחה לי אחיד בדרועיה שמאלא לקבל ויחר אפי בהם ואכלם אתחבק בנופא דמלכא לקבל ואעשה אותך לגוי גדול וכד אתחבק בנופא תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא לא <יכיל לאתנענעא> (מתנענען) לסטרא בעלמא דא הוי חכמתא דמשה (דבמילי) <דמיני> נקודין דמלכא ידע בכל חד מנייהו באן אתר <יתתקף>²⁰⁵ (אתקף) ובחכמתא עבד:</p>	<p>שלש פעמים רמז לו אי משה הרועה הנאמן כמה חזק כחך כמה גבורתך גדולה שלש פעמים רמז לו שכתוב ועתה הניחה לי הרי אחד ויחר אפי בהם ואכלם הרי שתים ואעשה אותך לגוי גדול הרי שלש חכמתו של משה בשלשת הרמזים הללו אחז בזרוע ימינו כנגד הניחה לי אחז בזרוע שמאלו כנגד ויחר אפי בהם ואכלם התחבק בגוף המלך כנגד ואעשה אותך לגוי גדול וכשהתחבק בגוף ושתי זרועות מצד זה ומצד זה לא יכול להתנענע לצד בעולם זו היתה חכמתו של משה (שבדברי) שמיני רמזים של המלך הכיר בכל אחד מהם מאיזה מקום יחזיק ובחכמה הוא עשה.</p>
<p>אתו רבי אלעזר וחבריא ונשקו ידוי הוה תמן רבי אבא אמר אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די לן בכה ואמר ווי רבי כד תסתלק מעלמא מאן ינהר ויגלי נהורין דאורייתא מלה דא בחשוכא²⁰⁶ אתשמר עד השתא דנפק מתמן והא</p>	<p>באו רבי אלעזר והחברים ונשקו ידו היה שם רבי אבא אמר אלמלא לא באתי לעולם אלא לשמע את זה די לנו בכה ואמר וי רבי כשתסתלק מן העולם מי יאיר ויגלה אורות התורה דבר זה בחשכה</p>

¹⁹⁹ קצא ע"א (הערת הזהר).

²⁰⁰ כלומר תחלת היותו מתלבש אינו אלא כמו תחלת הולד, השור דהיינו עגל, ואחר שנתלבש זמן הרבה נעשה שור, ולהתחלת המשכה עשה להורות שבכל פעם מתלבש מחדש ומושך המשכה (אור יקר).

²⁰¹ מפני שהפגם היה בה, והיא בעצמה התובעת הדין (אור יקר).

²⁰² קץ ע"ב (הערת הזהר).

²⁰³ מצד הגבורה, שכאשר הת"ת יונק הדין, אז האף, שהוא החוטם יח"ר ודאי, וידלק באש והיינו ויחר אפי, על ידי דין הגבורה (אור יקר).

²⁰⁴ מצד הת"ת לחזור ולבנות העולם על ידי חסד שבו אמרתי עולם חסד יבנה, וכשתקן תקן באומרו זכור לאברהם ליצחק וליעקב שאחז בג' אבות, וראשונה אחז לתקן המדות אלו באלו ולמזוג אותם, ואמר למה ה' יחרה אפך בעמך וכו', בכח גדול מצד החסד, וביד חזקה מצד הגבורה, למה יאמרו וכו' מצד הת"ת, ואחר כך שלשתם יחד זכור לאברהם וכו' (אור יקר).

²⁰⁵ פי' בכח חכמתו בכל תיבה שא"ל הקב"ה ידע על מי רומזת, ועתה הניחה לי, רמז גימ' אברהם ששם הרחמים ונחת רוח, ויחר אפי רומז על יצחק שהוא גבורה, לגוי גדול על יעקב שהוא מכריע בין חו"ג וכוללם ולכן נקרא גוי גדול (מ"מ).

²⁰⁶ כלומר סוד נעלם למעלה למעלה ישת חשך סתרו (אור יקר).

זהר כי תשא

<p>נהיר עד רום רקיעא ובכרסיא דמלכא רשים²⁰⁷ וקודשא בריך הוא חדי השתא בהאי מלה וכמה חדו על חדו אתוסף מקמי מלכא קדישא מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא דין כוותיך:</p>	<p>נסתר עד עכשיו שיצא משם והרי מאיר עד רום הרקיע ובכסא המלך הוא רשום והקדוש ברוך הוא שמח עכשיו בדבר הזה וכמה שמחה על שמחה נוספה מלפני המלך הקדוש מי יעיר דברי חכמה בעולם הזה כמותך.</p>
<p>תא הזי עד לא חטא אדם²⁰⁸ הוה סליק וקאים²⁰⁹ בחכמה <דנהירו> (בנהירו) עלאה ולא הוה מתפרש מאילנא דחיי כיון דאסני תיאובתא למנדע ולנחתא לתתא אתמשך אבתרייהו עד דאתפרש מאילנא דחיי וידע רע ושבק טוב ועל דא כתיב (תהלים ה ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע מאן דאתמשך ברע לית <ליה> (להו) דיורא עם אילנא דחיי ועד לא חטאו הוו שמעיין קלא מלעילא וידעיין חכמתא עלאה ולא דחלי כיון דחטאו <אפילו קלא דלתתא לא> (אפיק קלא מתתא ולא) הוו יכלין למיקם ביה:</p>	<p>בא וראה טרם חטא אדם היה עולה ועומד בחכמת האור העליון ולא היה נפרד מעץ החיים כיון שהגדיל תשוקתו לדעת ולרדת למטה נמשך אחריהם עד שנפרד מעץ החיים וידע רע ועזב הטוב ולכן כתוב כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגרך רע מי שנמשך ברע אין לו דיור עם עץ החיים וטרם שחטאו היו שומעים קול מלמעלה ויודעים את החכמה העליונה ולא פוחדים כיון שחטאו אפילו קול שלמטה לא יכלו לעמד בו.</p>
<p>כנוונא דא עד לא האבו ישראל בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתעבר מנייהו וזהמא דהאי הויא <דהא> כדין בטול יצר הרע הוה מעלמא ודחו ליה מנייהו וכדין אתאחידו באילנא דחיי וסליקו לעילא ולא נחתו לתתא כדין הוו ידעיין והוו חמאן אספקלריאן עלאין ואתנהרן עינייהו וחדאן למנדע ולמשמע וכדין חגר לון קודשא בריך הוא חגירין דאתוון דשמא קדישא דלא יכיל לשלמאה עלייהו האי הויא ולא יסאב לון כדבדקמיתא:</p>	<p>כמו זה טרם שחטאו ישראל בשעה שעמדו ישראל על הר סיני העברה מהם זהמתו של הנחש הזה שהרי אז בטול של יצר הרע היה בעולם ודחו אותו מהם ואז נאחזו בעץ החיים ועלו למעלה ולא ירדו למטה אז היו מכירים והיו רואים אספקלריות העליונות ועיניהם הוארו ושמחו להכיר ולשמע ואז חגר אותם הקדוש ברוך הוא בחגורות של אותיות השם הקדוש שלא יוכל לשלט עליהם הנחש הזה ולא יטמא אותם כבראשונה.</p>
<p>כיון דחטו בעגלא אתעברו מנייהו כל אינון דרגין²¹⁰ ונהורין עלאין ואתעבר מנייהו חגירו מזינין <דאתעטרו משמא קדישא> (דעטרי שמיה) עלאה²¹¹ ואמשיכו עלייהו הויא בישא²¹² כמלקרמין</p>	<p>כיון שחטאו בעגל העברו מהם כל אותן הדרגות והאורות העליונים והעברה מהם חגורת כלי הזין שהתעטרו מהשם הקדוש העליון והמשיכו עליהם הנחש</p>

²⁰⁷ פי' שעולים למלכות בסוד מ"ן (מ"מ).

²⁰⁸ לשון זה הוא ג"כ בסוף פרשת בראשית [נב ע"א] ושם פירשנו (מ"מ).

²⁰⁹ בראשית נב ע"ב (הערת זהר).

²¹⁰ במתן תורה אם שהיו זוכים להלוחות הראשונות היה נקנה בהם אותו האור לקנין עולם, והיה נעשה עצמותם זך ומצוחצח בדיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא וכמ"ש בזה"ק (משפטים קיד רע"א), כי היה נעשה גופם מאז כמו לאחר התחייה דלעתיד, וכן היה מתתקן על ידיהם העולם כולו מתיקון לתיקון ומעילוי לעילוי, וכמו התיקון דלעתיד. אבל מאחר שלא זכו לכ"ז ולא עמדו בנסיונם, וניסו להקב"ה פעם אחר פעם עד עשרה פעמים, והגיע הפגם עד המחשבה שהיא י', כי כל חטא האדם הוא מגיע לפי מדרגתו ושורשו, ולכן לפי מדרגתם הגיע החטא עד המ"ס, וכמו החטא דאדה"ר, ועי"ז הנה נסתלק ונסתם מהם האור דא"ן, ור"ל שנתמעט ונצטמצם והיה עומד עליהם מאז ולהלאה רק בהעלם גדול (דע"ה ח"ב קלט ע"ד).

²¹¹ כמ"ש (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים כו', ואמרו (שבת פח ע"א) בשעה שהקדימו נעשה לנשמע באו ס' ריבוא מלאכי השרת וקשרו לכל א' מישראל שני כתרים כו' ועתידי הקב"ה להחזירן לנו שנאמר ושמחת עולם על ראשם, שעל ראשם, והן המוחין שהן עטרות דא"א, שלכן היו חייני לעולם בסוד חיי המלך כו', ואלו הכתרים זכו בלוחות כמ"ש בשעה כו', והלוחות הן ב' ספרים בסוד חו"ב, ודבור העשרת דברות בסוד סיפור, והן ב' עטרין ב' כתרים כנ"ל (א ע"א בהגה"ה) (ליקוט) כי כתרין ועטרין הן אחד, ונאמר את עדים, ואמר בת"א וזיוניהו, ובתנא דבי אליהו פ"ד ח"ב אמר שאלו ב' כתרים הן מ"ש (שמות יט ו) ואתם כו' ממלכת כהנים וגוי קדוש, והן חו"ב, ברכה נחית בימינא דכהנא וקדושה נחית בשמאלא דלויה

זהר כי תשא

<p>וגרימו מותא לכל עלמא ולבתר מה כתיב (שמות לד ל) >וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו²¹³ <(שם לה) (ויראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה וייראו מגשת אליו):</p>	<p>הרע כמקדם וגרמו מות לכל העולם ואחר כך מה כתוב וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו.</p>
קצד/א	
<p>תא הזי מה כתיב בקדמיתא (שמות יד לא) וירא ישראל את היד הגדולה וכלהו המאן זהרין עלאין ואתנהרין²¹⁴ באספקלריאה דנהרא²¹⁵ דכתיב (שם כ מז) וכל העם רואים את הקולות ועל ימא הוו המאן ולא דחלין דכתיב (שמות טו ב) זה אלי ואנוהו לבתר דחטו >פני הסרסור²¹⁶ לא הוו יכלי למחמי <מה כתיב (שם לד ל) וייראו מגשת אליו:</p>	<p>בא וראה מה כתוב בראשונה וירא ישראל את היד הגדולה וכולם ראו את הזהרים העליונים נאורים באספקלריה המאירה שכתוב (שם כ) וכל העם רואים את הקולות ועל הים היו רואים ולא פוחדים שכתוב זה אלי ואנוהו אחר שחטאו פני הסרסור לא היו יכולים לראות מה כתוב וייראו מגשת אליו.</p>

כו', ורמיז ג"כ לכתר הג' דא"א, כמ"ש (שמות יט ה) והייתם לי סגולה וכמ"ש בתז"ח, ועמש"ש שהשלשה שנים הן, והן שלשה, שאמרו (אבות פ"ד מ"ג) ג' כתרים הן, והן ג"כ ד' כידוע בסוד התפלין, וז"ש וכתר שם טוב כו', והענין כמ"ש בא"ר שג' מוחין הן בז"א ומתחבר עמהן מ"ס דא"א ונעשין ד', וזהו כתר שם טוב העולה על גביהן (בהגר"א על ספד"צ ג ע"א).

²¹² עי' ח"ג קסב ע"ב (לש"ו).

²¹³ יסוד אבא שבתוך ז"א יש לו ה' בחינות. א' בדעת, וא' בין הזרועות, וא' כשמתגלה, וא' העטרה, וא' ההבל היוצא. ואלו הג' בחינות שהם בגילוי והעטרה נק' יסוד. אמנם מה שבין הזרועות ובדעת, הם מקום התפוח שיש באשה כמו שיש באיש. ואלו ג' בחינות הגלויים השיג יעקב, וזהו יעקב מלבר, שיצא ובקע האור של יסוד הגלוי לחוץ ליעקב כנז' בדרושים, אמנם משה השיג ליסוד הסתום בתוך אימא, וז"ס משה מלגאו וכו' [יעקב] במותו השיג אותו שבין הזרועות, וזה השיג משה בחייו וכו' האור שלו סתום, וזהו ויסתר משה פניו, הפנים שלו לא רצה לגלותם, אלא סתם אותם בתוך יסוד דאימא וכו', וכשעלה זה האור, קרן עור פניו, וזהו קרני ההוד (ספר הליקוטין - פרשת כי תשא - פרק לד). ומשה לא ידע כי קרן עור פניו היינו דכתיב כו' - ר"ל שאחר שחטא חזר לגוף דעשייה כתנות עור משכא דחויא, ומשה זכה לאספקלריא דנהרא*, שגופו נזדכך כידוע, וקרן עור שלו, ונעשה כלו אצילות, שעור שלו נעשה מלכות דאצילות, וזהו קרן עור כו'. וז"ש קרן דכתיב כו' - ור"ל קרן הוא מלכות. (בהגר"א על ספד"צ לו ע"ד). * עי' בהגר"א על תז"ח יח ע"א, ז"ל, דלא אנהיר סיהרא אספקלריא כו' - כי אין השגה לשום בריה רק בשכינה כידוע רק שמרע"ה אנהיר לה בדרגיה ועביד לה אספקלריא דנהרא, עכ"ל. דהיינו שכל הבריאה כולה אינה יכולה להשיג מאומה אלא ממידת המלכות בלבד. אמנם אם ישנם חילוקי מדרגות בין הברואים הדבר תלוי באם המלכות מאירה אם לאו, כלומר אם המלכות עומדת בזיווג עם ז"א אם לאו. ועי' בתז"ח לד ע"ג, תנא דמסייע ליסוד זה: כרובי עינא דפתחין וסגרין דבהון נהיר עמודא דאמצעייתא בבת עינא ואתקריאת מסטרה אספקלריא דנהרא וכד סתים עינא אתקריאת אספקלריא דלא נהרא, ע"כ. למימרא, שההבדל בין "נהרא" לבין "לא נהרא" הוא אם הנוק' בזיווג עם ז"א אם לאו. ועי' ת"ז פט ע"ב: מסטרא דיהו"ה אתקריאת אספקלריא דנהרא, וכד איהי אדנ"י בלא בעלה, אתקריאת אספקלריא דלא נהרא [תרגום: מצידו של הוי"ה נקרא מראה המאירה, וכאשר היא אדנ"י בלא בעלה, נקראת מראה שאינה מאירה].

²¹⁴ אתנהרין (דפ"ו).

²¹⁵ ח"א נב ע"ב ועי' לעיל פב ע"א פו ע"א (לש"ו). עי' כללים ח"ב ח ע"ב בתחילה.

²¹⁶ כמו שהתורה בה נברא העולם, וכל הבריאה עליונים ותחתונים מראש המדרגות עד סופם בכל הפרטים נבראו באותיות' וצירופי' ע"י רל"א שערים פנים ואחור. שכל נברא הרכבת כוחות שבו הם בסוד צירוף האותיות שבשמו. וכמו כן נשמת האדם כולל בה כל כוחות הבריאה, וכמו שגופו מורכב מכל כחות דצח"ם וכל בע"ח כולם מדותיהם ועניניהם נשרשים באדם, כמו כן בנשמתו הרוחני נכללי' כל כחות שבצבא מעלה מה"ש, וכל צבא השמים וכל מה שבהם. ולכן ניתנה התורה לאדם שע"י הרכבת כחות שבנשמתו הכולל כל הבריאה ויקיים מצות התורה ויעסוק בה כראוי, יתן תוקף ועוז וקיום לכל הבריאה, מה שא"א כן לכל א' מצבא מעלה, שכל א' מהם אין בו אלא כח פרטי לבד. וכל זה מבואר במאמר הלז, והוא שבשעה שעלה משה למרום שהוא הנבחר להיות סרסור בנתינתה לישראל, כי לו יש שייכות וחיבור לשניהם, שנשמת משה הי' כולל בו כל ס"ד נשמות וכל מה שעתידים להיות מושרשים בו כידוע לחכמי אמת (אפיקי ים שבת פח ע"ב).

זהר כי תשא

<p>ותא חזי מה כתיב בהו (שם לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים²¹⁷ מהר הרב דאתעברו מנייהו אינון מזינין²¹⁸ דאתחברו בהו בטורא דסיני בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויא בישא כיון דאתעבר מנייהו מה כתיב (שם ז)²¹⁹ ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה אמר רבי אלעזר מאי <האי> קרא (האי) לגבי האי אלא כיון דידע משה דאתעברו מנייהו דישראל אינון זינין עלאין אמר הא ודאי מכאן ולהלאה חויא בישא ייתי לדירא בינייהו ואי יקום מקדשא הכא בינייהו יסתאב:</p>	<p>ובא וראה מה כתוב בהם ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב שהעברו מהם אותם כלי זין שהתחברו בהם בהר סיני כדי שלא ישלט אותו הנחש הרע כיון שהעברו מהם מה כתוב ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה אמר רבי אלעזר מה הפסוק הזה לזה אלא כיון שידע משה שהעברו מישראל אותם כלי זין עליונים אמר הרי ודאי מכאן ולהלאה הנחש הרע יבא לדור ביניהם ואם יעמוד המקדש כאן ביניהם יטמא</p>
<p>מיד ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה בגין דחמא משה דהא כדין ישלוט חויא בישא מה דלא הוה מקדמת דנא:</p>	<p>מיד ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה משום שמשה ראה שהרי אז ישלט הנחש הרע מה שלא היה מקדם לכן.</p>
<p>וקרא לו אהל מועד וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד אלא בקדמיתא אהל סתם השתא אהל מועד מאי מועד רבי אלעזר אמר לטב רבי אבא אמר לביש רבי אלעזר אמר לטב מה מועד <ד>איהו יום חדוה דסיהרא דאיתוספא ביה קדושה לא שלטא ב(י)ה פנימותא אוף הכא קרי ל(י)ה בשמא דא לאחזאה דהא אתרחיק מבינייהו ולא אתפגים ועל דא וקרא לו אהל מועד כתיב:</p>	<p>וקרא לו אהל מועד וכי לא בראשונה אהל מועד אלא בראשונה אהל סתם וכעת אהל מועד מה זה מועד רבי אלעזר אמר לטוב רבי אבא אמר לרע רבי אלעזר אמר לטוב מה מועד הוא יום שמחת הלבנה שנוספה בו קדושה לא שולט בה פגם אף כאן קורא לה בשם הזה להראות שהרי התרחק מביניהם ולא נפגמה ולכן כתוב וקרא לו אהל מועד.</p>
<p>ורבי אבא אמר לביש דהא בקדמיתא הוה אהל סתם כמה דאת אמר (ישעיה לג ב) אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח והשתא אהל מועד בקדמיתא למיהב חיין ארוכין לעלמין דלא ישלוט בהו מותא מכאן ולהלאה אהל מועד כמה דאת אמר (איוב ל כג) ובית מועד לכל חי השתא אתייהב ביה זמנא וחיין קצובין לעלמא בקדמיתא לא אתפגים והשתא אתפגים בקדמיתא חברותא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון השתא אהל מועד זווגא דלהון מזמן לזמן ובגין כך וקרא לו אהל מועד מה דלא הוה קודם:</p>	<p>ורבי אבא אמר לרע שהרי בראשונה היה אהל סתם כמו שנאמר אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח ועכשיו אהל מועד בראשונה לתת רפואות לעולם שלא ישלט בהם המות מכאן והלאה אהל מועד כמו שנאמר (איוב ל) ובית מועד לכל חי כאן נתן בו זמן וחיים קצובין לעולם בתחלה לא נפגם ועכשיו נפגם בראשונה חברות וזווג ללבנה עם השמש שלא יוסרו עכשיו אהל מועד זווגם מזמן לזמן ולכן וקרא לו אהל מועד מה שלא היה קדם.</p>
<p>רבי שמעון הוה יתיב ליליא חדא ולעי באורייתא והווי יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי אמר רבי יהודה הא כתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב וקאמרינן דגרמו מותא עלייהו²²⁰ מההוא זמנא ולעילא ושלטי</p>	<p>רבי שמעון היה יושב לילה אחד ועוסק בתורה והיו יושבים לפניו רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי אמר רבי יהודה הרי כתוב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב ואמרנו שגרמו מות עליהם מאותו זמן</p>

²¹⁷ עג ע"ב (הערת הזהר).

²¹⁸ עי' בעמוד הקודמת מש"כ בשם הלש"ו דע"ה ח"ב קלט ע"ד.

²¹⁹ רלו (הערת הזהר).

²²⁰ ע"י שעלו אז באר"א עלאין, ומהם ירתו עטרין דחור"ג שהם אוירא ובוצינא, ונולדו ונתגלו אלו האורות לחוץ להמשיכם בישראל, והוא עדיים וזיונם אשר זכו לזה במתן תורה, ובהן היו חיין לעולם, בסוד חיי המלך, שהם המוחין אהיה אהיה גימ' חיים וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א ג ע"א [המוחין הן חיי

זהר כי תשא

<p>בהו ההוא חויא בישא²²¹ דאעדי ליה מנייהו בקדמיתא ישראל תינה יהושע דלא חטא אתעדי מניה ההוא זינא עלאה דקביל עמהון בטורא דסיני או לא:</p>	<p>ומעלה ושלט בהם אותו הנחש הרע שהוסר מהם בראשונה ישראל מילא אבל יהושע שלא חטא האם הוסר ממנו אותו כלי זין עליון שקבל עמהם בהר סיני או לא.</p>
<p>אי תימא דלא אתעדי מניה אי הכי אמאי מית כשאר כל בני נשא ואי תימא דאתעדי מניה אמאי והא לא חטא דהא איהו עם משה הוה בשעתא דחבו ישראל ואי תימא דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל אמאי:</p>	<p>אם תאמר שלא הוסר ממנו אם כך אז למה מת כשאר כל בני האדם ואם תאמר שהוסר ממנו למה והרי לא חטא שהרי הוא היה עם משה בשעה שחטאו ישראל ואם תאמר שלא קבל אותה העטרה בהר סיני כמו שקבלו ישראל למה.</p>
<p>פתח <רבי שמעון> ואמר (תהלים יא ז) כי צדיק יהויה צדקות אהב ישר יחזו פנימו האי קרא אמרו ביה חברייא מה דאמרו אבל כי צדיק יהויה צדיק הוא ושמייה צדיק ובגין כך צדקות אהב ישר ואיהו ישר כמה דאת אמר (דברים לב ד) צדיק וישר ועל דא יחזו פנימו כל בני עלמא ויתקנון ארחיהו (כל בני עלמא) למהך בארח <מ> ישר כדקא יאות:</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו פסוק זה אמרו בו החברים מה שאמרו אבל כי צדיק ה' צדיק הוא ושמו צדיק ולכן צדקות אהב ישר והוא ישר כמו שנאמר צדיק וישר ועל זה יחזו פנימו כל בני העולם ויתקנון דרכיהם ללכת בדרך ישר כראוי.</p>
<p>ותא חזי כד דאין קודשא בריך הוא עלמא לא דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא ותא חזי כד חב אדם באילנא דאכל מניה גרם לההוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא וגרם פנימו לאפרשא אתתא מבעלה וקאים חובה דפגימו דא בסיהרא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני כיון דקיימו ישראל בטורא:</p>	<p>ובא וראה כשדן הקדוש ברוך הוא את העולם לא דן אותו אלא לפי רב בני האדם ובא וראה כשחטא אדם בעץ שאכל ממנו גרם לאותו עץ ששורה בו המות לכל העולם וגרם פגם להפריד אשה מבעלה ועמד החטא של הפגם הזה בלבנה עד שעמדו ישראל בהר סיני כיון שעמדו ישראל בהר</p>
<p>קצד/ב</p>	
<p>דסיני אתעבר ההוא פגימו דסיהרא וקיימא לאנהרא תדיר כיון דחבו ישראל בעגלא תבת סיהרא²²² כמלקדמין לאתפנמא ושלטא חויא בישא²²³ ואחיד בה ומשיך לה לגביה ואתפנימת:</p>	<p>סיני העבר אותו הפגם של הלבנה ועמד להאיר תמיד כיון שחטאו ישראל בעגל שבה הלבנה כמקדם לפגמה ושלט הנחש הרע ואחז בה ומשך אותה אליו</p>

האדם בסוד חו"ב שנקראו חיים, כמ"ש (קהלת ז יב) והחכמה תחיה בעליה, ובינה נקראת חיים כמ"ש בזוהר (אחרי מות נח ע"א) ומה שמייה דההוא נהר, חיים שמייה, ונקראת אלקים חיים, וכן המוחין נקראין חיי המלך כידוע, כמ"ש בר"מ (יתרו דף צא ע"ב) ואינן חיי המלך], וכן הוא בזוה"ק פקודי (רכז ע"א) ופ' שלח (קסב ע"א ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"א).

²²¹ הגם כי במתן תורה פסקה זוהמתן והיו כולם אז ג"כ בסוד עץ החיים וכמ"ש בזוה"ק (ס"פ יתרו צד ע"א), אך עכ"ז הנה אח"כ ע"י חטא העגל חזר הרע להתערב בהם וכמ"ש בפ' תשא (דף קצד ע"א ע"ב), ע"ש²²¹ ופ' שלח (דף קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו כו' ע"ש, והרי חזרו ונעשו בסוד עץ הדעת (דע"ה ח"ב קלא ע"ד).

²²² ע' עוד שם (עט ע"א) ופ' נח (סד ע"א) ופ' בשלח (ס סע"ב) ופ' תשא (קצד ע"ב) ויקהל (דף קצה רע"ב ודף רג ע"ב) בלק (קצז ע"א) אד"ז (רצ ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"א), ענין כפרה עניינו הוא העברה וניקוי, והוא להעביר את הסטרא אחרא מאור קדושת השכינה שלא תפגם ח"ו ע"י ירידתה בהם, ותשאר נקיה לעולם בכל אור קדושתה בכל מקום, וכמ"ש בזוה"ק (אחרי מות עט ע"ב) אמר ר' שמעון אמר קב"ה הביאו עלי כפרה עלי ודאי (כי הן אחידן ומתקשרן בה, כמ"ש פ' בשלח דף ס סוף ע"א, וע' פ' נח דף סד ע"א, ופ' תשא קצד ע"ב, ופ' אחרי שם עט ע"א, ולכן הוא השעיר כדי להעבירם מעליה), בגין דיתעבר ההוא חויא ויתבסס מאן דבעיא (שיתבסס מאן דצריך להתבסס, והוא השכינה הקדושה, ולא יטעמו הם מהביסוסם מאומה), עלי כמה דכתיב שרפים עומדים ממעל לו (והרי הוה שם הכוונה רק על הדביקות וההתקרבות ועיניהם צופיות עליו. כן הוא הכוונה כאן במה שאמר "על", אלא ששם הוא עמידתם כדי להפק רצונו במה שיצוה עליהם.

זהר כי תשא

	ונפגמה.
<p>וכד ידע משה דחבו ישראל ואתעברו מנייהו אינון זיינין קדישין ידע ודאי דהא חויא אחיד בה בסיהרא לאמשכא לה לגביה ואתפגימת כדין אפיך ליה לבר וכיון דקיימא לאתפגמא אף על גב דיהושע קאים בעטרא דזיינין דילה כיון דפגימו שריא בה ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא דאדם לא יכיל בר נש לאתקיימא >בר משה דהוה שליט בה< ומותיה הוה בסטר אחרא²²⁴ (בר משה דהוה שליט בה) ועל דא [נ"א לא] >לא< הוה רשוי²²⁵ >בה< לקיימא ליהושע תדיר ולא לאחרא ועל דא אהל מועד קרי ליה (אהל) דהא שריא ביה זמן קציב >לכל< (ל)עלמא:</p>	<p>וכשידע משה שחטאו ישראל והעברו מהם אותם כלי זין הקדושים ידע ודאי שהרי הנחש אחז בלבנה למשך אותה אליו ונפגמה אז הוציא אותה בחוץ וכיון שעמדה להפגם אף על גב שיהושע עומד בעטרת כלי הזין שלה כיון שהפגם שורה בה וחזרה לכמו שנפגמה בחטאו של אדם לא יכול אדם להתקיים פרט למשה ששלט בה ומותו היה בצד אחר ועל זה לא היה בה רשות לקיים את יהושע תמיד ולא מישהו אחר ועל כן קורא לה אהל מועד שהרי שורה בה זמן קצוב לכל העולם.</p>
<p>ועל דא ריא דמלה אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא אית ימינא לעילא בקדושה עלאה ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה לאתערא רחימותא לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לעילא לאתנהרא:</p>	<p>ולכן סוד הדבר יש ימין למעלה ויש ימין למטה יש שמאל למעלה ויש שמאל למטה יש ימין למעלה בקדושה עליונה ויש ימין למטה שהוא בצד האחר יש שמאל למעלה בקדושה עליונה לעורר אהבה להתקשר ללבנה במקום קדוש למעלה האיר.</p>
<p>ואית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא דלעילא²²⁶ ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולא תקרבא בהדיה ודא הוא סטרא דחויא בישא דכד שמאלא דא דלתתא אתערא כדין משיך לה לסיהרא ואפריש לה מלעילא ואתחשכת²²⁷ נהורהא ואתדבכת בחויא וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא דאתדבכת בחויא ואתרחקת מאילנא דחיי ועל דא גרים מותא לכל עלמא ודא הוא כד(נין) אסתאב מקדשא עד זמנא קציב דאתקנת סיהרא</p>	<p>ויש שמאל למטה שמפריד אהבה שלמעלה ומפריד אותה מלהאיר בשמש ולהתקרב עמו וזהו הצד של הנחש הרע שכאשר השמאל הזה שלמטה מתעורר אז הוא מושך את הלבנה ומפרידה מלמעלה ואורה נחשך ונדבכת בנחש ואז שואבת מות למטה לכל כי נדבכת בנחש ומתרחקת מעץ החיים ולכן גורמת מות לכל העולם וזהו כאשר נטמא המקדש עד זמן קצוב כשמתקנת הלבנה ושבה</p>

וכאן הוא כדי להאחז ולהניק ח"ו, ואמרו הביאו כפרה עלי, ר"ל להסיר ולהדחיק את הס"א העומד עליו (להאחז ח"ו) (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

²²³ עי' בעמוד הקודם מש"כ בשם הלש"ו דע"ה ח"ב קלא ע"ד.

²²⁴ נ"א ומותיה הוה בסטרא אחרא כדמשה דהוה שליט בה גרסינן. ומותיה קאי ליהושע כמו למשה ובסטרא אחרא ר"ל באופן אחר ר"ל שמיתתו וכו'. ולפי גרסה זו דקדים בר משה אל ומותיה, צריך לומר כי ומותיה קאי אמשה ובסטרא אחרא ר"ל באופן אחר, וירצה שמיתתו של משה לא היתה כשאר בני אדם אלא באופן אחר, כי גם שכל מיתה היא מצד המלכות היינו משום דאין מיתה בלא חטא, ולכן יונק ממנה מלאך המות ומקבל כח להמית, אבל משה הוה שליט בה, ומונע כח החיצונים מלקבל ממנה (רמ"ז).

²²⁵ כיון שנפגמה בעוון לא יכלה לקיים את יהושע ולא לשום צדיק אחר, כי לכן נקרא אהל מועד, ועל דא אהל מועד, ובית מועד לכל חי, ומוע"ד גי' ק"כ כנגד צירופי אלקים (רמ"ז).

²²⁶ סוד בתולה שעיברה הוא בעת שהיא אינה ראויה לזווג, ואתמלי מן דינין, ואז הוא פתחה סתום, ובסוד בתולה ואסור לגרום לה אז זווג כלל, וכמ"ש בפ' נח (סד ע"א) ופ' תשא (קצד ע"ב) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב קד ע"א), בעת שאין זכות ומעשים טובים בתחתונים, אסור אז לדחוק את עצמו לגרום היחוד דהזו"ן למעלה, כי הוא אז סכנה גדולה עצומה למאד, ובסוד (משלי ל כב) עבד כי ימלוך, שהוא סוד ביאת נחש על חוה (שבת קמו ע"א), ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) רח"ל (ע' זוה"ק בראשית נג ע"א, אחרי עד ע"א עט ע"א, בלק קצז ע"א, תשא קצד ע"ב, ויקהל קצה ע"ב, וע' מאמרי רשב"י בדפוח"ח דף מ ע"ש בארוכה). ולכן כל הזווגים אז הוא רק בבחי' אחר באחור כנודע (דע"ה ח"ב קה ע"ד).

²²⁷ לקמן קצה ע"ב ופר' נח סד ע"א בלק קצז ע"א אחרי עד ע"א עט ע"א (לש"ו).

זהר כי תשא

ותבת לאנהרא ודא הוא אהל מועד:	להאיר וזהו אהל מועד.
<p>ועל דא יהושע לא מית אלא בעימא דנחש דא דקריב ופגים משכנא כדקדמיתא ודא הוא רזא דכתיב (שמות לג יא) (ו)יהושע בן נון נער <דאף> (וואף) על גב דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא לא ימיש מתוך האהל כמה דאתפנים דא הכי נמי אתפנים דא אף על גב דזינא קדישא הוה ליה כיון דאתפנים <סיהרא> הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא גוונא ממש והא אתמר:</p>	<p>ועל זה יהושע לא מת אלא בעטיו של הנחש הזה שקרב ופגם את המשכן כבראשונה וזהו סוד הכתוב יהושע בן נון נער שאף על גב שהוא נער למטה לקבל אור לא ימיש מתוך האהל כמו שזה נפגם כך גם זה נפגם אף על גב שמין קדוש היה לו כיון שנפגמה הלבנה כך ודאי לא נצול לבדו ממנו מאותו צבע ממש והרי נתבאר.</p>
<p>זכאין אינון צדיקיא דידעין רזין דאורייתא ומתדבקין בה באורייתא ומקיימין קרא דכתיב (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה וגו' ובגינה יזכון לחיי עלמא דאתי דכתיב (דברים ל כ) כי הוא חייד ואורך ימיך וגו':</p>	<p>אשרי הצדיקים שיודעים סודות התורה ונדבקים בתורה ומקיימים הפסוק שכתוב והגית בו יומם ולילה וגו' ובשבילה יזכו לחיי העולם הבא שכתוב כי הוא חייד וארך ימיך וגו'.</p>